

OPWEG NAAR SION

10 preken voor Kerst, Oud- en Nieuwjaar

Door

Ds. P. BLOK

Predikant der Gereformeerde Gemeente te Dirksland

van 20 augustus 1959 tot 2 december 1980

UITGAVE: BOEKHUIS ARIESE — MIDDELHARNIS, 1977.

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2015**

INHOUD

1. De komende Profeet. **Adventspreek**

"Een Profeet uit het midden van u, uit uw broederen, als mij, zal u de HEERE, uw God verwekken; naar Hem zult gij horen." Deuteronomium 18: 15

2. Sions dochter vertroost. **Adventspreek**

"Nu, waarom zoudt gij zo groot geschrei maken? Is er geen Koning onder u? Is uw Raadgever vergaan, dat u smart als van een barende vrouw heeft aangegrepen?"

Micha 4:9

3. De komst van Christus' Koninkrijk. **Adventspreek**

"Dit zaagt gij, totdat er een steen afgehouden werd zonder handen, die sloeg dat beeld aan zijn voeten van ijzer en leem, en vermaalde ze. Toen werden tezamen vermaald het ijzer, leem, koper, zilver en goud, en zij werden gelijk kaf van de dorsvloeren des zomers, en de wind nam ze weg, en daar werd geen plaats voor dezelve gevonden; maar de steen, die het beeld geslagen heeft, werd tot een groten berg, alzo dat hij de gehele aarde vervulde."

Daniël 2: 34 en 35

4. Abrahams geloofsleven

"Abraham, uw vader, heeft met verheuging verlangd, opdat hij Mijn dag zien zou, en hij heeft hem gezien, en is verblijd geweest." Johannes 8: 56

5. De volheid des tijds (I) **Kerstpreek**

"En het geschiedde in diezelfde dagen, dat er een gebod uitging van den keizer Augustus, dat de gehele wereld beschreven zou worden. Deze eerste beschrijving geschiedde als Cyrenius over Syrië stadhouder was. En zij gingen allen om beschreven te worden, een iegelijk naar zijn eigen stad. En Jozef ging ook op van Galiléa, uit de stad Názareth naar Judéa, tot de stad Davids, die Bethlehem genaamd wordt, omdat hij uit het huis en geslacht van David was, om beschreven te worden met Maria, zijn ondertrouwde vrouw, welke bevrucht was." Lukas 2:1-5

6. De volheid des tijds (II) **Kerstpreek**

"En het geschiedde als zij daar waren, dat de dagen vervuld werden, dat zij baren zoude. En zij baarde haar eerstgeboren Zoon en wond Hem in doeken en legde Hem neder in de kribbe, omdat voor henlieden geen plaats was in de herberg."

Lukas 2:6,7

7. Het teken van het welbehagen. **Kerstpreek**

"En dit zal u het teken zijn: gij zult het Kindeke vinden in doeken gewonden, en liggende in de kribbe." Lukas 2: 12

8. De liefdegave Gods . **Kerstpreek**

"Doch Gode zij dank voor Zijn onuitsprekelijke gave." 2 Korinthe 9: 15.

9. Het gedenkboek Gods. **Oudejaarspreek**

"Als dan spreken, die de Heere vrezen, een ieder tot zijn naaste: De Heere merkt er toch op en hoort, en er is een gedenkboek voor Zijn aangezicht geschreven voor degenen, die de Heere vrezen en voor degenen, die aan Zijn Naam gedenken." Maleáchi 3: 16

10. De levenskracht van de pelgrim. **Nieuwjaar**

"Want God, de Heere, is een Zon en Schild. De Heere zal genade en eer geven. Hij zal het goede niet onthouden, degene, die in oprechtheid wandelen." Psalm 84: 12

1. De komende Profeet

Adventspreek

Lezen: Deuteronomium 18: 9-22

Zingen: Lofzang van Zacharias: 1

Psalm 85: 3 en 4

Psalm 75: 2 en 4 Psalm 119:17

Geliefden,

In de beginne schiep God de hemel en de aarde.

De Heere heeft in Zijn Heilig Woord ons gemeld het begin van Zijn scheppingswerken. De eeuwigheid treedt in de tijd. God gaat Zich in Zijn werken openbaren. Eer dat de Enige God Zich in Zijn werken naar buiten openbaarde, waren er inblijvende werken Gods. Het zijn de werken Gods waarin Hij naar Zijn eeuwig welbehagen Zich wil openbaren in genade aan Adams verloren zonen en dochteren.

Daarvan heeft de Spreukendichter in het achtste hoofdstuk vers 23 gesproken: "Ik ben van eeuwigheid af gezalfd geweest, van de aanvang van de oudheden der aarde aan." En in het 30e vers: "Ik was een voedsterling bij Hem en Ik was dagelijks Zijn vermaking te alle tijd voor Zijn aangezicht spelende, spelend in de wereld Zijns aardrijks en mijn vermakingen zijn met de mensenkinderen."

Daar wordt gesproken over het werk Gods in de eeuwigheid. Het eeuwigheidswerk treedt echter ook in de tijd.

Jesaja heeft het in het een en zestigste hoofdstuk gesproken: "De Geest des Heeren Heeren is op Mij, omdat de Heere Mij gezalfd heeft om een blijde boodschap te brengen de zachtmoedigen, om te helen de gebrokenen van hart en om de gevangenen vrijheid uit te roepen en de gebondenen de opening der gevangenis." De Heere maakt ons bekend Zijn komst in het vlees. Deze openbaring heeft de zichtbare kerk verstaan, als zij in het kerkelijk jaar daar onderwijs over gaf. Zij gaf leiding aan de orde des heils. De orde des heils wijst het begin in God, de voortzetting door God en de voltooiing van God.

Het kerkelijk jaar vangt aan met de adventtijd. Dat is de tijd, die vooraf gaat aan de komst van Christus in het vlees. In een viertal weken wordt de gemeente bepaald bij de leidingen Gods, die tot de beestenstal brengt. Het zijn verborgen leidingen.

Maleáchi sprak: "Gijlieden daarentegen, die Mijn Naam vreest, zal de Zon der gerechtigheid opgaan."

De boodschap is in het Oude Testament op velerlei wijze voorgesteld. De uitzierende, verbeidende kerk krijgt onderwijs. Habakuk heeft gesproken: "Zo Hij vertoeft, verbeidt Hem, want Hij zal gewis komen, Hij zal niet achter blijven." Biléam moest getuigen: "Zou Hij het zeggen en niet doen, spreken en niet bestendig maken?"

Een viertal weken voor de herdenking van de geboorte van Christus wordt over de verschillende gangen in de adventtijd gesproken. Vier weken! Zij kunnen in het leven van Gods ware kinderen lang zijn. De adventgemeente kan soms jaren uitzien naar de vervulling van de beloften Gods.

Wij willen nu uw aandacht gaan bepalen bij de tekstwoorden uit Deuteronomium 18: 15:

"Een Profeet uit het midden van u, uit uw broederen, als mij, zal u de HEERE, uw God verwekken; naar Hem zult gij horen."

De inhoud van deze tekst noemen wij:
De komende Profeet.

Een drietal gedachten willen wij met u overdenken.

Ten eerste: een geopenbaarde Profeet.
Ten tweede: een verklaarde Profeet.
Ten derde: een beluisterde Profeet.

- *Een Profeet uit het midden van u, uit uw broederen*, wijst naar een geopenbaarde Profeet.
- *Een Profeet als mij, zal u de Heere uw God verwekken*, wijst naar een verklaarde Profeet.
- *Naar Hem zult gij horen*, wijst naar een beluisterde Profeet.

De Heilige Geest onderwijze ons over deze gezegende Profeet.

Geliefden,

Het thema wijst ons naar een komende Profeet.

Christus bedient als de ambtsdrager Gods de drie ambten van Profeet, Priester en Koning. In de tekstwoorden wordt onze aandacht dus gevraagd voor één van de ambten van Christus. Christus is een Grieks woord, welke Gezalfde betekent. Hetzelfde woord is in het Hebreeuws Messias. De rijke betekenis van deze woorden wordt verstaan als wij over de inhoud spreken.

In het woord Christus of Messias worden wij gewezen naar de verkiezing en bekwaammaking. Deze twee begrippen worden in het woord Gezalfde aangewezen.

Christus is dus van eeuwigheid de verkoren ambtsdrager. In de tijd is Hij daartoe naar Zijn menselijke natuur bekwaamd. Het woord Gezalfde wijst naar de zalving door de Heilige Geest zonder mate. De dichter van Psalm 45 heeft daarvan geschreven: "Gij hebt de gerechtigheid lief en haat de goddeloosheid. Daarom heeft U, o God! Uw God gezalfd met vreugdeolie, boven Uw medegenoten." Hij is van eeuwigheid verordineerd. De Vader heeft Hem als de Gezalfde aangewezen.

Als de volheid des tijds aanbreekt, is Hij door Zijn Vader gezonden. "Maar wanneer de volheid des tijds gekomen is, heeft God Zijn Zoon uitgezonden, geworden uit een vrouw, geworden onder de wet." Hij is van eeuwigheid gezalfd en bediende Zijn ambten onder de Oud-Testamentische bedeling vanuit de hemel.

In de tijd openbaart Hij Zich als de ambtsdrager Gods in Zijn ambten als Profeet, Priester en Koning. Hij is Profeet om ons de verborgenheden Gods bekend te maken. Hij is Priester om door Zijn offerande, Zijn volk met God te verzoenen en als hun Voorspreker werkzaam te zijn voor het aangezicht van Zijn Vader. Hij is Koning om Zijn volk te regeren, rechtvaardig, wijs en zacht. Door wie de Vader alle dingen regeert.

In de tekstwoorden worden wij bijzonder bepaald bij Zijn profetisch ambt. In de Oud-Testamentische bedeling werden Zijn ambten afgeschaduwd. Zo lezen wij van de zalving van Aäron, van David en anderen. Van de rijke betekenis zong de dichter van Psalm 89:

*Gij hebt weleer van Hem, dien Gij geheiligd hadt,
Gezegd in een gezicht, dat zoveel troost bevat:*

*Ik heb bij enen Held voor Isrël hulp beschoren,
Hem uit het volk verhoogd: Hem had Ik uitverkoren.
'k Heb David, Mijnen knecht, Mijn gunsteling gevonden,
En hem met heil gezalfd, aan Mij en 't rijk verbonden.*

Christus is de Gezalfde. In de Oud-Testamentische bedeling wilde de Heere sommige ambtsdragers twee ambten laten dienen. Zo was Melchizédek koning en priester des Allerhoogsten Gods. Van David, de man naar Gods hart, lezen wij dat hij koning en profeet was.

Petrus spreekt van hem in de pinksterpreek: "Gij mannen broeders, het is mij geoorloofd vrijuit tot u te spreken van de patriarch David, dat hij gestorven en begraven is en zijn graf is onder ons tot op deze dag. Zo hij een profeet was en wist, dat Hem God met ede gezworen had, dat hij uit de vrucht zijner lendenen, zoveel het vlees aangaat, de Christus verwekken zou, om hem op zijn troon te zetten."

Christus draagt de drie ambten.

In de tekst wordt gesproken over de komende Profeet. Mozes heeft daar over geschreven in de tijd, dat hij afscheid moet nemen van het volk. Hij moest zijn profetische dienst beëindigen. Hij wijst Israël dat de profetische dienst niet beëindigd wordt. Hij mag wijzen naar de Profeet, Die komen zal.

Als Mozes over deze Profeet en Zijn dienst spreekt, moeten wij op twee dingen acht geven. In de eerste plaats, wanneer Mozes de belofte van de komende Profeet ontving, toen het volk gelegerd was bij de Sinai. Mozes wijst daarnaar in het vervolg van het teksthoofdstuk in de verzen 16 tot 18. "Naar alles wat gij van de HEERE uw God, uw God aan Horeb, ten dage der verzameling geëist hebt, zeggende: Ik zal niet voortvaren te horen de stem des HEEREN, mijns God en ditzelve grote vuur zal ik niet meer zien, dat ik niet sterve. Toen zeide de HEERE tot mij: Het is goed wat zij gesproken hebben. Een Profeet zal Ik hun verwekken uit het midden hunner broederen als u en Ik zal Mijn woorden in Zijn mond geven en Hij zal spreken alles wat Ik Hem gebieden zal."

In de tweede plaats, als Mozes het uitspreekt bij de Horeb.

De eerste keer stond Israël dus bij de Sinai en de tweede keer stond Israël bij de Horeb. Het onderscheid moet voor het juiste begrip onderzocht worden.

De Heere heeft de komst van de beloofde Profeet aangekondigd toen Israël stond bij de Sinai. Het was op het ogenblik dat de Heere de wetgeving aan Israël schonk. Ruim zeshonderdduizend mensen hoorden de stem als van vele wateren. De stem Gods werd vernomen te midden van de vuurvlammen, die afdaalden tot in de diepste afgronden. Te midden van de vuurgloed Gods is de openbaring van de Heilige Wet. Het volk doorleeft dat het voor zulk een majesteitlijke openbaring niet kan bestaan. Wij lezen in Hebréeën 12: 19-21: "Welke die ze hoorden, baden, dat het woord tot hen niet meer zou gedaan worden, want zij konden niet dragen hetgeen daar geboden werd. En Mozes, zo vreselijk was het gezicht, zeide: Ik ben zeer bevreesd en bevende."

De Heere heeft tegen Mozes gezegd: "Ik zal u een Profeet verwekken, naar Hem zult gij horen."

Het leert ons dat een volk vrezend en bevend vanwege de majesteit Gods en een geopenbaarde wet, wordt gewezen naar de bediening van Christus. Het is immers Christus, Die in de belofte wordt aangewezen. De komst van de Profeet wordt door de Heere Zelf aangewezen. Maar ook waar het volk is gelegerd, die naar Hem wordt gewezen.

Zij beleven dat zij voor God niet kunnen bestaan. De eis en de vloek van de wet drukt

op de consciëntie en de rust is ontnomen. De Heere is immers buiten Christus een verterende gloed. Dat wordt daar duidelijk ervaren en dat doet om bedekking en verlossing vragen. Door de bediening van de Profeet zal de Heere onderwijs geven, hoe ze voor God kunnen bestaan.

De Heere maakt plaats voor de bediening van de Profeet in het leven van een volk, dat verkeert onder de eis van de vloekende wet. De openbaring van Christus is niet alleen een historisch gebeuren in de volheid des tijds, maar het wijst ook op Zijn openbaring in het leven van Gods kinderen.

De tekstwoorden worden nu door Mozes herhaald als het volk leert bij de Nebo. Het is aan het einde van de woestijnreis. Mozes neemt afscheid van het volk. Hij leert het onderscheid tussen Israël en de volken, die zij in de toekomst zullen ontmoeten. Israël zal de erfenis ontvangen en de volken zullen door de Heere verworpen worden. De oorzaak waarom de Heere Israël verloor en de volken van rondom verwierp, is duidelijk in het verband aangewezen. Gods raadsvervulling openbaart zich in de tijd.

In het verband van de tekst spreekt de Heere: "Oprecht zult gij zijn met de HEERE uw God. Want de volken, die gij zult erven, horen naar guichelaars en waarzeggers; maar aangaande de HEERE uw God, heeft u zulks niet toegelaten."

"Een Profeet uit het midden van u zal u de Heere uw God verwekken."

Het onderscheid tussen de volken en Israël is de bediening van de Profeet. Hoe leeft een mens buiten de ware Godsopenbaring? De Heere heeft een ware bladzijde van het mensenleven blootgelegd. Er wordt zo gemakkelijk gezegd en nagepraat, dat een mens gevallen is. Maar hoe leeft de mens zijn val uit?

De Heere zegt: "Zij luisteren naar guichelaars en de tovenaars." Guichelaars zijn mensen, die door zinsbedrog het grootste harte- bedrog plegen. Guichelaars spreken over zaken welke niet op de Schrift zijn gegrond. Het is de leugengeest, uitgedacht door de vader der leugenen. De Heere zegt niet dat ze zonder godsdienst zijn. Ze luisteren naar guichelaars, die bedrog spreken, naar mensen, die duizenden bedriegen en doen afwijken van de levende God. Zij luisteren ook naar de tovenaars. Dat zijn mensen die niet alleen een zinsbedrog voorstaan en zielsbedrog plegen, maar ook spreken over de toekomst.

Waarzeggers spreken over de toekomst. Misschien wel over een heerlijke toekomst. Maar één ding ontbreekt ze. Ze zijn nimmer op de leerschool van Christus gebracht. Ze kunnen gezichten hebben en een voorstelling maken van een God en een bepaalde godsdienst. Ze kunnen over een hemel en een zekere toekomst spreken, maar ze kennen niet de Profeet uit het midden van het volk.

Wat wil ons dat leren? Wel, dat er in ons leven een Goddelijk wonder moet gebeuren. Dat de Heere ons van de leugenschool waar wij van nature allemaal op zijn zonder onderscheid, moeten gebracht worden op de school van de waarheid.

Dan merken wij drie zaken op.

In de eerste plaats is dat de school waar Gods volk op gebracht wordt.

In de tweede plaats is het onderwijs door Christus.

In de derde plaats wijst het naar de leerstof die het volk daar ontvangt.

Wij moeten op deze leerschool gebracht worden door de Heilige Geest. Bent u daaraan ontdekt? Als de Heilige Geest de blinde zielsogen van een mens opent, laat de Heere hem inblikken in zijn leven. De ziel, eerlijk gemaakt voor God, ontdekt zijn leven in het licht van Gods alwetendheid en ziet dat hij de leugenleer heeft aangehangen. Op welke wijze de mens dat doet, kan zeer verschillend zijn. De mens heeft een voorzichtig verdrag met de dood en een overeenkomst met de hel gemaakt. Hij heeft de leugen in de rechterhand.

Het Woord van God zegt dat hij een bed heeft dat te smal zal zijn en een bedekking dat te kort is. Alzo leeft de mens op weg naar de eeuwigheid. Als de Heilige Geest de blinde zielsogen komt te openen en hem ontdekt, ziet en aanvaardt hij nooit anders dan leugenlessen te hebben geleerd en deze voor waar heeft gehouden.

Hoe lang bent u er al op? En hoe lang was u er op toen de Heilige Geest u daaraan ontdekte? Er is een volk op de aarde, die dat weet. Ze zijn van de leugenschool op de school der waarheid gebracht. Op deze leerschool hebben zij genade-onderwijs gekregen. Daar hebben zij lessen ontvangen, die zij voor die tijd niet kenden. Overlegt eens of u een plaats op deze school in waarheid van God ontvangen hebt.

De eerste hemelse lessen op de school der waarheid geleerd, waren, dat er een God was waar zij mee in rekening stonden. Dat was een God, Die zij voor die tijd niet kenden. God ging Zich in hun hart openbaren als de God der waarheid. Hij kon de zonde niet ongestraft laten. Hun leven was voor God naakt en openbaar. De Heere ontdekte Zijn Goddelijke heerlijkheid. Zijn rechtvaardigheid, alwetendheid en overalometgenwoordigheid.

De tweede les, geleerd op de school der waarheid, leert een blik in eigen leven slaan. De Heere leert: "Zie, dat is uw levensboek en dat is bij Mij, de Allerhoogste, bekend." De les leerde de ontzaglijke waarheid, waar hij voor buigen moest, wie hij persoonlijk voor God was. De Heere liet de bladzijden van het leven lezen. Daar stond geschreven: "Tegen alle geboden Gods zwaar en menigvuldig gezondigd en geen van dezelve gehouden."

De lessen van zijn leven leerden, dat hij vele malen gewaarschuwd en bewaard was, maar steeds weer zich van de wegen Gods afwendde. De Heere liet zien de Goddelijke bemoeienissen in het leven en hij moest voor de levende God op de leerschool van genade aanvaarden, dat hij niet alleen tegen een rechtvaardig God had gezondigd, maar ook tegen een goeddoend, een bewarend en zorgend God. Zo werden de bladzijden van het leven geopend. Op de leerschool zijn lessen geleerd, hoe dat de heilige majesteit Gods en het verdoemelijk mensenkind met elkander in een verzoende betrekking konden geraken. De bladzijden van het woord leerden, dat er onder de hemel geen andere naam is, waardoor de mens nog kan zalig worden.

Op deze leerschool leert de grote Profeet. Voorwaar, hun Leraar is geworden Hij, Die raad en wezen de Zijnen noemt. Die al de verborgenheden Gods leert. Hij is van de Vader verordineerd om een blijde boodschap te brengen de zachtmoedigen. Hij stond in Gods raad en bezit al de schatten der wijsheid en der kennis Gods. Hij is Profeet, volmaakt bekwaam, met alle gaven toegerust om een blind en dwaas volk op de leerschool der waarheid te leren hoe God aan Zijn eer komt en de kerk aan de zaligheid.

Van deze Profeet zegt de tekst: "Het is een Profeet uit het midden van u." Profetisch is er een les, dat die Profeet uit het midden van het volk openbaar zal worden. Voorwaar, Hij zal vlees en bloed uit Maria aannemen. Hij wilde de broeders in alles gelijk worden, uitgenomen de zonde. Hij heeft Zich niet geschaamd hun broeders te noemen. Een Profeet uit het midden van u, uit uw broeders. Hij werd ze in alles gelijk, uitgenomen de zonde.

Hij is de medelijdende Hogepriester, Die medelijden kan hebben met de zwakheden Zijns volks, waar Hij van alle dingen verzocht is, uitgenomen de zonde.

Hij is geopenbaard. Wat God in de beloften weggelegd heeft, dat is ook naar buiten openbaar geworden. De Profeet uit het midden der broeders is van Abrahams zaad.

In verwondering heeft Paulus uitgeroepen: "Gij weet toch, dat onze Heere uit Juda gesproten is." God heeft uit dat wonderlijke volk naar Zijn onbegrijpelijke raad, naar het vlees Christus willen doen voortkomen. Hij is de Profeet. De lijn van Zijn geslacht

weet u. Het zijn Rachab, Ruth, David. Zo openbaart zich het leven van deze Godsgezant. Hij is van de Vader verordineerd. Dan lezen wij in de Schrift, dat dit een belofte is. Wij willen er dit van zeggen. Duizenden jaren geleden heeft Mozes deze boodschap gebracht aan een volk, dat verbroken en verslagen onder de bediening van de wet op de leerschool van genade geplaatst werd. Hij heeft gezegd: "Hij komt, de grote Profeet."

Wij kunnen onze eerste gedachte afsluiten en vragen: heeft u weleens gestaan onder aan de Sinai? Is het ooit eens waar geworden, het eerste gebod, het tweede gebod, het derde gebod, het vierde gebod? Hebt u een ontdekking gekregen in de majesteit Gods? Dat wij van een hemelse Majesteit niet aards zullen denken. Wie zal wonen bij een verterend vuur? Zou u kunnen zeggen, dat u van de leugenschool op de school der Waarheid bent gekomen?

U kunt dan vragen, weet ik dat?

Dan zeggen wij: dan krijg je onderwijs Wie God is. Dan krijg je onderwijs wie je zelf bent en dan krijg je onderwijs Wie Christus is. Eenvoudiger kunnen wij het niet zeggen. Dat is dan de verklaring van Zijn profetische dienst. *Een Profeet uit het midden van u, van ulieden, uit uw broederen als Mij, zal u de Heere, uw God, verwekken.*

Hoe kan Mozes dat nu zeggen? Wel, hij heeft het zelf gehoord. Het is als een boodschap van de Sinai gekomen, toen het volk bevende vloot. Zij hebben gezegd: "Mozes, wilt u voor ons tot de Heere naderen?" Mozes is daarna op de Sinai geklommen met het bloed der verzoening en God heeft met hem gesproken als een vriend tot een vriend. Daar heeft de Heere gezegd: "Ik zal het volk een Profeet geven, een Profeet als u."

Mozes zegt tot het volk: in de velden van Moab, door de Goddelijke openbaring, *Die Profeet zal zijn als mij.*

Kan Mozes zich dan vergelijken met Christus? Is er één mens, één ambtsdrager, één kind van God op de wereld aan te wijzen, die het aandurft om zich te vergelijken met Christus? Toch, Mozes doet dit. Wat bedoelt hij? Hij doorleeft dat hij in zijn bediening type is van Christus. In de oudtestamentische bediening heeft de Heere verschillende personen in de schriften aangewezen, die ieder op zijn eigen wijze weer een type van Christus zijn. Dat bedoelt Mozes. 16

Hij wil geen vergelijking. Hij is een type van de rijke bediening van Christus. *Een Profeet uit uw broederen, als mij.*

U moet dus in Mozes' bediening, in Mozes' persoon het type zien, welke hij op de aarde schaduwwachtig vertegenwoordigde.

Dan moeten wij voorbeelden zoeken in de bediening van Mozes, die heenwijzen naar de rijke bediening van de grote Profeet en Leraar Christus. Waar moeten wij dan beginnen?

Moeten wij dan beginnen met de Goddelijke opdracht die Mozes gekregen heeft toen hij in Midian was, bij zijn schoonvader Jethro? De Heere gaf hem daar de opdracht om het slavenvolk, dat in de ticheloven was en onder het juk van de harde dienstbaarheid zuchtte, een boodschap te brengen. Het volk had hun nood naar God uitgeschreeuwd.

De Heere heeft tegen Mozes gezegd: "Ik heb het geroep van Mijn volk gehoord." Mozes kreeg een opdracht om het slavenvolk, gebogen onder de harde dienstbaarheid, de vrijheid in te leiden. In het werk van Mozes ligt de belofte aan de ganse gemeente Gods verleend.

*Al laagt gij o Israël als weleer,
Gebukt bij de tichelstenen neer.*

*Toen gij uw juk moest dragen
En zwart waart van de dienstbaarheid,
U is een beter lot bereid,
Uw Heilzon is aan het dagen."*

Zo heeft de gezegende Profeet en Leraar Christus het geestelijk slavenvolk vrijgekocht en vrijgemaakt uit de harde dienstbaarheid, waaronder ze geboren lagen. Dat volk ligt onder de harde dienstbaarheid; zij zijn bezig om iedere dag stenen te maken en om te keren. Iedere dag proberen zij bevrediging te geven aan de eis, die gesteld wordt: werken, werken, werken; voldoening geven aan hetgeen wat er geëist is. En is er geen voldoening, dan gaat de zweep erover. Zo leeft er een volk op de wereld.

Nu komt er een boodschap: "Laat Mijn volk trekken." Zo zal de Gezegende van de Vader Zich opmaken om Zijn volk te verlossen. Hij gaat in het huis van de sterk gewapende om hem zijn vaten te ontroven. Farao kon trachten Mozes en de bediening tegen te houden. Als de hoogste Profeet komt in het huis van de sterk gewapende klinkt het: "Laat dat slavenvolk vrij."

Dat woord Gods klinkt in het slavenland, waar de mens gebonden ligt. De satan moet zijn prooien loslaten. De boodschap wordt verkondigd, dat zij nog kunnen zalig worden. De Gezegende van de Vader getuigt: "Komt toch herwaarts tot Mij, die vermoeid en belast zijt en Ik zal u rust geven." Hij is de Enige, Die het slavenvolk kan bevrijden. Hij is de grote Middelaar Gods en der mensen.

Als het volk het verzondigt voor God, dan zegt de Heere tegen Mozes: "Ik heb dit volk gezien en zie: het is een hardnekkig volk, en nu, laat Mij toe, dat Mijn toorn tegen hen ontsteke en hen vertere."

Dan pleit Mozes: "O Heere, waarom zou Uw toorn ontsteken tegen Uw volk? Als U dit volk zal verdelgen, dan zullen de volken zeggen: In kwaadheid heeft Hij hen uitgevoerd, dat Hij hen dode op de bergen."

Een uitgeleid volk dat niet thuiskomt, is in strijd met de Goddelijke heerlijkheid. Er loopt een volk op de wereld, dat is uitgeleid onder de krachtige hand Gods. Dat moet nu doorgeleid worden om ingeleid te worden. Dat is een volk dat verstaat het dagelijks voor God te verzondigen. Hoort u het, zij komen het dagelijks voor God te verzondigen.

Mozes is type. Hij zegt: "Heere, delg mij uit Uw boek, wat moet U met Uw grote Naam doen?" U kent de geschiedenis.

Mozes is type van de Middelaar Gods en der mensen voor een volk, dat waardig is om uit het boek Gods uitgedelgd te worden. Hij stelt Zijn ziel tot een rantsoen voor velen. Met Zijn eigen hartebloed treedt Hij tussen, om de toorn Gods te stillen.

Er zijn nog meer voorbeelden. Wij vinden Mozes in zijn trouw een type. Er staat van Mozes in de brief aan de Hebreëen, dat hij getrouw is geweest in het werk, dat God hem te doen gaf. Dat wijst op de trouw in zijn bediening. Hij is type van de komende Profeet. Deze getuigt: "Ik moet werken de werken Desgenen die Mij gezonden heeft." Christus moest het werk Gods voltooien. Hij heeft het werk Gods vervuld. Op de vloekheuvel kon Hij het uitroepen: "Het is volbracht."

Wij vinden Mozes bijzonder in zijn profetische bediening een type. Want wie is een leraar als hij? Mozes heeft het volk onderwezen en geleid van de ene legerplaats naar de andere.

Het volk had wel de belofte dat zij in Kanaän zouden komen, maar hoe zij in Kanaän

moesten komen wisten zij niet. Zij wisten wel, dat zij naar Kanaän reisden, maar hoe de reis wezen zou, wisten zij niet. Daarom moesten zij van de ene legerplaats naar de andere geleid worden. Daartoe kregen zij onderwijs van Mozes.

Nu wordt het ware volk van God van de ene legerplaats naar de andere geleid door het hemelse onderwijs van Christus, totdat zij eindelijk zullen zijn in het eeuwige Kanaän.

Er staat in de tekst: "Een Profeet als mij, zal de Heere, uw God, u verwekken." Het begrip verwekken, voortbrengen, vraagt een nadere verklaring. Wij moeten over het verwekken met u spreken. Het verwekken in God wil zeggen: *de dingen roepen, die er niet zijn, alsof dat zij er waren*. Het is uit het niet voortbrengen.

Het gaat over: *die zal Ik verwekken*. Het wijst naar het wonder van de raad Gods. In deze raad is vergaderd over de zaligheid van de mens.

In Jeremia 30 worden wij ingeleid in dat heilgeheim. Wij horen de stem Gods: "Want wie is Hij, die met Zijn hart Borg worde, om tot Mij te genaken?" Het klinkt in de stilte der eeuwigheid: "Zie hier ben Ik God, om Uw welbehagen te doen. Ik draag de heilige wet, die Gij de sterveling zet in het midden van Mijn ingewand." Daar wordt gewezen de Borg, de Middelaar, Vaders Knecht. Hij is van eeuwigheid verordineerd in de raad Gods, om de zaligheid te gaan verwerven voor een gans verloren geslacht.

Het wijst ons in de tweede plaats naar de tijd: "Ik zal Hem verwekken." Dat bepaalt ons bij Nazareth. Daar beluisteren wij de boodschap van de engel: "Gezegend zijt gij onder de vrouwen en gezegend is de vrucht van uw schoot."

Wij horen de vraag van Maria: "Hoe zal dat wezen dewijl ik geen man beken?" Wat in de profetie was beloofd, wordt daar vervuld: "De Heilige Geest zal over u komen en de kracht des Allerhoogsten zal u overschaduw; daarom ook dat Heilige, dat uit u geboren zal worden, zal Gods Zoon genaamd worden."

Mozes heeft dat eeuwen terug geprofeteerd. **De profetie is vervuld.** Deze profetie is ook beluisterd.

Dat wijst naar de **derde gedachte**.

Doch wij zingen eerst **Psalm 75: 2 en 4**.

Bent u blij met wat wij samen zongen?

God is Rechter, Die het beslist. Wat een geloofskracht heeft de gemeente Gods op God. God zal het beslissen. Wat een geloofskrediet als wij dat weten mogen in de strijd van elke dag tegen een driehoofdige doodsvijand, die niet ophoudt om aan te vechten. God is Rechter, Die het beslist.

Maar ook ten opzichte van ons genadeleven. God zal dat beslissen. Hoe? Dat wijst de tekst: "Naar Hem zult gij horen." Het bepaalt ons bij een beluisterde Profeet. "Hij is gekomen tot de Zijnen en de Zijnen hebben Hem niet aangenomen. Zovelen Hem aangenomen hebben heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven."

De profetie van Mozes is in alle heerlijkheid vervuld. Zijn komst als Profeet is aangekondigd. "Ulieden is heden geboren de Zaligmaker, welke is Christus de Heere, in de stad Davids."

Als twaalfjarige jongen is Hij Profeet. Hij zit in de tempel, lerende en onderwijzende. In verwondering spraken zij over Hem.

Als Profeet zat Hij als de twaalfjarige Jezus tussen de leraren Israëls. Als moeder Maria tot Hem zegt: "Kind, wij hebben U met angst gezocht", zegt Hij: "Wist gij niet, dat Ik moet zijn in de dingen Mijns Vaders?"

Hij heeft profetisch verkondigd Zijn lijden onder het recht Gods. "Deze tempel zal

afgebroken worden, in drie dagen zal Ik hem bouwen. Gelijk Jona de profeet drie dagen en drie nachten was in de buik van de walvis, also zal de Zoon des mensen drie dagen en drie nachten zijn in de schoot der aarde." Zij zullen Hem overleveren en Hij zal gekruisigd worden, doch na drie dagen opstaan.

Profetisch heeft Hij gesproken van Zijn heerlijkheid door de dood heen. Uw hart worde niet ontroert, gijlieden gelooft in God, gelooft ook in Mij. In het huis Mijns Vaders zijn vele woningen, anderszins Ik zou het u gezegd hebben. Ik ga heen om u plaats te bereiden.

Profetisch heeft Hij gesproken over de opstanding uit de doden. Bij het open graf spreekt Hij als Profeet tot een wenende vrouw: "Vrouw wat weent gij." Hij spreekt tot de jongeren: "Ik ga u voor naar Galiléa, daar zult gij Mij zien."

De Emmaüsgangers hebben in verwondering gesproken. De grote Leraar en Profeet vraagt: "Waarom zijt gij droevig?" Dan zeggen zij: "Zijt gij alleen een vreemdeling te Jeruzalem en weet niet de dingen die deze dagen zijn, de dingen aangaande een Profeet Jezus, de Nazaréner, welke krachtig in werken en woorden van God en het volk?" Zijn profetische dienst wordt verheerlijkt aan een volk, dat toebereid wordt om Hem als de opgestane Borg te leren kennen. *Beginnende van Mozes en van al de profeten, legde Hij hun uit in al de schriften, hetgeen van Hem geschreven was.*

Hij leert van Zijn heerlijkheid. *Vader, Ik wil dat waar Ik ben ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt, opdat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouwen, die Gij Mij gegeven hebt, want Gij hebt Mij liefgehad voor de grondlegging der wereld.*

Hij spreekt van Zijn triomf, opdat een wederhorig kroost altijd bij U zou wonen. Hij spreekt van Zijn komst. Deze Jezus, Die alzo opgevaren is, zult gij alzo zien wederkomen.

Dat is de getuigenis: *Hem zult gij horen.*

Moeten wij nog meer schriftvoorbeelden aanwijzen, waarin Hij Zich als de grote Profeet openbaarde? Luistert u maar. Wij denken aan de Jakobsbron. Daar heeft Jezus een gesprek met de Samaritaanse. Zij wordt onderwezen door deze Profeet. Het gaat over Zijn komst. Zij zegt: "Wij weten dat de Messias komt, Die genaamd wordt Christus. Wanneer Die zal gekomen zijn, zo zal Hij ons alle dingen verkondigen." Hij maakt haar bekend wie zij is in haar leven, maar Hij brengt ze ook bij het reinigende water van Zijn bediening. Later roept zij het uit: "Hij heeft mij alles gezegd wat ik gedaan heb." Naast schriftbewijs is er ook het hartebewijs. Hij spreekt gewis tot elk die voor Hem leeft.

Mogen wij in de toepassing van deze waarheid het persoonlijk aan u vragen? Heeft Hij weleens wat tegen u gezegd? Dat kunt u weten. In het natuurlijke leven wordt er veel heen en weer gepraat, zo, dat u later moet zeggen: dat ben ik allemaal vergeten.

Maar wat Hij zegt door de kracht van woord en Geest, zal geen leed uit het geheugen wissen. Al is het wel waar, dat het soms onder een wolk van stof bedekt kan zijn en het van alle zijden bestreden wordt, maar Hij spreekt gewis tot elk die voor Hem leeft. Jongens en meisjes, heeft God wel eens wat tegen je gezegd?

Weet je, dat God door het Woord en de prediking wat tegen je zegt? Wil je je aandacht erbij hebben en even alle dingen vergeten die in je jonge hart zijn? Wil je even, al is het maar twee minuten proberen te luisteren? Al heb je van de preek niets gehoord, want hoe kan een jong leven in de kerk bezet zijn van alles en nog wat.

Luistert jongens en meisjes; je bent op de leugenschool. Van nature zitten wij op een leugenschol. Daar word je van alles voorgehouden. Het dwaze leugenachtige hart van ons gelooft het nog ook. Het leugenachtige bestaan leunt er op, maar je komt met een leugen in je rechterhand bedrogen uit. Geloof je dat? De prediking van het Woord zegt

het tot je jonge hart Zal je daar aandacht aan besteden?

Wij zijn al zo vaak opgeschrikt door het sterven van jonge mensen. Uit huis gegaan, opgewekt misschien, uit school gekomen om thuis te eten en te vertellen wat er is gebeurd, maar de mond heeft nooit meer gesproken. De plaats in huis is leeg gebleven.

Wij geloven natuurlijk niet, dat het ook ons kan overkomen. Het is altijd nog voor een ander. Wat dacht je er van kinderen, als wij de boodschap eens kregen in de pastorie en wij hoorden dat één van jullie plotseling God moest ontmoeten?

Wat hadden wij dan bij dat jonge graf moeten zeggen?

Hadden wij dan moeten zeggen: gestorven zoals zij geleefd hebben? Het is nu nog de tijd om te gaan denken over bekering en over de dingen van de eeuwigheid.

Sterven is God ontmoeten. Zonder wedergeboorte kun je God niet ontmoeten. Wij moeten van de leugenschool af, geloof de leugengeest van onze tijd toch niet. Wij moeten bekeerd worden!

Vaders en moeders, als u een berichtje van uw eigen kinderen zou krijgen dat zij u ontvallen waren, wat zou u dan moeten zeggen? Sta er toch eens bij stil. Gaat er met uw kinderen toch over praten. Buig uw knieën met uw kinderen. Dat u het mag weten, als het een kort verblijf is, is het een eeuwig thuiskomen.

Wij kunnen het niet uitstellen. Wij moeten bekeerd worden. Dat is een zaak van nu. Heden zo gij Zijn stem hoort.

Luistert naar de prediking. "Een Profeet uit het midden van ulieden zal u de Heere, uw God, verwekken; naar Hem zult gij horen."

Er staat in Jesaja 61: "Om een blijde boodschap te brengen de zachtmoedigen." Een blijde boodschap. U kunt nog van uw zonden verlost worden. Er is een fontein geopend tegen de zonden en tegen de onreinheid voor het huis van David. U moet aan alles wanhopen, maar niet aan de bediening van Hem, Die Zijn ziel gesteld heeft tot een rantsoen voor velen en ook vandaag nog roept: "Wendt u naar Mij toe en wordt behouden, alle gij einden der aarde, want Ik ben God en niemand meer."

Ook nu getuigt Hij: "Mijn zoon en Mijn dochter, geeft Mij uw hart."

Volk Gods, de Profeet uit het midden van u bracht u op de leerschool der genade. Zijn lessen leiden en geven vrucht.

"Hij zal leiden het zacht gemoed In het effen recht des Heeren, Die Hem nederig valt te voet, Zal van Hem Zijn wegen leren." Amen.

2. Sions dochter vertroost

Lezen: Micha 4

Zingen: Psalm 72: 6

Psalm 89: 7 en 8

Lofzang van Maria: 3 en 6

Psalm 111: 5

Geliefden,

Het werk van Christus is in de vrucht naar buiten openbaar gekomen. Dat heeft Maria in haar lofzang ons geleerd. Zij spreekt van Zijn werk: "Hij heeft machtigen van de tronen getrokken." Daarmee heeft zij Zijn gezag als Koning op een bijzondere wijze getoond. Dat kan tweërlei betekenis hebben. Dat kan betekenen in uitwendige zin dat Hij de zich tegen Hem verzettende mens heeft vernederd. Het kan ook een zaligmakend werk zijn.

Als Hij machtigen van de tronen trekt, geeft het weer, dat Hij de mens, die in zijn natuurstaat zich verzet tegen de levende God en meent een gekroonde koning te zijn, in het uur van Zijn welbehagen vernederd. Hij maakt op de dag van Zijn heerkraft een zeer gewillig volk.

Hij heeft machtigen van de tronen getrokken en Hij heeft de nederigen verhoogd. Ook dat is Zijn werk. Door Gods Geest vernederd zijn wil zeggen: zo laag voor God buigen, dat wij stof en as zijn voor de levende God. Als de mens voor God vernederd is, is daar werk voor Christus. Hij is het, Die nederigen verhoogt. Voor het werk van Christus willen wij in deze adventzondag uw aandacht vragen. Wij wijzen u naar de tekst in Micha 4: 9:

"Nu, waarom zoudt gij zo groot geschrei maken? Is er geen Koning onder u? Is uw Raadgever vergaan, dat u smart als van een barende vrouw heeft aangegrepen?"

Wij willen uw aandacht vragen voor: *Sions dochter vertroost*.

In de eerste plaats bepalen wij u bij: een wenende dochter.

In de tweede plaats bij: een onderwezen dochter.

In de derde plaats bij: een verwachtende dochter.

Sions dochter vertroost.

- Het wijst naar: een wenende dochter: *Nu, waarom zoudt gij zo groot geschrei maken?*
- Ten tweede: een onderwezen dochter: *Is er geen Koning onder u? Is uw Raadgever vergaan?*
- Ten derde: een verwachtende dochter: *Dat u smart als een barende vrouw heeft aangegrepen?*

De Heilige Geest geve ons licht in de waarheid.

Geliefden,

Het leven is een tranendal. Alles wat wij er meer van verwachten is een ijdele verwachting. Een mens is immers tot moeite geboren. Kort is zijn dag. Hij komt wenende op de aarde en meestal moet hij wenende de aarde verlaten. Wij hebben er nog niet zoveel zingend de aarde horen verlaten.

Het leven van de mens is onderworpen aan de gevolgen van de zonde. Het leven van

de kindse dagen af tot de grijze ouderdom toe is als vrucht van de zonde onderworpen aan allerhande ellendigheid, ja, aan de verdoemenis zelf, zoals ons doopformulier leert. Het is vol van verdriet.

Wat wij dan ook van het leven willen maken en hoe de mens op allerlei wijze dat levensverdriet wil wegdenken door ijdele vreugde en ijdele levensverwachting, het zal eindigen in een eeuwige rouwklacht.

Wij behoeven u dat niet te bewijzen, doet uw ogen open en kijk slechts om u heen. Zie de ziekenhuizen, de inrichtingen, de gevangenen. Zie de verdeelde gezinnen, de twistingen onder de kinderen. Wij zijn onderworpen aan de gevolgen van de zonde. Dat is de waarheid van een mensenleven.

Wanneer wij spreken over een wenende dochter, maken wij wel onderscheid. Er is onderscheid in het levensverdriet van een natuurlijke mens en van een kind van God. Heeft een kind van God levensverdriet? Ja, heel veel.

Het levensverdriet waar hier over gesproken wordt, is gelukkig geen hopeloos verdriet, want welke tranen dat Sions dochter ook weent, van al deze tranen staat opgetekend: "Hij zal ze van hun aangezicht wegwissen. Daar zal geen wening meer zijn noch gekrijt." De wenende gemeente Gods zal straks aan de borst van Hem, Die ze kocht met de dure prijs van Zijn hartebloed, alle tranen afgewist zien. De wenende kerk is de gemeente Gods.

Wij hebben de inhoud van deze waarheid genoemd: *Sions dochter vertroost*.

Het vraagt dus om de wenende dochter aan u voor te stellen. Waarom weent zij? Waarom krijgt zij?

Het leven van de gemeente Gods begint met wenen. In het natuurlijke leven wordt daar naar geluisterd. Wanneer een kind geboren wordt, is het eerste waar de ouders naar luisteren of het kind schreit, want dan is er leven en hoop. Het nieuwe leven begint met geboortetranen, smartetranen.

De Heilige Geest ontdekt wat ons leven voor de Heere is. Dan wordt er een hartelijke droefheid beleefd, omdat het tegen een rechtvaardig en goeddoend God heeft gezondigd.

Het nieuwe leven begint met tranen. Het is een wenende kerk, die vanwege de zonde de scheiding van God beleeft. Zulk een God, Die in het leven van dezulken nog nooit anders deed dan goed. Voorwaar, het is levenspraktijk om smart te kennen in de ziel, omdat er tegen een goeddoend en een rechtvaardig God werd gezondigd.

Bovendien de dagelijkse bekommelingen van het leven, waardoor beleefd wordt, dat het leven nooit meer kan beantwoorden aan het doel Gods.

Er is een hartelijke droefheid als het geestelijke onvermogen wordt gekend om in de strijd tegen de zonde dagelijks zondiger te worden. Het is een tranenleven.

Wij moeten proberen u duidelijk te maken dat het de adventkerk is, die weent. Het is een wenende adventkerk.

Alzo zijn de tranen van de gemeente Gods in de onderscheiden genadelegeringen duidelijk. Wij gaan nu de plaats van de tekst opzoeken in het Schriftgedeelte. Elk woord van God staat op zijn plaats. De Heilige Geest zet dat daar. Waarom zet de Heilige Geest het daar? Dat vraagt onderzoek.

De naam van Micha betekent: *Wie is gelijk aan de Heere?*

Dat heeft hij persoonlijk in zijn genadeleven en ambtelijk in de profetische dienst bevindelijk leren kennen. Als de Heere een plaats krijgt in het leven van een mensenkind, wie is er dan met de Heere te vergelijken? Dan verbleekt alles op de wereld.

Micha heeft geprofeteerd in de bloeitijd van de profetie ten tijde van de koningen

Jothan, Achab en Hizkia. Dit kunt u lezen in het eerste hoofdstuk. De bloeitijd van de profetie was toen ook de profeet Jesaja, als adelaar van de oude bedeling in Juda profeteerde. De Heere maakte nog bemoeienissen met het volk. De Heere liet de boodschap van Zijn Woord nog verkondigen. De bloeitijd is een tijd, waar wij acht op moeten geven.

Het is gelijk als in de openbaring van Christus op aarde. Israël werd uitgenodigd om er acht op te geven. Het Koninkrijk Gods is nabij u gekomen. De prediking was nog in Israël.

Het is een duidelijke oproep tot bekering.

In de bloeitijd van de profetie werkt Micha in het twee-stammenrijk. Wanneer hij in het teksthoofdstuk de gemeente Gods aanspreekt, heeft hij de adventtijd gezien.

Het vijfde hoofdstuk begint met: "Gij Bethlehem Efratha, zijt gij klein om te wezen onder de duizenden van Juda, uit u zal mij voortkomen, Die zal zijn een Heerser in Israël en Wiens uitgangen zijn van ouds, van de dagen der eeuwigheid."

In het vierde hoofdstuk bereidt hij de gemeente Gods voor op de komst van Christus. Het is dus adventtijd van de oudtestamentische gemeente. De adventtijd wijst op de wonderlijke leiding die de Heere houdt, in welke tijd de gemeente ook leeft. De legeringen worden niet veranderd.

Ook in onze tijd worden de vaste leidingen die God met Zijn kerk houdt, op dezelfde wijze ervaren. Dat moeten wij goed onthouden. Al is het waar dat wij vervreemd zijn van God en tot onze smart moeten zeggen, dat de waarheid struikelt op de straten en er stenen voor brood worden gegeven en zo weinig geput wordt uit het levende water van de bediening van Christus.

De mens leeft in de beschouwing van Jezus en er zijn weinigen, die Hem aanschouwd hebben.

Micha heeft het over een adventvolk. Zij wordt de dochter Sions genoemd. U kunt vragen: Hoe weten wij dat? Wel, dat staat in het verband.

In het achtste vers gaat de Heere de dochter Sions ons voorstellen. "En gij Schaapstoren, gij Ofel der dochter Sions, tot u zal komen, ja, daar zal komen de vorige heerschappij, het Koninkrijk der dochter Jeruzalems." Daar gaat de Heere spreken over Sions dochter, maar ook over de oprichting van het koninkrijk in haar leven, want het koninkrijk zal hersteld worden.

Wij leven, en deze dochter weet dat, in een vervallen koninkrijk. Bevindelijk heeft zij dat geleerd. De kroon is van mijn hoofd gevallen, wee mijner, wee mijner, dat ik zo gezondigd heb. De kroon zal omgekeerd worden, opdat Christus gekroond zou worden.

De Heere tekent haar genadeleven. Hij noemt het in het verband van de waarheid. Hij wijst naar de stand van het genadeleven. Op die uitdrukking mogen wij de nadruk leggen: "in de stand van het genadeleven."

Wanneer wij de onderscheiden legeringen van de gemeente Gods niet meer benoemen, dan benoemen wij ook niet meer de handelingen Gods in het leven, maar dan kan er ook niet verklaard worden: "de gangen van Zijn Vorst en Heer, zijn aan het volk gebleken."

Er is immers een onderscheiden genadebedeling. Er is een onderscheiden legering. Daarom laat de Heere Zijn kinderen onderwijs geven hoe dat zij komen tot de rechte en zaligmakende kennis van Christus. Hij noemt de legering de stand van het genadeleven van Sions dochter.

Wij zullen het u lezen in het zesde vers: "Ten dien dage, spreekt de Heere, zal Ik haar,

die hinkende was, verzamelen, en haar, die verdreven was, vergaderen, en die Ik geplaagd had." De Heere spreekt over Zijn gemeente. Hij zegt: Zij is hinkende. De kanttekening merkt daarbij op: Dat is vanwege de kruis- en drukwegen, waardoor zij niet meer verder kan. Dat is duidelijk, vanwege de kruis- en drukwegen kan zij niet meer verder. God is ze tegengekomen. In de weg van het natuurlijke leven. De Heere heeft hiermee niet bedoeld het ogenblik, waar Hij een halt toeriep in het uur der bekering.

In de tekst gaat het over een wedergeboren mens, waar de Heere mee is gaan twisten. Hij zegt: "Die Ik geplaagd heb."

De Heere is ze tegengekomen in de weg van de afbraak. De Heere heeft ontnomen, waar zij uit leefden, waar zij meenden een grond in te vinden. Daarom zegt Hij: "Die hinkende was."

Wat heeft de Heere dan in dat leven gedaan? Hij heeft ze verzameld. Hij heeft ze doen buigen voor het gezag van de Schrift. De Heere zegt: "En die verdreven was." Hij deed ervaren, dat met alles wat in het leven plaats vond, zij nochtans voor God niet bestaan konden. In de weg van bekering aan de weet te komen, dat wij voor God niet kunnen bestaan, is een genadeles.

"Haar, die verdreven was, zal Ik vergaderen en haar, die blinkende was, zal Ik maken tot een overblijfsel en haar die verre heen verstoten was, tot een machtig volk," zegt de Heere. De Heere tekent in de toeleiding van deze tekst de legering van Sions dochter.

In de tekst spreekt Hij ze aan. De Heere heeft beloofd dat Hij de hinkende zal verzamelen en die verstoten was, vergaderen zou. Dat is een belofte Gods. Hoe reageert Sions dochter? Dat is de inhoud van de tekst. "Nu, waarom zoudt gij zo groot geschrei maken?"

Wij vragen in de eerste plaats uw aandacht voor de opwekking Gods. Het is of de Heere Zijn vinger opheft tot het volk. Hij zegt: *Hoor! De Heere heeft Sions dochter aanschouwd.*

Waarom zoudt gij zo groot geschrei maken?

De waaroms in het leven van een mens zijn vele. Maar ook de waaroms in het leven der genade. Niet alleen de mens van nature zit er vol van.

De Heere vraagt: "Waarom?" Waarom zoudt gij zo groot geschrei maken? De dochter Sions kermt, de dochter Sions heeft het benauwd. De dochter Sions is bedroefd. Waarom?

Wel, zij leeft onder de belofte. Zij leeft onder de toezegging Gods, maar zij kan er geen gebruik van maken.

Kan het dan zijn, dat de Heere met de beloften van Zijn Woord, Zijn volk onderwijst en spreekt tot het hart van Sions dochter en dat zij daar dan geen gebruik van kan maken?

Vindt u dat vreemd? Denkt u bij uzelf: Ik heb het maar aan te nemen? Als de Heere wat verklaard, moeten wij het dan niet aangrijpen?

Zie, dat kan de dochter Sions niet. Zij moet het van God gegeven worden. Daarom loopt de dochter Sions op de aarde te wenen. Dat volk ziet het allemaal wel liggen, maar het kan er immers niet komen. Sions dochter beleeft dat bevindelijk. Zij heeft alles gehoord en het is verklaard en zij kan er niet bijkomen.

Nu gaat de Heere wat vragen. De Heere zegt: "Waarom zoudt gij zo groot geschrei maken?" Hoe komt dat? Waarom kun je er niet bij? Waarom heb je dat vermogen niet om het aan te grijpen? Zullen wij de dochter Sions daar antwoord op laten geven?

De wet, die eist en de wet vloekt en het leven is een bron van teleurstellingen. Er zijn geen vermogens om aan te grijpen wat God zegt. Dan is er de zee van twijfelingen in

de ziel. Zou er wel wat van God bij zijn? Is God wel begonnen? Waarom zoudt gij zo groot geschrei maken? Dat is een onderzoekende vraag.

De Heere stelt ons deze. Waarom dochter Sions? Is uw zonde teveel? Is de zonde, die klimt tot de hemel zo groot geworden, dat u niet geloven kunt, dat God naar u omziet? Is uw schuld zo groot, dat niets in staat is om de hemelhoge schuld voor God te voldoen? Is de breuk te diep, dochter Sions? Bent u te ver van God afgezondigd? Zijn de twijfelingen in de ziel zo vermenigvuldigd en heeft het ongeloof zo post gevat in uw hart? Zijn de afmakingen zo groot, dat u niet geloven kan dat God nog met u te doen wil hebben? Waarom Sions dochter, is uw geschrei zo groot?

Daarvan weet het nieuwe leven. Zij zijn verklaard, bemoedigd en heengewezen naar de gerechtigheid, die in een Ander is en kunnen het niet eigenen.

Wanneer de zonde en schuld en de ongerechtigheid wordt opgewogen en de ziel inkeert en waarneemt, wat in de boezem gevonden wordt, dan kan het niet anders of zij moet vaststellen: "Heere, het kan voor mij niet, dat is veel te groot, dat is voor Uw lieve kinderen, daar heb ik geen deel aan."

De Heere zegt tot de hinkende, verstoten dochter Sions: "Waarom zoudt gij zo groot geschrei maken?" De wereld zou wel moeten wenen. De ijdele godsdienst van een godsdienst zonder God zou ook moeten wenen. Maar de Heere zegt: "Gij ellendige, verstoten, twijfelzieke, moede erfenis, maakt gij geschrei?"

Kunt u er iets van? Begrijpen wij daar wat van?

De rechte bediening van het Woord onderzoekt het hart. Men moet hartspecialist zijn om de kwalen van het hart te weten, maar ook om het enige middel aan te wijzen.

"Hij heelt gebrokenen van harte en Hij verbindt z'in hunne smarten." Waarom zoudt gij dan zo groot geschrei maken? De Heere weet waar het over gaat.

Wij lezen in de tekst: "Is er geen Koning onder u? Is uw Raadgever vergaan?"

De Heere gaat vragen stellen aan de dochter Sions. Hij vraagt niet alleen waarom zij weent, maar het ontleedmes van de ontdekking gaat diep in het hart en de wond wordt nog groter.

In het natuurlijke leven is het te begrijpen. Een operatie kan alleen slagen als men komt bij de plaats, waar de kwaal is. Een patiënt is niet geholpen als men zegt: "Daar zit het." Hij is niet geholpen als men de plaats aftekent en een begin maakt om te gaan helpen. De patiënt is geholpen als men de kwaal wegneemt. Daarom moet het mes er heel diep in. Dat doet de Heere door de mond van de profeet.

Daarom wordt de vraag gesteld: "Is er geen Koning onder u?" Het gaat over de Koning. De gemeente Gods heeft een Koning. Een Koning, Die Zich in het leven van Zijn gemeente duidelijk geopenbaard heeft.

De Heere vraagt aan het bekommerde volk: "Is er geen Koning? Kent u de Koning niet?" Dat is een smartelijke vraag. De Heere heeft Zich geopenbaard in het hart. In het leven van Sions dochter is het uur aangebroken dat Hij, rijdend op het Woord van Zijn Waarheid, Zijn pijlen uit Zijn pijlkoker gehaald heeft en geschoten heeft in het hart van 's Konings vijanden.

De pijlen zijn er diep ingegaan. Daardoor hebben zij de strijd moeten opgeven. Zij moesten de wapens inleveren voor God. De Koning heeft de wapens van vijandschap neergeslagen en zij hebben ervaren: "Gij hebt mij overmocht, Gij zijt mij te sterk geworden."

De vraag is: "Is er geen Koning onder u?" Hij heeft menigmaal in de leidingen die Hij hield, opmerkzaam gemaakt dat Hij het leven richtte. Hij heeft getoond, dat Hij de wacht over hen had. In het verleden is het op velerlei wijze betoond. Hij heeft geleid in de verborgenheid van de Schrift en aangesproken door de opening van het Woord.

Maar er is meer.

Is er geen Koning onder u? Hij is in de eerste plaats een beloofde Koning. Toen de Heere de ziel werkzaam maakte met het zalig worden om niet, is Hij door de opening van het Woord heengewezen.

Zegt de dochter Sions: uw Koning komt.

In de Schrift is Zijn gestalte getekend. In verwondering werd uitgeroepen: "Alles wat aan Hem is, is gans begeerlijk."

Zijn gangen werden verklaard en de voetstappen gedrukt achter Hem. Hij leerde: Die achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf en neme zijn kruis op en volge Mij. Hij heeft menigmaal de tekenen van Zijn gunst in hun leven neergelegd.

De Heere vraagt: "Is er geen Koning onder u?" Waarom maakt u zo'n geschrei? Is het werk van Christus gans vreemd voor u? Heeft u de Koning nooit gezien in het Woord? Heeft Hij nooit door het Woord tot u gesproken en u bemoedigd en bewezen, dat Hij van u afwist? Heeft Hij uw leven niet geleid?

Toe, Sions dochter, daar mag u antwoord op geven. Is er dan geen Koning onder u? Zou u dat durven ontkennen? De Heere wil de uitgangen van het leven doorzoeken.

Weet u wat de Heere niet vraagt? Is het "uw" Koning niet? Dat is de vraag van het genadeleven. Zij kennen iets van Zijn bediening, Zijn heerlijkheid en Zijn leidingen. Maar is het hun Koning? Wij lezen in de tekst: "Is dan uw Raadgever vergaan?"

U weet, dat Jesaja in het negende hoofdstuk in het vijfde vers spreekt over de geboorte van Christus: "Een Kind geboren, een Zoon gegeven, de heerschappij is op Zijn schouders en men noemt Zijn Naam: Wonderlijk, Raad."

Nu vraagt hij: "Is uw Raadgever vergaan?"

Een kind kan weten wat het woordje vergaan betekent. Dan denkt het aan een schip. Het schip is er niet meer, het is ondergegaan. Men vindt er geen spaan meer van over. Het is vergaan. Er is niets meer van terug te vinden.

Zo kan de hoop van iemands leven vergaan. Dan is er niets meer van over. Christus wordt Raadgever genoemd in de Schriften. Raad en Wezen zijn Zijne, Hij is het verstand. Hij is de opperste wijsheid. Hij heeft in de Raad van God gestaan. Hij weet de volle raadsvervulling, omdat Hij er in bewilligde. Hij is de Raadgever. Het wijst op de bijzondere profetische bediening van Hem, Die Zijn volk onderwijs geeft in al de verborgenheden van het Koninkrijk Gods. Het wijst op Hem, Die Zijn gemeente op aarde onderwijst, hoe zij kunnen zalig worden. Het wijst op de vertroosting van het Woord en op de zekerheid van de zaligheid.

Dat heeft de dochter Sions in haar leven gevoeld. Zij heeft onderwijs gehad op de leerschool van Goddelijke genade. Zij heeft Zijn woorden ingedronken. Het is in haar hart geweest:

*" Uw Woord kan mij ofschoon ik alles mis,
Toch door zijn smaak en hart en zinnen strelen.
Gij weet mijn weg en hoe mijn wandel is,
Ik wil niets daarvan voor U mijn God, verhelen . "*

Het is waar, het Woord is mij zoeter dan honing en dan honingzeem. Sions dochter heeft deze woorden vaak herkauwd, gelijk de reine dieren. Zij leefde bij de openbaring van de Schriften. Elke preek was waar.

En nu? Nu is er niets meer over. Zij leeft als een raadsel voor zichzelf. Het is of de prediking niets meer te zeggen heeft. Zij moet dor en dood haar leven verder gaan. Het schijnt of God gans niet meer spreekt.

Nu komt de vraag op de persoon af, door de Koning van de kerk gesteld. Hij zegt: "Is er geen Koning onder u? Is uw Raadgever vergaan? Komt er niets meer van de hemel? Ontvangt u niets meer van God?"

Is het zo dat de Heere niet één woord meer voor u heeft? Is dat de oorzaak van uw geschrei? Loopt u te treuren, omdat het schijnt dat God u vergeten heeft? Deze boodschap wordt in de praktijk van het genadeleven beleefd.

Jeremia zegt ervan: "De Heere is mij verschenen van verre tijden." Hij moest zo ver terug denken in zijn leven. Dacht u dat zij het elke dag oprapen? Die tijd is weleens geweest. Als een Ruth op de akker van Boaz mochten zij de handvullen oprapen.

Maar als de gemeente geleid wordt tot kennis van Hem, Die geworden is uit een vrouwen geworden onder de wet, dan wordt de akker leeg en de voorraden raken op.

Is uw Raadgever vergaan?

U moet maar veel aan Ruth denken. Wanneer zij met Naomi in Bethlehem is en de oogst is voorbij, heeft deze vrouw niets meer. Geen tarwe, geen ontmoetingen, geen woord van Boaz. Wat een smartelijke tijd in het leven.

Wilt u geloven dat het nabijkomende leven dat niet kent? Die blijven altijd leven. Maar de kerk gaat sterven.

Het nabijkomende leven handhaaft zich tot de dood, maar het volk van God komt uitgeledigd op de wereld te staan. Zij houden niets meer over. Wat betekent dat? Dat wordt sterven, dat is omkomen.

Het is een wonder als de Heere in de tekst het ons vraagt. Dan vragen wij het ook. Is er ook nu een volk in de gemeente dat zegt: Er is niets meer bij? Kent u de gangen?

De Heere gaat ons wijzen dat dit een verwachtende dochter is. Hoe dan? Wel, zegt Hij: "Dat u smart van een barende vrouw heeft aangegrepen." Het brengt ons bij de derde gedachte.

Wij gaan eerst zingen. **De Lofzang van Maria vers 3 en 6.**

"Waarom zoudt gij zo groot geschrei maken? Is er geen Koning onder u? Is uw Raadgever vergaan? Dat u smart heeft aangegrepen als van een barende vrouw?"

De tekstwoorden melden ons een smart. Niet alleen de zwaarte van de smart, maar ook welke smart.

De Heere gebruikt een heel teer beeld. Een beeld dat dan ook met alle teerheid overdacht moet worden. Waarom u de smart van een barende vrouw heeft aangegrepen. De Heere heeft er Zelf een heilige les in gelegd. Het is smartelijk en toch hoopvol.

Smart als een barende vrouw. Verwacht u daar geen breed verhaal over. Het Woord zegt: *Zij kromt zich*. Zij heeft smart, zij heeft het benauwd. Het heeft ze aangegrepen. Het is in één keer gekomen, onverwachts en onberekend. In één keer doortrok het het leven en zette het ganse lichaam in vuur en vlam. Het lichaam werd als met smart doortrokken. Het heeft ze aangegrepen, als een barende vrouw.

Ja, zij heeft vrucht ontvangen, vrucht, gekoesterde vrucht, hoopvolle vrucht, een vrucht die tot wasdom kwam, maar die nu openbaar moet worden. De openbaring van die gedragen, gekoesterde, tot wasdom gekomen vrucht zal alleen maar openbaar kunnen worden door de bange barensweeën heen. Dat is het beeld van de adventgemeente, van Sions dochter.

De Heere laat ons adventgeschrei horen. Hoe zou het aflopen? Waar zal het eindigen? Zal het straks alles in de dood eindigen? Wat zal er nog staan te gebeuren? Zou al de hoop, die gekoesterd is, de verwachting, die gegroeid is, in het niet eindigen? Zal het

openbaar worden, dat zij ijdel gehoopt en verbeid heeft?

Smart als een barende vrouw.

Door de genade is Sions dochter bedeed met de vruchten uit Christus.

De beloften Gods ten opzichte van Zijn komst, van Zijn werk, Zijn noodzakelijkheid, Zijn dierbaarheid, Zijn gepastheid, zijn in het leven ervaren. Die beloften Gods heeft Sions dochter gekoesterd. Daar heeft zij op gehoopt.

Wanneer men vroeg: Wat is uw verwachting? Dan zou zij tegen u gezegd hebben: Hetgeen dat ik van God ontving, daarop heeft mijn hart verwachting gekregen. Zij heeft de vrucht gekoesterd. Dat was haar leven. Zij wist echter niet, langs welke weg het openbaar zou worden. Het kan heel kinderlijk gezegd worden.

Van een Kind onderwezen, de noodzakelijkheid aanvaard, de gevoelige tegenwoordigheid gekend, maar het ware leven is daar niet mee tevreden. In het natuurlijke leven begeert men het in de armen te mogen hebben, om het te mogen zien en te koesteren. Nu worden deze verlangens in de ziel gelegd en de uitgangen van het hart om het bevindelijk te mogen omhelzen. Maar nu komt het plotseling, het heeft ze aangegrepen.

Wat? Wel, de bange barensweeën, de smarten. De ziel komt aan de weet, dat alles wat er in hun leven gebeurd is, nog mis kan zijn. Wanneer het niet geëigend wordt door het geloof, zullen zij het niet als Simeon in de armen kunnen dragen en dan kunnen zij God niet ontmoeten. Dat is ze plotseling overkomen.

Het is de Heilige Geest, Die het in de ziel geworpen heeft. Nu kan zij er niet meer van onderuit, net zo min, en wij zeggen het in alle teerheid, dat barensweeën zijn tegen te houden. Alzo heeft het ze aangegrepen.

Het gaat naar het einde toe. Er moet wat gebeuren. Het heeft het leven doortrokken als smart.

Christus is noodzakelijk, Christus is dierbaar, Christus is gepast en Hem niet bezitten dat is smart. Dat gaat dwars door het leven, het laat niet meer los.

Het is toch een gelukkig volk met barensweeën. Dat kan men niet nadoen. Deze smarten geven verwachting. Als er alleen maar gestaan had, waardoor u smart is overkomen, dan zouden wij zeggen: Dat kan alle kant nog uit. Omdat de Heere het vergelijkt met de smart van een barende vrouw, kan het niet.

Er moet wat gebeuren in dat leven. "Vlieden, die de Heere vreest, zal die Zon der gerechtigheid opgaan." De Heere staat voor deze zaken in. De Heere zal Koning over hen zijn op de berg van Sion van nu aan, tot in der eeuwigheid.

Lijdt smart en arbeidt om voort te brengen o dochter van Sion als een barende vrouw.

"Vraagt er maar om", zegt de Heere.

*"Hij heeft na lang geduld,
Met goederen vervuld,
Die hongerige monden.
Hij zag geen rijken aan,
Maar heeft z' in hunne waan,
Gans ledig weggezonden."*

De gemeente Gods, werkzaam geworden met de openbaring en kennisneming van Hem, zal niet beschaamd worden. Bestreden, wenende kerk, die het uitgeschreeuwd hebben dat er geen Koning meer is en dat de Raadgever is vergaan, in de beestenstal wordt geen dood Kind geboren hoor, maar een levende Jezus.

De kerk mocht het weten:

*"Al laagt g'o Israël als weleer,
 Gebukt bij de tichelstenen neer,
 Toen gij uw juk moest dragen
 En zwart waart van de dienstbaarheid,
 U is een beter lot bereid,
 Uw heilzon is aan het dagen."
 Zijn wij vreemd van die gangen?*

Ach onbekeerde medereiziger, verstaan wij niets van de louterende wegen en de strijd van het ware volk van God? Zij kromt zich niet vanwege het Godsgemis, maar vanwege het Christusgemis. Zijn wij daar totaal vreemd van? Weten wij die weg niet naar de beestenstal? Begrijpen wij niet waar het over gaat?

Zijn dan de Schriftvoorbeelden totaal ijdel, dat wij met een handjevol verstand concluderen hoe de kerk tot zijn geloof komt? Hier heeft God het in Zijn Woord gezegd. Dat is de adventgemeente. Bent u een adventkind? Hebt u het benauwd en weet u niet wat de uitkomst zijn zal? Welnu, zo heeft de gemeente Gods geleefd. Alleen straks in de beestenstal zal de boodschap duidelijk zijn, wanneer er van de hemel vandaan de boodschap wordt beluisterd in het: "Ere zij God in de hoogste Hemelen en vrede op aarde en in de mensen een welbehagen."

Dan davert het van de hemel: "Vlieden is heden geboren de Zaligmaker, Welke is Christus de Heere, in de stad Davids." Amen.

3. De komst van Christus' Koninkrijk

Lezen: Daniël 2: 19 - 36

Zingen: Psalm 65: 1

Psalm 79: 4 en 6

Psalm 110: 2 en 5

Psalm 99:8

Geliefden,

Als Salomo het boek der wijsheid schrijft, is het eerste vers: "Ijdelheid der ijdelheden, het is al ijdelheid."

Wij lezen daarin, dat hij in het licht van de dingen der eeuwigheid de dingen van dit ondermaanse als leeg en zonder waarde ziet. Dat betekent toch het woordje ijdelheid. Toch is het dat niet alleen. Wanneer wij in deze adventzondag uw aandacht gaan vragen voor de adventboodschap, dan is het woord van Salomo bijzonder gepast voor het leven van de ware adventgemeente. Ook zij, die voor- en toebereid worden voor de kennis van Christus. Een mens kan zich niet voorbereiden en niet toebereiden, dat is een daad van de hemel.

Dan wordt in de bevinding van het hart verstaan waar Salomo het boek der wijsheid mee begint. Ijdelheid der ijdelheden.

Dat gaat altijd gepaard met ontledigen. Dan wordt het woordje ijdelheid beleefd. Dan voelt men zich leeg en waardeloos. De Heere zet het stempel van de dood op alles. Wij spreken, dat de volheid des tijds moet aanbreken, wil Christus kunnen komen. Dat is een door en door Schriftuurlijke gedachte.

Paulus heeft in de Galatenbrief dit ons duidelijk geleerd: "Als de volheid des tijds gekomen is, heeft God Zijn Zoon gezonden." Ook ten opzichte daarvan beleeft de ware adventgemeente die volheid des tijds.

Wat is dat voor een tijd? Dat is een tijd waarin de Heere alles ontnemt wat buiten Christus is. Dan houden al onze verwachtingen op, die wij gekoesterd hebben. Levensverbetering en levensheiliging, deugd en plicht, een werkzaam leven dat op God aanwerkt, daar wordt overal het stempel van de dood op gezet.

In wezen leert de adventgemeente, dat buiten Christus God een verterend vuur is en een laaiende gloed. Ijdelheid der ijdelheden, dat is de doorleving van het hart. Alles is leeg en alles is tekort. Hoe de Heere dat gaat leren, wist de oudtestamentische gemeente.

Wij willen met de hulp des Heeren daar uw aandacht voor vragen.

Wij bepalen u bij de woorden van de tekst, die u vindt in Daniël 2: 34 en 35.

"Dit zaagt gij, totdat er een steen afgehouden werd zonder handen, die sloeg dat beeld aan zijn voeten van ijzer en leem, en vermaalde ze. Toen werden tezamen vermaald het ijzer, leem, koper, zilver en goud, en zij werden gelijk kaf van de dorsvloeren des zomers, en de wind nam ze weg, en daar werd geen plaats voor dezelve gevonden; maar de steen, die het beeld geslagen heeft, werd tot een groten berg, alzo dat hij de gehele aarde vervulde."

Wij willen met u denken over:

"De komst van Christus' Koninkrijk."

Een drietal gedachten vraagt onze aandacht.

Ten eerste: Wijst het naar een ijdele macht.

Ten tweede: Wijst het naar een onweerstaanbare macht.

Ten derde: Wijst het naar een wonderlijke grootheid.

- De komst van Christus' Koninkrijk wijst ons ten eerste naar een ijdele macht: *Dit zaagt gij.*
- Het wijst ten tweede naar een onweerstaanbare kracht: *totdat er een steen afgehouden werd zonder handen, die sloeg dat beeld aan zijn voeten van ijzer en leem, en vermaalde ze.*
- Ten derde een wonderlijke grootheid: *Toen werden tezamen vermaald het ijzer, leem, koper, zilver en goud, en zij werden gelijk kaf van de dorsvloeren des zomers, en de wind nam ze weg, en daar werd geen plaats voor dezelve gevonden; maar de steen, die het beeld geslagen heeft, werd tot een groten berg, alzo dat hij de gehele aarde vervulde.*

De Heilige Geest moge ons ook nu met Zijn heillicht voorgaan.

Geliefden,

Het bijbelboek Daniël handelt over wonderlijke zaken. Het bepaalt ons bij een zekere tijd van de oudtestamentische openbaring. Wij lezen immers: "In het derde jaar van het koninkrijk van Jojakim, de koning van Juda, kwam Nebukadnézar, de koning van Babel te Jeruzalem." Het is deze Nebukadnézar, die na het einde van de oorlog zal uitroepen: Is dit niet het grote Babel, dat ik gebouwd heb!

Wanneer het boek van Daniël wordt opgetekend, heeft de Heere de profetie vervuld, die door Gods getrouwe knechten al eeuwen tevoren was geboodschapt. Verschillende Godsgezanten hadden er al voor gewaarschuwd, namelijk dat de Heere de zonde niet ongestraft zal laten, en dat Hij komen zal met grimmige toorn om de zonde te straffen. Dat is nu gebeurd. Het oordeel Gods, dat aangezegd is, is gekomen.

Dat moet nu in ons leven ook een keer gebeuren. Het oordeel Gods dat de Heere door de prediking laat aanzeggen is, dat God de zonde geenszins ongestraft zal laten. Dat oordeel Gods moet in ons hart geopenbaard worden.

God doet Zijn heilig ongenoegen over de zonde persoonlijk in het hart ervaren. Wanneer dat komt, moet de spotter gaan zwijgen. Dan gaat het ware leven vrezten.

Daniëls profetie, welke zo rijk gewaagd van de Godsopenbaring, is geschreven na de laatste wegvoering. Nadat Nebukadnézar ten tijde van Jojakim Jeruzalem belegerde, is de eerste wegvoering gekomen. Bij die eerste wegvoering waren de edelen van Israël en daar was ook Daniël bij. De tweede wegvoering geschiedde ten tijde van de koning Jojachim en is Ezechiël met de ballingen meegevoerd. Bij het overblijfsel in Juda is Jeremia achtergebleven. Wij lezen in het eerste vers van het tweede hoofdstuk: "In het tweede jaar nu van het koninkrijk van Nebukadnézar; droomde Nebukadnézar dromen." Dat wil zeggen dat het twee jaar is na zijn overwinning. Nebukadnézar kan gerust wezen. Hij heeft getriomfeerd. Alle machten zijn aan zijn voeten gelegd. Hij kan rustig wandelen op het dak van zijn paleis. Hij kan uitroepen: "Is dit niet het grote Babel dat ik gebouwd heb?"

Nu komt de Heere. Het staat heel duidelijk in het verband. De Heere laat Nebukadnézar in de nacht dromen.

De tekstwoorden die vanmorgen voor ons liggen maken ons bekend dat Daniël bij de koning Nebukadnézar is. Eer dat Daniël bij de koning is, heeft God hem ook een bezoek gebracht. Dit Godsbezoek in de nacht is om aan Nebukadnézar te tonen de ijdele macht van het grote Babel. Daarmee bewijst God de ijdele macht van alle machten die zich tegen het Koninkrijk van Christus verzetten.

Eeuwen later in de Openbaringen zal Johannes horen, wanneer de engelen de boodschap brengen in de volvoering van de eindgerichten Gods: *Zij is gevallen, zij is gevallen, het grote Babel.*

Het is maar een voorspel tot waarschuwing van allen die zich verzetten tegen de levende God. Het is ook een boodschap ter vertroosting en van bemoediging tot een ellendig ballingsvolk op de wereld, dat hier verstrooid, verdrukt, verjaagd, verguisd hun leven moet doorbrengen.

Nebukadnézar droomt. U kunt dat uitvoering lezen in het verband.

En de koning zeide: Ik heb een droom gedroomd en mijn geest is ontsteld om die te weten. Toen spraken de Chaldeeën tot de koning: "Oh koning, leef in eeuwigheid. Zegt uw knechten de droom, zo zullen wij de uitlegging te kennen geven."

Dan moet de koning antwoorden en zeggen: de zaak is me ontgaan.

Als hij wakker wordt vanwege hetgeen dat God hem geopenbaard heeft, siddert Nebukadnézar. Hij heeft de kracht van het Woord Gods gevoeld, maar de boodschap niet verstaan. Hoevelen zitten er zo in de gemeente?

Hij heeft een oplossing gezocht om te mogen verstaan wat hij gevoeld heeft en heeft de wijzen van Babel samen geroepen om de Godsboodschap aan hem duidelijk te maken. Maar daar is een mens van nature niet bekwaam toe.

De verborgenheden van Gods raad, zowel in de natuur als in de genade, zal de mens van nature nooit kunnen oplossen.

De verborgenheden van Gods raad, waarin de handelingen met Zijn duurgekochte kerk op aarde worden verklaard, zijn door de mens niet op te lossen. Hoe hoog zijn kennis ook is en welke wetenschap dat hij zich eigent, hij zal de verborgenheden Gods nooit kunnen doorgronden.

Voorwaar de natuurlijke mens begrijpt niet de dingen des geestes die van God zijn. Ze zijn hem een dwaasheid. Hij kan ze niet onderscheiden, omdat ze geestelijk onderscheiden worden.

Als Nebukadnézar geen oplossing kan vinden voor hetgeen waar hij zo innerlijk mee bekommerd is, moet deze man zijn vijandschap uitleven. Hij doodt en moordt en de vingers van deze man grijpen zelfs naar de gezalfden Gods.

Nu grijpt God in. U kunt dit alles in het verband lezen. De gemeente Gods gaat onder deze bedreiging de binnenkamer in. Vier jonge mensen buigen voor de levende God in Babel. Zij liggen daar samen in het stof voor de hemel en zeggen: "O God des hemels, Gij die koningen afzet en koningen bevestigt, bij Wie de wijsheid is." Dan geeft de Heere licht in de raad Gods.

Daniël staat een ogenblik later voor koning Nebukadnézar. De profetie zal vervuld worden dat Hij het de wijzen en verstandigen verbergt en het de kindekens komt te openbaren.

Wij lezen in de tekstwoorden deze boodschap: "O koning, dit zaagt gij."

Wat hij gezien heeft, is door Daniël in vers 31 opgetekend. "Gij o koning zaagt en ziet, er was een groot beeld (dit beeld was treffelijk en deszelfs glans was uitnemend) staande tegen u over en zijn gedaante was schrikkelijk."

Wij hebben u gezegd in de eerste gedachte u te wijzen naar een ijdele macht, want God breekt altijd het eerste af om het tweede te stellen. God toont de ijdelheid en breekt het ook af, ook bevindelijk in het leven van de ware adventgemeente.

Wat heeft hij gezien? Er staat duidelijk: "Dit zaagt gij o koning." Hij heeft een ontzaglijk beeld gezien, de beeltenis van een man. Het is een beeld, treffelijk en zijn gedaante was schrikkelijk. Het is de afbeelding van macht en heerlijkheid. Het heeft een glans, een schone glans. Wel koning Nebukadnézar, dit heeft u gezien. U heeft

gezien wat de mens voorstaat, waar een mens buiten God zijn leven in gevonden heeft. U hebt grootheid zonder God gezien. De lust voor onze ogen, de koestering van ons vlees. Ziet o koning, dat is wat de mens zoekt buiten en zonder God, iets wat groots is, wat macht heeft, wat heerlijkheid heeft en wat het vlees van ons vervullen kan. Dat hebt u gezien, o koning Nebukadnézar. De koning heeft de boodschap van Daniël beluisterd. Wij zullen dat beeld verder voor u tekenen in zijn betekenis, maar wij zullen ook u wijzen op de ijdelheid van alles wat het voorstaat. Dit beeld heeft een gouden hoofd, het heeft armen en een borst van zilver, een buik en dijen van koper, zijn schenken zijn van ijzer, zijn voeten eendeels van ijzer en eendeels van leem.

Dit zaagt gij, goud en zilver, koper, ijzer en leem.

Het is wel onderscheiden, maar ten opzichte van zijn totale samenstelling is het één brok opstand en vijandschap tegen de levende God.

Goud is begeerlijk. Het geeft levensinhoud en het stelt zich daarmee tegen de Heere. De vinger van Daniël wijst naar Nebukadnézar. Hij zegt: "Dat goud bent u. U hebt toch getriomfeerd?" "De tempel, uw altaren zijn al verwoest door die geweldenaren, uw knechten zijn geveld door uw gevreesd geweld, hun lijken onbegraven," zo zong de dichter.

Dat goud bent u, koning. U hebt toch getriomfeerd? De stad en de tempel is verwoest, het volk Gods is in uw macht. U drukt en vernietigt wat u behaagt. Het zilver komt na u. Maar straks komt er een steen.

Het rijk van de Perzen en de Meden dat na u komt, zal ook groot zijn. Het zilver dat de ganse aarde zal vervullen.

Dan zal er nadien weer een ander koninkrijk komen van koper. Dat zal het rijk zijn van Alexander de Grote. Tot in Afrika toe zal hij regeren. Maar ook dat beeld zal verdwijnen.

Dan komt het ijzeren rijk van de Romeinen. Het ijzeren rijk dat alles vermaalt, zoals het in het verband staat. Het zal triomf voeren. De keizer Augustus zal zichzelf Goddelijke eer geven. Hij zal zich de verhevene noemen.

Dat is de dag, waarmee het kerstEvangelië begint: "In de dagen van de keizer Augustus, toen het bevel uitging."

Hoe u deze machten ook ziet, koning Nebukadnézar, zij zijn voor de levende God enkel ijdelheid. Hoe het zich ook openbaart, de Heere zal op dit alles het stempel der ijdelheid zetten. De Heere zal het betonen door de totale vernietiging van alles wat zich tegen God verzet.

Luistert goed, koning. Dit hebt u gezien. En koning Nebukadnézar kan alleen maar ja knikken. Daniël kan ook zeggen: dit heb ik gezien, goud, zilver, koper, ijzer en leem. Het zal straks vermalen worden.

Wij zouden aan u kunnen vragen: Hebt u het ook gezien? Hoe dat de Heere al hetgeen wat de mens voor ogen staat, wat hij zoekt en begeert, wat zijn leven is, wat hoog opgericht is, zal vermalen? Wij lezen in de woorden van de tekst niet alleen van die ijdele macht, maar wij lezen ook van een onweerstaanbare kracht.

"Dit zaagt gij, totdat een steen afgehouden werd zonder handen, die sloeg dat beeld aan zijn voeten van ijzer en leem, en vermaalde ze."

Doet uw ogen open en wij zullen de verborgenheden Gods bekend maken. Dat heeft u gezien, koning. Er is een tijd aangebroken waarvan de tekst zegt: "toddát." Dat is een opmerkelijk getuigenis. Er staat niet: "En dat beeld stond opgericht en er kwam een steen." De Heere wil ons opmerkzaam maken voor een bepaalde gebeurtenis. Hij zegt: "toddát."

Hoever kan een mens gaan in zijn vijandschap tegen God? Hoelang kan een mens

doorgaan in zijn strijd tegen de levende God? Hoelang kan een mens doorgaan om zijn bittere vijandschap tegen God uit te leven? Hoelang kan een mens revolutie maken? Hoelang kan een mens doorgaan om de waarheid te verwerpen? Hoelang kan een mens in de bitterheid en opstand tegen God en de waarheid zich tegenover God handhaven?

Totdat!

Er zal een "totdat" komen voor de dienaars van goud, zilver, koper, ijzer en van leem. God zal een tijd bepalen.

Dan zegt de Heere: "Tot hiertoe." Dan gaat God spreken. Dat kan onderscheiden zijn. Sommigen levend in de natuur, onder de waarheid, maar God stelt in het leven een keer: „totdat."

Het is wel onderscheiden. Het kan zijn als bij Manasse. De Heere heeft gezegd: "Manasse, totdat, nu niet verder meer."

Het kan zijn als bij Saulus van Tarsen. De Heere zegt: "totdat, nu is het afgelopen."

Het kan ook zijn als bij Farao: totdat. Het kan ook zijn als bij Judas: totdat. Of als bij Herodes. De Heere zegt: "totdat."

Dat wij het zouden beluisteren, ieder voor zich. Er komt in het leven een Goddelijk "totdat." Dan kunnen wij niet verder.

Als het komt in het oordeel, dan zal het vreselijk zijn te vallen in de handen van de levende God. Maar er is ook een "totdat" in het leven van Gods ware volk, dat moet u onthouden.

In de tekst wijst het naar de komst van Christus en van Zijn Koninkrijk. Daniël zegt: "Koning, toen gij dit gezien hebt, gebeurde er een daad van God."

Wij lezen: "totdat een steen afgehouden werd zonder handen, die sloeg dat beeld aan zijn voeten van ijzer en van leem, en vermaalde ze."

Daniël zegt: "Weet u Nebukadnézar, wat u zag? U zag een hoge berg en op die berg gebeurde iets. Er werd een steen afgehouden. U zag geen handen. U zag alleen dat boven op de berg een steen uitgehouwen werd. Nadat de steen uitgehouwen was, werd hij losgemaakt en heeft u in duizelingwekkende vaart de steen van de berg zien rollen. U hebt de steen zien komen tot aan dat beeld en gezien, dat het beeld door die steen getroffen werd. U hebt gezien dat de steen niet alleen dat beeld omverwierp, maar u hebt die steen bezig gezien, het beeld werd vermalen."

Dat is de voorwerpelijke getuigenis van de tekst.

Wat Nebukadnézar niet wist, wist Daniël en dat weet ook de ganse gemeente Gods. Zij hebben gezien de steen Christus. De eeuwige steen, de Zone Gods, is uit de eeuwigheid, uit God. God heeft naar Zijn eeuwig welbehagen geopenbaard wat in Psalm 2 staat geschreven: "Ziet toch, Ik heb Mij een Koning gezalfd over Sion, de berg van Mijn heiligheid."

In de eeuwige Vrederaad is Hij pasklaar gemaakt, gehouwen door Goddelijke vaderhanden, onzichtbaar voor de mens, niet verstaanbaar voor de natuur, maar door Gods lieve kinderen geestelijk doorleefd. Zij hebben de oorzaak van hun zaligheid vanuit de eeuwigheid zien opkomen. Zij hebben gezien hoe God de gedachten des vredes openbaarde. Zijn eeuwige Schootzoon werd verkoren en bereid om alles wat tegen God was, te vermalen.

De Steen is door God toebereid en pasklaar gemaakt om het doel van Zijn Vader te verheerlijken. Het geschiedt zonder handen.

Het is bovennatuurlijk, God uit God, licht uit licht. Het predikt de adventboodschap, voor de kerk in Babel, verdrukt en verjaagd in hun hopeloos ballingschapsleven. God was van voor de grondlegging der wereld van eeuwigheid bewogen om te verlossen met een eeuwige verlossing. Er wordt een steen afgehouden zonder handen, God uit

God.

Dit geschiedde niet door toedoening van de mens, het was geen menselijke daad. God is van eeuwigheid bewogen geweest om Zichzelf te verheerlijken, om alles wat zich tegen God stelde te vermalen door Hem, Die van die hoge berg komt.

Gelijk Nebukadnézar gezien heeft, dat Hij kwam vermalende, also heeft de gemeente Gods Hem ook gezien, zoals Hij Zich opmaakte uit de storeloze eeuwigheid.

Zie, Ik kom o God om Uw welbehagen te doen. Uw wet is in het midden van Mijn ingewand. Hij komt met een Goddelijke opdracht. Hij komt om te vermalen wat zich tegen Hem verzet. Hij komt ook om Zijn volk voor Hem te doen buigen, om Hem als Koning in hun leven uit te roepen.

Het geschiedt eenzijdig. Goddelijk, zonder handen, God uit God, vlees uit vlees. De verborgenheid der Godzaligheid is groot. God is geopenbaard in het vlees.

Hij sloeg dat beeld. Nebukadnézar heeft gezien, dat de steen, zonder handen afgehouden, alles vermaalt, goud en zilver, koper en ijzer. Het bestaat niet voor Hem. Alzo mag Gods kerk uitzien naar de komst van Christus. Als Hij Zich bereidt om Zijn plaats in hun leven in te nemen, dan wordt vanuit de hemel opruiming gehouden. De gemeente moet ook van zijn goud en zilver af. Het goud van onze belijdenis, het zilver van ons vermeend koopgeld, het koper van onze deugden en het ijzer van onze ijver.

In het licht van de arbeid van Sions Koning hebben al deze dingen geen waarde. Dan verspelen wij onze belijdenis. Het kan voor God niet bestaan. Het maakt een eind aan onze godsdienst.

Als de ware bediening van Christus in ons leven waarde krijgt, dan wordt in ons persoonlijk leven vermaald, waar wij mee gemeend hebben God te kunnen dienen.

Duizenden gaan in onze dagen met opgerichte beelden de eeuwigheid tegemoet. Zij hebben hun goud, hun zilver, hun koper en hun ijzer. Zij hebben een keurige belijdenis. Zij hebben wat koopgeld vergaderd in de weg van wettische dienstbaarheid. Zij hebben wat koper van deugden waarmee zij menen wat te hebben en zij hebben naar zij dachten met een heilige ijver voor de Heere geijverd.

Maar er is een volk op aarde die het verspeeld heeft in de weg van de waarachtige bekering.

Wat verstaan wij er nog van? Dacht u, dat Christus Zich delen laat? Dacht u, dat Christus in ons leven intrek neemt zonder dat wij ontledigt zijn? Dacht u, dat Hij de plaats in het hart van Zijn kinderen deelt met wat goud en zilver, koper en ijzer, wat wij verzameld hebben?

Eer dat Hij intrek neemt, vermaalt Hij het onze, zodat er maar één Naam onder de hemel overblijft, door Welke wij kunnen zalig worden. Het is een gelukkig adventvolk, waar Hij alles komt te vermalen.

Wij lezen in de tekst: "En dit zaagt gij, totdat er een steen afgehouden werd zonder handen, die sloeg dat beeld aan zijn voeten van ijzer en leem, en vermaalde ze."

Totdat!

In de weg van het ware geloofsleven wordt het onze vernietigd. Heeft de Heere Zelf niet gezegd, dat Hij het eerste wegneemt om het tweede te stellen? In de profetie staat: "Wat Ik gebouwd heb dat breek Ik af, wat Ik geplant heb, dat ruk Ik uit, ja zelfs dit ganse land." Als dit gebeurt, dan getuigt de ware adventgemeente en zegt: "Heere, er blijft niets van over."

Daar gaat het naar toe, hoor! Er blijft niets van over. Het is een gelukkig volk dat het bevindelijk heeft geleerd. Zij doorleefden: Het is één van twee, het leven is in Hem of het leven is niet in Hem. Daarom gaat de ware kerk een stervend leven tegemoet.

Wij leven in een tijd van godsdienst. Wij bouwen onze beeldjes. Wij hebben onze

hoogten. Wij zijn in wezen niet anders dan Nebukadnézar; die hetzelfde uitroept: "Is dit niet het grote Babel dat ik gebouwd heb?"

Maar er is een volk op de wereld, dat het in puin heeft zien ondergaan. Zij hebben bevindelijk geleerd, dat het leven Christus is en het sterven gewin.

Zij hebben het gezien, toen God de ogen opende en de eeuwigheid zich ontsloot, dat God gedachten gekoesterd heeft om mensen zalig te maken. Zij hebben gezien, hoe Christus gekomen is in de volheid van de tijd. Er bleef voor hen maar één plaats over en dat was een beestenstal. Zij konden Hem niet begroeten met deugden en plichten.

Hij werd gelegd in een ontledigd hart, dat anders niets over had dan de schreeuw: Verloren, verloren, verloren!

Totdat er een steen zonder handen afgehouden werd. Wij lezen ervan dat het een wonderlijke grootheid had. Toen werden tezamen vermaald het ijzer, leem, koper, zilver en goud, en zij werden gelijk kaf van de dorsvloeren des zomers, en de wind nam ze weg, en er werd geen plaats voor dezelve gevonden; maar de steen die het beeld geslagen heeft werd tot een grote berg, alzo dat hij de gehele aarde vervulde.

Dat is een wonderlijke grootheid.

Eer wij daarover spreken zingen wij **Psalm 110: 2 en 5**.

De komst van Christus' Koninkrijk wijst naar een ijdele macht, een onweerstaanbare kracht, maar ook een wonderlijke grootheid. Er zijn wonderlijke lessen in te lezen. Probeert u het maar te volgen.

Toen werden tezamen vermalen het ijzer, het leem, koper, zilver en goud. De steen zonder handen gemaakt, heeft het beeld geraakt en heeft het vermaald. De steen heeft alles tot stof gemaakt. Wat heeft de Heere met het stof gedaan? Wat gebeurde er toen de steen zijn werk gedaan had? Men heeft het kunnen zien. Het vermaalde beeld is gelijk geworden als kaf van de dorsvloeren des zomers en de wind nam het weg.

Een kind kan dat begrijpen: gelijk het kaf van de dorsvloer weggeblazen wordt, zo blaast de Heere dat vermaalde beeld weg. En er werd geen plaats meer gevonden. Het komt niet meer terug. Het is dus zo, dat niemand het beeld meer kan oprichten.

Als de steen zijn werk doet, wordt het stof, waardeloos stof. Waar de steen zijn werk doet wordt het vermalen en God blaast het weg. Het bestaat niet meer.

Ten opzichte van degenen die zich tegen God stellen, is daar veel van te zeggen. Allen die zich tegen God verzetten, op welke wijze dat dan ook gebeurt en welke grootheid zij ook menen te zijn, welke kracht dat zij menen te bezitten, het zal vergaan.

De Heere zegt, dat Hij het tot stof zal maken. Hij zal het wegblazen. Waar is Nebukadnézar? Waar is Augustus? Waar is Alexander de Grote? Weggeblazen alsof zij nooit bestaan hebben. De Heere blaast de vijanden van Zijn gemeente weg.

Er ligt ook een andere les in. In het licht van de Advent. Als de steen, zonder handen afgehouden, in het leven van Gods kinderen bevindelijk werkt en al de waarden die zij verzameld hebben, waar ze uit geleefd hebben en op gehoopt hebben, door de steen Christus vermaald worden, dan blijft dat stof niet in hun bezit om nog een poosje mee te spelen. Dan wordt dat stof niet in hun handen gelaten om te pronken. Er zijn duizenden die zeggen, dat zij ervaren hebben dat de Heere het allemaal uit hun handen nam.

Waar leren zij dat uit? Met het stof dat God ongenoegzaam verklaard heeft? De Heere heeft daar de dood op gezet. Wilt u dan met dat stof gaan spelen? Kunt u daar God mee ontmoeten?

Weet u wat de Heere doet in het bevindelijke leven van Zijn kinderen? De Heere zal

tot stof maken door Christus en daarna zal Hij het wegblazen alsof het nooit bestaan heeft. Zij kunnen er niet meer uit leven. Het komt niet meer terug ook. Zo heeft het waarachtige geloofsleven, toen Christus een plaats in hun leven gekregen heeft, Hem alleen overgehouden.

Het is niet de kennis van Hem verkrijgen en dan nog proberen te leven uit alles wat voor die tijd gebeurd is. Dat kan eenvoudig niet. De Heere zegt: "Ik heb het weggeblazen."

Daarom loopt in de weg van de ontdekking het volk van God met zoveel vragen. Zij zeggen: "Heere, waar is het toch gebleven?" Het is weggespoeld, weggeblazen door de levende God.

Onze ouden zeiden, dat God een afgesneden zaak doet op de aarde. Het gaat over de steen. Wanneer deze steen Christus in de ziel gelegd wordt, wat gebeurt er dan mee? Is het alleen maar een bepaalde wetenschap?

Wij lezen in de waarheid: "Maar de steen, die het beeld geslagen heeft, werd tot een grote berg, alzo dat hij de gehele aarde vervulde."

Voorwerpelijk zouden wij kunnen zeggen dat na de openbaring van Christus de openbaring van Hem alzo geschied is. Het is een grote berg geworden. Twaalf discipelen, later zeventig, honderdtwintig, drieduizend, miljoenen, straks de grote schare die niemand tellen kan, uit alle talen, volken en natiën. Hij vervult de gehele aarde. Ook daar moeten wij over denken.

Na de openbaring van Christus zijn er onderscheiden rijken geweest. Zij hebben zich opgemaakt tegen het Koninkrijk van Christus. Napoleon, het Duitse rijk, nu het communistische rijk, de staten van Amerika. In ons vaderland is er het beeld van het socialisme, waar zich duizenden voor buigen.

Het is toch uw verwachting niet, de staatsgod in ons vaderland, die u rust en welvaart verzekert van uw geboorte tot uw dood toe? Is dat uw levenshoop en verwachting?

Ook dat beeld wordt vernalen. Al deze beelden hebben maar een tijdelijk karakter, maar het eeuwige beeld van Christus' koningsschap zal triomferen.

*"Maar trouwe Heer Gij zijt
Verwinnaar in de strijd
Gij geeft Uw volk de zegen."*

Maar ook onderwerpelijk is er een les in te lezen. De steen, die dat beeld geslagen heeft, werd tot een grote berg. Het wijst naar de opwas in de kennis en de genade van Christus. De kennis van Hem staat niet stil. De waarachtige Christuskennis geeft in de ziel de geestelijke opwas en wasdom. Het vervult alles, heel de wereld van ons hart.

Er is nog meer in te lezen. Tegenover het goud, het zilver, het koper staat de steen. Een grote berg, een machtige steenrots wordt het. De gedaante die Daniël ons toont, is een groot gebergte. Op zichzelf genomen kan een kind weten dat zo'n gebergte op zichzelf geen heerlijkheid bezit. Kaal en onvruchtbaar van zichzelf. Het is verweerd, verscheurd, maar nochtans onverzettelijk.

De prediking van de opbouw van het Koninkrijk der hemelen wordt door Daniël ons niet geprofeteerd als de luister van de Libanon of de heerlijkheid van de Bazan. Er staat: "En het werd tot een grote berg." Het was kaal in zichzelf, onvruchtbaar, maar groot in een Ander.

Leest u de voorbeelden maar in de Heilige Schrift. Vissers, tollenaars, een Kanaänese, een hoofdman, Maria Magdalena, er was geen heerlijkheid aan. Deze nodigt zondaren en eet met hen. De opbouw van de gemeente Gods vervult de gehele aarde. Wanneer deze steen, die niet met handen gehouwen is, in de ziel een plaats krijgt, dan vervult zij de gehele wereld. Het neemt ons volkomen in beslag. Zulk een ziel kent maar één

gedachte, maar één begeerte, namelijk om in Hem gevonden te worden, Hem tot hun deel hebben, met Hem verenigd te worden. Zij willen uit Hem leven. Die ware begeerte, die uit Christus vloeit, vervult het leven van Gods kerk.

Wij hebben een oud kind van God eens aangetroffen en gevraagd: "Opoe, hoe gaat het?"

Zij heeft een opmerkelijk antwoord gegeven en zei: "Weet u waar de Heere het meeste werk aan heeft? De Heere heeft het meeste werk om mij goddeloos te houden."

Dat wil zeggen door de voortdurende ontlediging en ontdekking alle hoogheid uit het leven weg te nemen. Daardoor worden de uitgangen in het leven naar Hem. Begrijpen wij de profetie? Het zegt: en het vervulde de ganse aarde en het werd als een grote berg. Het werd niet als de Libanon, daar moet u maar niet op rekenen. Het werd ook niet als de Basan.

Het bleef in zichzelf koud, hard en onmogelijk. Maar het bezit alles in Hem. Paulus heeft er van gezegd: "Het leven is mij Christus en het sterven gewin." Amen.

4. Abrahams geloofsleven

Lezen: Galaten 4:21 - 31

Zingen: Psalm 25: 6

Psalm 98: 10 en 12

Lofzang van Maria: 4 en 5

Psalm 106: 3

Geliefden,

In de brief aan de Galaten bewijst de apostel Paulus de rechtvaardigheid uit het geloof. Het geloof is een vrije geschonken daad van God in de wedergeboorte soeverein gewerkt door de Heilige Geest. Alleen zij, die dit geloof bezitten, zijn waarlijk Abrahams kinderen. Duidelijk schrijft Paulus in het derde hoofdstuk het zevende vers: "Zo verstaat gij dan, dat degenen, die uit het geloof zijn, Abrahams kinderen zijn." Daarbij merkt de kanttekening het volgende op: "Dat is, die hun gerechtigheid zoeken in Christus door het geloof." Daar moesten ze in de gemeenten te Galatië op letten. Ze moesten het leren verstaan. Vatbaar gemaakt door de arbeid van de Heilige Geest zouden ze dat ook moeten kennen.

Het is duidelijk dat de mens na de diepte van de val geen kennis heeft van de rechtvaardigheid uit het geloof. Hij is immers door de val het beeld Gods verloren. Onderworpen aan het rechtvaardige oordeel Gods is de mens een erfwachter geworden van de rampzaligheid. Alleen door een wonder van Gods vrijmachtige en almachtige genade wordt hij daarvan ontheven. Daardoor wordt ervaren wat door de val is verloren.

Maar ook door de betrekking die door God op God wordt gelegd wordt er een zoeken geboren naar God. Hoe zal de verbroken gemeenschap ooit worden hersteld? Hoe zal de zonde worden verzoend? Hoe zal de schuld worden betaald? Hoe krijgt de mens weer een bestaansrecht voor God? Het zijn vragen, die om een antwoord roepen. Ontbloot van gerechtigheid ontstaat een zoeken naar gerechtigheid.

Hoe ijdel blijkt dit zoeken in eigen kracht. Hoe onmogelijk wordt het om het te werken door de werken van de wet. Bovendien drijft de vloek van de wet voort en geeft geen rust onder het hol van de voet. Buiten de Goddelijke gerechtigheid is er geen bestaan voor God. En God wil dat aan Zijn gerechtigheid genoeggedaan wordt.

Er moet betaald worden en zelf heeft de mens geen penning tot voldoening. Het behaagd de Heere dan te gaan onderwijzen waardoor de gerechtigheid Gods is geopenbaard. Alleen door een Middelaar Gods en der mensen kan de mens weer een bestaan voor God ontvangen. Het geplante en geoefende geloof mag werkzaam zijn omtrent deze Middelaar en doet in Hem de gerechtigheid zoeken.

Dat wil de apostel in de brief aan de Galaten leren. Het is zeer dringend, met apostolische bewogenheid dringt hij daar op aan. Zo verstaat het toch Galaten, neem het toch ter harte. Laat alles toch los wat buiten deze gerechtigheid is. Alleen die uit het geloof zijn, zijn Abrahams kinderen. Daarmee wil hij niet leren dat het geloof door de mens van nature gekend wordt. Maar hij onderwijst dat dit geloof noodzakelijk is voor ieder.

Hoe troostvol is dan ook de door de vaders geplaatste kanttekening. Dat is, die hun gerechtigheid in Christus zoeken. Het geloof wordt werkzaam omtrent Christus.

Het zoeken van Hem heeft als inhoud om door Hem weer een bestaan voor God te krijgen. Wat wordt dan de gerechtigheid in Christus noodzakelijk. Wanneer dan de Heilige Geest door de Heilige Schrift Hem gaat aanwijzen en de weg, die Hij gegaan heeft om de gerechtigheid te verwerven gaat voorstellen, dan verwondert de ziel zich

in Zulk een Christus. Hoe dierbaar is Hij dan in Zijn prijsbetaling, hoe beminnelijk in Zijn gewilligheid. Hoe zoet wordt dan de prijs, die Hij in de opdracht van Zijn Vader betaald. Voorwaar, alles wat aan Hem is, is dan gans begeerlijk.

Als Hij dan als een geschenk van de Vader gelegd wordt in de lege handen van het geloof en het geloof in het geschonken vermogen mag eigenen, dan kan de ziel het uitwonderen:

*" U al mijn liefde waardig schatten,
Wijl Gij mijn rechterhand woudt vatten."*

Zo verstaat toch dat degenen, die uit het geloof zijn Abrahams kinderen zijn.

Abrahams natuurlijk zaad is niet Abrahams geestelijk zaad. Hoe groot het ook is te mogen leven onder de bijzondere Godsopenbaring, het is nodig door genade deel te krijgen aan het goed van Abrahams geestelijk zaad.

De genade in het leven van Abraham, de vader der gelovigen, moet ook in ons leven gekend worden.

Hoe Abraham uit het geloof leefde willen wij gaan naspeuren. De tekstwoorden die wij met u willen overdenken, vindt u in het Evangelie naar de beschrijving van Johannes. Hoofdstuk 8: 56 is onze tekst. Wij lezen daar Gods Woord.

"Abraham, uw vader, heeft met verheuging verlangd, opdat hij Mijn dag zien zou, en hij heeft hem gezien, en is verblijd geweest."

Wij willen met u spreken over *Abrahams geloofsleven*.

Ten eerste: een uitzierend geloofsleven.

Ten tweede: een vervuld geloofsleven.

De tekst handelt over Abrahams geloofsleven.

- Een uitzierend geloofsleven: "Abraham, uw vader, heeft met verheuging verlangd, opdat hij Mijn dag zien zou."
- En een vervuld geloofsleven: "En hij heeft hem gezien en is verblijd geweest."

Geliefden,

De Heere Jezus heeft aan Abrahams natuurlijk zaad onderwijs gegeven over Abraham, de vader der gelovigen. Hij heeft in dat onderwijs gesproken over Abrahams persoon en Abrahams geloofsleven. De oorzaak daartoe is, omdat Abrahams geloofsleven niet het leven is van zijn natuurlijk zaad.

Deze zaken worden hier behandeld. Daarom is u uit de Galatenbrief voorgelezen: "Abraham had twee zonen." In Galaten 3 spreekt de apostel: "Zo verstaat gij dan, dat degene die uit het geloof zijn, Abrahams kinderen zijn. En de schrift tevoren ziende, dat God de heidenen door het geloof zou rechtvaardigen, heeft tevoren aan Abraham het Evangelie verkondigd."

Dit onderwijs vraagt onze aandacht. Het onderwijs van Jezus heeft in zich twee verborgen zaken. In de eerste plaats ontdekt het de ijdele hoop van Abrahams natuurlijk zaad en in de tweede plaats verklaard het de gegronde hoop van Abrahams geestelijk zaad.

Dat is tot onderzoek of wij horen bij het natuurlijke zaad of dat wij door genade de heilgeheimen kennen van het geestelijke zaad van Abraham. Daarmee heeft de Heere een scheiding getrokken. Want vader Abraham als vader hebben wil nog niet zeggen dat wij ware kinderen van Abraham zijn. Het is niet alles Israël, wat Israël wordt

genaamd.

Het is ook een levensvraag voor velen van Gods ware kinderen. Ben ik geestelijk zaad of komt het alles op uit de natuurlijke beschouwing van de waarheid? Vooral in de adventtijd mogen deze dingen onze aandacht hebben.

Wij hebben u gezegd dat het onderwijs van Jezus het geestelijk en natuurlijk zaad scheidt. Waarin is deze scheiding openbaar? Het is niet in de naam die zij dragen.

Wij lezen in het verband: "En zij, namelijk het zaad van Abraham, antwoordden Hem: Wij zijn Abrahams zaad."

De scheiding wordt dus niet getrokken door de naam die zij zichzelf geven, want zij zeggen: "Wij zijn Abrahams zaad." Waarom hebben zij dit antwoord gegeven?

Wel, omdat de Heere hen onderwijs geeft over hetgeen wat noodzakelijk moet plaatsvinden in het leven van een mens tussen de wieg en het graf. Hij heeft in het verband gezegd: "En Jezus zeide tot de Joden: Indien gijlieden in Mijn woord blijft, zo zijt gij waarlijk Mijn discipelen; en zult de waarheid verstaan en de waarheid zal u vrijmaken."

Vrijmaken kan alleen betekenis hebben voor iemand die gebonden is. Zij zijn Abrahams zaad, zij hebben nooit iemand gediend. Zij zijn in de waarneming van hun hart de vrijen, onderscheiden van al de heidenvolken. Zij zijn het zaad, dat leeft uit het verbond. Daarover gaat de Heere onderwijs geven.

Zij begrepen de staat van een mens van nature niet. Zij begrepen niets van de banden, die krachtens de doodstaat in Adam bindt aan de satan en de zonde.

Hun leven droeg de naam van Abrahams kinderen, maar de geestelijke leidingen, hoe dat de mens van dood levend gemaakt wordt en van een natuurlijk Adamskind tot een geestelijk Adamskind, waren voor hen verborgen.

Zij openbaart zich in de verwerping van de Enige Naam, Die tot zaligheid is gegeven. De Heere Jezus heeft in dit hoofdstuk gezegd, dat zij toehoren aan de vader der leugenen en die was een mensenmoorder van den beginne. Toen en ook nu is er slechts een zeer klein deel, dat waarlijk Abrahams kinderen is.

In Gods huis hebben wij vaak doopouders en hun zaad toegezongen:

*"Het verbond met Abraham Zijn vrind,
Bevestigt Hij van kind tot kind."*

Het vraagt onze aandacht, wat Gods Woord daaronder verstaat. Abraham had twee zonen, één uit de dienstbare en één uit de vrije. De Heere Jezus gaat in de tekst ons bepalen bij Abrahams geloofsleven. Daarin is hij een type van al zijn geestelijk nazaad.

Dé tekst is in zijn aanhef al een aanklacht: Abraham, uw vader. Dat wil zeggen dat zij hem wel naar het vlees kenden en wilden volgen, maar de verborgen leidingen, die de Heere met Abraham gehouden had, niet wilden aanvaarden. Zij wilden wel spreken, dat zij zaad van Abraham waren, maar hoe dat Abraham een God voor zijn hart en een Borg voor zijn schuld leerde kennen en daarmee van een vijand Gods een vriend Gods genaamd werd, dat was een totale verborgenheid.

Wij worden in de Schrift gewezen naar: "En Abraham, uw vader, heeft met verheuging verlangd." Wij worden bepaald bij een uitziende Abraham.

Wij lezen in de tekst dat hij zielsverlangens had. Dat is een vrucht van de genade, niet het begin van het genadewerk.

Als de Heere spreekt over: Abraham heeft met verheuging verlangd, opdat hij Mijn dag zou zien, dan is dat een vrucht van de genade, maar niet het begin van het genadewerk.

Het genadewerk openbaart zich op de leerschool van de genade, waardoor de Heere

eerst een genadevoorwerp maakt.

Wanneer wij deze dingen zeggen, dan doen wij dat met een heilige bedoeling. Het verlangen van Abraham naar de Verlosser wordt door duizenden in onze dagen voorgestaan. Daar is het genadeleven in het hart van deze vader der gelovigen niet mee begonnen. Het geloofsleven in het leven van Abraham is daar openbaar geworden, zoals het bij al Gods kinderen openbaar wordt.

Abraham was van nature aan Adamskind, van gelijke beweging als wij. Ook hij was een verdoemelijk mens en leefde onder het oordeel van de drievoudige dood. Ook hij leefde of er geen eeuwigheid aanstaande was. Zijn leven was een openbaring van: geen God en geen Meester.

Dit, in zichzelf krachtens Gods rechtvaardig oordeel, Adamskind is door Goddelijke genade een kind Gods geworden. Dat gebeurde niet krachtens zijn geboorte, ook niet om zijn deugden en omdat hij het zocht. Abraham is door God opgezocht, toen Abraham er niet op rekende. De Heere heeft krachtadig en soeverein Zijn genade geopenbaard in de Goddelijke roeping.

In de orde des heils gaat de roeping aan de wedergeboorte vooraf. Hij is dan ook krachtadig geroepen toen hij leefde, zoals elk mens van nature leeft, buiten en zonder God.

Er staat dat Abraham geroepen is uit het Ur der Chaldeeën. Hij leefde daar als ieder mens van nature. Hij was zondeslaaf. Hij kende maar één begeerte, namelijk te leven naar het goeddunken van zijn boos en overspelig hart.

De Heere heeft hem krachtadig geroepen en hem getrokken uit het Ur der Chaldeeën. In het leven van Abraham is het geloof als een levende plant ingeplant. Paulus zegt in de brief aan de Hebreëen over dat geplante geloof: "Door het geloof is Abraham gehoorzaam geweest zijnde, uitgegaan, niet wetende waar hij komen zou." De Heere had tegen hem gezegd: "Verlaat uw land en uw maagdschap en ga naar het land, dat Ik u wijzen zal."

Het door Gods Geest geplante geloof heeft onvoorwaardelijk gehoorzaamd en heeft de rug toegekeerd aan het Ur der Chaldeeën en is een weg ingegaan, die hij niet wist. Door de geloofsgehoorzaamheid heeft hij de weg geleerd, niet wetende waar hij komen zou. Hij is niet beschaamd geworden.

De Heere heeft de vader der gelovigen onderwijs gegeven. Hij heeft met Abraham een verbond opgericht, dat kunt u lezen in Genesis 15. Hij is met Abraham in het verbond getreden. Abraham heeft van God als vrucht een verbondsbelofte gekregen: "Dit land zal Ik aan u geven en aan uw zaad, tot in eeuwigheid."

Dat heilige wonder is vervuld. Hij heeft dat geloofd en bouwde de Heere een altaar. Uitgeleid, door God onderwezen, heeft de Heere gezegd: "Dit alles ga Ik vervullen."

Voorwaar, hij heeft verstaan dat het niet alleen zag op natuurlijke dingen, maar dat de Heere daar de geestelijke leidingen in openbaarde, die uiteindelijk zou leiden naar Hem, Die hier in de tekst zegt: "Abraham heeft met verheuging Mijn dag gezien."

Onze aandacht wordt gevraagd hoe Abraham dat beleefd heeft. Wij hebben u gezegd dat Abraham uitziende was. Abrahams leven wordt praktijk in het leven van al Gods volk. De Heere ontdekt een mens aan zijn staat, waarin hij doorleeft, dat hij zonder God op de wereld is.

Ai zijn wij misschien als de Joden in de omwandeling op aarde een natuurlijk zaad, levend onder de ordinantiën Gods en zou van onze uitwendige wandel in ons leven niets aan te merken zijn. Dat is op zichzelf een voorrecht, maar ten opzichte van onze staat zijn wij gelijk met alle Adamskinderen onder de hemel. Wanneer de Heere ons dat gaat leren, ontdekt Hij onze staat.

Wij zijn buiten God. Hij ontdekt onze zonde en onze schuld. Hij ontdekt het oordeel

en het vonnis. Zo wordt er langs deze weg ruimte geboren voor de belijdenis van onze ouden of er dan toch nog een middel is om de welverdiende straf te ontgaan en wederom tot genade te komen.

Als de ziel dat bevindelijk niet kent, kan er zelfs een vraag om genade niet aanwezig zijn. Juist daar, waar de ziel ontdekt wordt aan zijn staat, zijn zonde en schuld en zijn verloren zijn voor God, verwekt de Heere een verlangen om door een Ander zalig te worden.

Wanneer er staat: "Abraham heeft met verheuging Mijn dag gezien", dan wil dat uitdrukken dat Abraham door het waarachtige geloof begrepen heeft, dat hij alleen kan zalig worden door een Ander. Dat heeft hem voor God werkzaam gemaakt.

Als de belofte Gods in het leven vertoeft, schreeuwt hij zijn ziel voor God uit. Als de Heere hem opzoekt en zegt: "Abraham, Ik ben uw loon en Ik ben uw schild zeer groot", dan zegt hij: "Heere, bent U mijn loon? Bent U mijn schild? Maar wat zult U mij geven, ik ga zonder kinderen heen."

Niemand is in staat het leven van Abraham op te lossen, dan Hij, Die in de Schriften aan hem beloofd is. Dan zegt de Heere: "Abraham, kijk naar de sterren, zo zal uw zaad zijn."

Hij heeft met verheuging verlangd.

Dan komt er een pijnlijk verlangen. Gods Woord zegt: "dat de uitgestelde hoop het hart krenkt." Abraham kent een belovend God. Hij kent de beloften Gods, maar die beloften gaan niet in vervulling. Dat is een pijnlijke tijd. Hoe worden de vragen van zijn leven opgelost en hoe zal God de beloften in zijn leven vervullen? Dat is een pijnlijke weg geworden, waarin Abraham aan de weet komt, dat hij niets bezit van zichzelf. Toch blijft in zijn leven het verlangen naar de oplossing.

U weet dat Abraham bezig geweest is om het op te lossen. Ook zijn vlees zit niet stil en dat spant met zijn godsdienstig hart samen. Als de Heere geen oplossing geeft in de beloften, dan meent Abraham dat hij het zelf moet oplossen. Zo komt er ruimte voor Hagar. Abraham meent, dat hij de beloften opgelost heeft.

De Heere geeft na enkele jaren een streep door dat leven van Abraham. Hij zegt: "Abraham, volgend jaar om deze tijd zal Sara een zoon hebben." Dan komt Abraham aan de weet, dat God Zijn beloften niet alleen geeft, maar ook Zelf komt te vervullen.

Hoe staat het er dan met Abraham bij? U moet denken dat Abraham oud is. Dan is het bij Abraham hopeloos geworden. Dan is het naar het vlees onmogelijk. Abraham heeft met verheuging verlangd, opdat hij Mijn dag zien zou. Abraham is als een hopeloos mens. Dan kan het van zijn kant nooit meer. De Heere heeft deze eenvoudige lessen ons medegedeeld.

"Abraham, uw vader, heeft met verheuging verlangd, opdat hij Mijn dag zien zou."

Hij heeft ogenblikken gehad, dat hij dacht: "Heere, daar komt niets van terecht."

Wist u niet, dat het leven van Gods kinderen in de dood eindigt? Dat er een erfenis over de wereld loopt, die wel weet van een belovend God en van de beloften Gods, maar die niet verder kan komen als: "Heere, van mijn zijde is het eeuwig onmogelijk." Een hopeloze Abraham.

Dan komt het eeuwige wonder; de Heere gaat bevestigen wat Abraham zelf niet kan. Deze man heeft in de praktijk van het leven niets anders overgehouden dan onvervulde beloften. Waarom zegt de Heere dat? Wel, dat onderwijs is om Abrahams natuurlijk zaad en Abrahams geestelijk zaad te ontdekken. Abrahams natuurlijk zaad verstaat er niets van. Die begrijpt niets van de noodzakelijkheid van een Verlosser. Zij begrijpen niet dat zij alles moeten loslaten, dat er een scheiding komt tussen God en de ziel, maar ook een scheiding tussen de ziel en de wereld.

Zij begrijpen niet dat God een mens voor een levenskeus plaatst en dat deze keus de zijde des Heeren kiest en er een weg komt, die zij niet weten. Dat is een onbegrepen weg.

Zij begrijpen niet hoe de Heere van stap tot stap Zijn kinderen leidt tot de vervulling en de kennismaking van Hem, Wiens Naam Jezus is. Het natuurlijke zaad weet er niets van.

Door de leidingen die God met Zijn kinderen houdt, zijn zij openbaar. Als de Heere spreekt: "Abraham heeft met verheuging verlangd, opdat hij Mijn dag zien zou", dan is dat een vrucht van genade, niet het begin. Laat dat toch eens goed tot u doordringen. Het begint niet met verlangens naar een Verlosser. Het waarachtige genadeleven begint met de openbaring van ons bestaan, van onze zonden, onze schuld, onze verlorenheid.

Het genadeleven in de ziel maakt werkzaam om de gescheiden breuk hersteld te zien. Het genadeleven maakt de kennis van Christus nodig.

Juist de kennis van Hem, in de Schriften geopenbaard, geeft een uitziend en verlangend leven. Dat geeft geen bezittend leven. Met alles wat er in dat leven plaatsvindt, het Goddelijke halt, de Goddelijke uitleidingen, de Goddelijke antwoorden, de zoete openbaringen in de Schrift, ja, zelfs de aanvankelijke kennis, dat de zaligheid in een Ander is, doet de ziel als zij tot zichzelf inkeert, er buiten staan. Toch is het een verlangend, uitziend leven.

Hij heeft met verheuging Mijn dag gezien. Wat een gelukkige zaak. Zitten zij nog in de gemeente, mensen die het niet meer weten? Zijn er nog buitenstaanders, die van alles geprobeerd hebben en niet tot een oplossing kunnen komen? Die misschien wel eens gezegd hebben: "Ik schei er maar uit, het helpt toch niet meer?"

Zij hebben van binnen wel gezegd: "Geef het maar op, leef nog maar een poosje in de wereld, geniet er nog maar van. Het is toch mis. Wat heeft dat leven voor zin?"

Onze ouden zeiden: "Wat wij hebben neergelegd, gaan wij later weer oprapen, want wij moeten toch weer terug." Die innerlijke vrucht van het leven kunnen wij niet wegwerpen. Zitten er nog zulken in de gemeente?

Ouders, verstaat u er iets van? De tekst spreekt van: "Abrahams zaad." U leeft onder de bediening van het Woord, onder de bediening van het verbond, acht het niet klein.

Dat het eens waar wordt in uw leven: God, Die Zijn Naam plant van kind tot kind en van het huis Jakobs gevraagd wil worden. Ga het met uw zaad eens onderzoeken. Waar horen wij bij? Opdat de uitgangen van Abraham gekend mogen worden.

Misschien dat u zeggen moet: "Heere, U heeft ons beweldadigd, ons gezin vermeerderd, waar wij naar uitgezien hebben, hebben wij gekregen. Maar dat andere Kind moeten wij ook leren benodigen en ontvangen.

Daar gaan wij van zingen. **De Lofzang van Maria vers 4 en 5.**

De Heere is een waarmaker van Zijn Woord. Zou Hij het zeggen en niet doen, spreken en niet bestendig maken? Langs wonderlijke wegen komt de vervulling. Veel tijd kan daar tussen zijn. U weet dat tussen de uitleiding uit het Ur der Chaldeeën en de komst van Izak 24 jaar ligt.

Tussen de eerste daad des Heeren, toen God hem tot waarachtige bekering bracht en de kennis van wat de Heere Jezus in deze tekstwoorden zegt, namelijk: "En hij heeft hem gezien en is verblijd geweest", ligt 24 jaar.

U zou, als u dit leest, hoop krijgen volk van God. U moet maar niet meedoen met de tijd waarin wij leven. Gods volk wordt ordelijk geleid en geleerd.

Abraham heeft 24 jaar uitgezien naar de vervulling, maar het is gekomen. God is een

waarmaker van Zijn Woord.

Wij lezen in de tekst: "En hij heeft hem gezien." Wie? Het Kind der belofte.

Wie zou hij gezien hebben, toen hij Izak aanschouwde? Een kind. Dus geen volwassen Izak. Door het geloof heeft hij er alles in gezien.

Denkt u maar aan Simeon. Toen hij het Kind zag, zag hij er alles in. Hij kon er mee sterven.

*"Laat nu Heer', Uw knecht,
Naar het woord hem toegezegd,
Thans henengaan in vrede;
Nu hij de zaligheid,
Zo lang door hem verbeid,
Gezien heeft op zijn bede."*

En hij is verblijd geweest.

De kennis van Hem, Sions geborene, geeft vreugde. Maria zingt daarvan in de belofte: "Mijn ziel maakt groot den Heere en mijn geest verheugd zich in God mijn Zaligmaker." Dat het zwaard nog door haar ziel gaan moest, wist zij niet, maar zij is verblijd geweest. De kennis en de openbaring van Hem stemt het hart met hemelse vreugde.

Hij heeft hem gezien en hij is verblijd geweest.

Gods kinderen kennen geen blijdschap. Dat zijn de ogenblikken in het leven, dat zij zingt: "Gij hebt mij in het hart meer vreugde gegeven, dan anderen smaken in een tijd." Het is de zoete vreugde in God door Christus. "Mijn hart, vervuld met heilsbespiegelingen, zal het schoonste lied van ene Koning zingen."

Hij heeft hem gezien en is verblijd geweest.

Wij moeten wel onderscheid maken. In de omwandeling op aarde zijn er duizenden die Jezus gezien hebben. Kajafas heeft Jezus gezien. Pilatus heeft Jezus gezien. Het Sanhedrin heeft Jezus gezien. Judas heeft Jezus gezien. Zij hebben nooit beleefd wat de apostel Petrus beleefde, toen Jezus zei: "Wilt gijlieden ook niet weggaan?" Petrus heeft gezegd: "Tot wie Heere, zouden wij heengaan? Gij hebt de woorden van het eeuwige leven." Hij heeft hem gezien en is verblijd geweest.

Wat heeft hij gezien? Hij heeft de wasdom gezien, net zoals Gods kinderen in de oefeningen des geloofs mogen opwassen in de kennis en de genade van Christus.

Hij heeft hem gezien in een speningstijd, ook in sterventijd. Het was een onbegrepen weg, die God met hem ging.

Hij had Izak al enkele jaren gekoesterd en zag niet, dat de Heere nog iets op te lossen had in het leven. God moet daar licht in geven. Dat kwam door de boodschap van de hemel. De Heere zei: "Abraham, ga naar de Moria toe."

Paulus zegt er van, dat de Heere het door inwinnende genade en het geschonken geloof deed aanvaarden.

Door het geloof heeft Abraham zijn zoon Izak geofferd. Hij geloofde, dat God machtig was hem uit de doden weer te brengen.

Abraham wilde God in deze weg volgen, al zou dat het einde van alles betekenen. Abraham heeft er zich voor over gehad.

Hij heeft op de Moria zijn Izak gezien en hij is verblijd geweest. Op de Moria heeft hij gezien dat in zijn Izak de zonde werd uitgedelgd als een nevel, hoe God om Zijn recht kwam en hij daardoor een vrijbrief van God ontving.

Hij is verblijd geweest.

Het gaat in de tekst over het onderscheid wat de Heere Jezus leert ten opzichte van

Abrahams natuurlijk zaad en Abrahams geestelijk zaad. Abrahams geestelijk zaad kent de Gezegende van de Vader door de opening van het Woord. De Schriften verklaren Hem. Zij zijn het die van Hem getuigen.

Als Die Naam geopenbaard wordt in de Schriften en gaat leven in de prediking, wordt het waar: "Geef mij die Jezus of ik sterf". Het natuurlijke zaad heeft genoeg aan de vorm, het geestelijke zaad alleen aan Jezus.

Hoe komt u aan Hem? Hebben wij alles in Hem gezien en is alles verklaard? Hoe komt u aan Hem? Is dat de uitgang van uw hart? Abraham heeft hem gezien en is verblijd geweest.

De openbaring van Hem uit het Woord in het hart is noodzakelijk. Wij kunnen veel vreugde van kinderen hebben, ook veel verdriet.. Wij gunnen u de vreugde in het zien van een wandelen in het pad dat Gods Woord ons leert.

Dat onze kinderen later niet tegen ons zeggen: "Vader of moeder, u zegt dat wij zo leven moeten, maar u heeft het ons nooit voorgeleefd."

Opvoeden is voorbeeld geven. Een nauw leven thuis doet uw kinderen nauw aan de waarheid verbonden zijn. Wij hopen dat de Heere dat geestelijk leven van Abraham, de vader der gelovigen, leert en in het leven van vele kinderen verheerlijkt. Dan zoudt u gelukkige kinderen hebben.

Wij geloven ouders, dat oudervreugde goed is, maar dat er geen oudervreugde te vergelijken is met die blijdschap die ervaren mag worden, als wij de genade in onze kinderen mogen aantreffen. Dat is het grootste wonder.

Abrahams geestelijk zaad zij in uw huis, uw leven en in uw hart. Abraham heeft met verheuging Mijn dag gezien.

De oudtestamentische gemeente heeft door het geloof ver mogen blikken en Hem mogen volgen in de gangen van Zijn vernedering en Zijn verhoging.

Abraham heeft soms een pijnlijk verlangen gehad als hij dacht dat de belofte nabij kwam. Soms was het zo ver van hem vandaan.

God heeft hem er 24 jaar over laten doen. De vader van de gelovigen is 24 jaar op de genadeweg geweest, eer hij Izak in zijn armen had.

Misschien hebben zij wel tegen u gezegd, dat het volk van God veel vlugger doorgeleid is dan u. En het volk van God komt vlugger tot de kennis van Jezus. U bent al zo veel jaren op deze weg en er is nooit iets nader geopenbaard.

Zou u dan naar de vader der gelovigen willen zien?

Hij wordt ons op een eenvoudige wijze voorgesteld in de Schriften. Hij heeft hem gezien.

Blank en rood en de banier boven tienduizend.

Als de schaduwen verdwijnen en de ogen, die gezien hebben, zullen nooit meer terug zien. Dan zullen zij Hem aanschouwen, Die ze gekocht heeft met de dure prijs van Zijn bloed en wordt vervuld:

*"Hun blijdschap zal dan onbepaald,
Door het licht dat van Zijn aanzicht straalt,
Ten hoogste toppunt stijgen."*

Amen.

5. De volheid des tijds (I) Kerstpreek

Lezen: Lukas 2: 1 - 14
 Zingen: Psalm 98: 2
 Lofzang van Zacharias: 1 en 2
 Psalm 145: 2
 Psalm 85:4

Geliefden,

De komst van Christus in het vlees is door alle eeuwen heen overdacht, besproken, gepreekt. Zelfs de discipelen van Christus moesten over Zijn komst en het waarom voortdurend onderwijs hebben.

Hij heeft tot de zonen van Zebedeüs gezegd, toen zij de plaats aan Zijn rechter- en linkerhand begeerden, dat Hij niet was gekomen om gediend te worden, maar om te dienen.

De werkelijkheid heeft de mens na de diepte van de val overgehouden, ook Gods kerk.

De waardigheid, waarmee een mens zich omhangt, bleek ook de zonen van Zebedeüs niet vreemd te zijn, totdat de Heere over Zijn komst onderwijs gaf. De Zoon des mensen is niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen.

De dienende kracht van Zijn Middelaarsbediening is wel zeer bijzonder door Hemzelf benadrukt als Hij getuigt, dat Hij kwam om Zijn ziel te geven tot een rantsoen voor velen. Zijn komst in het vlees staat dus in het teken van het rantsoenoffer brengen.

De dichter van Psalm 49 heeft dat benodigd als hij tot de Heere zegt:

*"Hij kan dien prijs der ziele, dat rantsoen,
 Aan God in tijd noch eeuwigheid voldoen."*

Welnu, Christus heeft Zijn ziel gesteld door Zijn komst. Er staat: geschreven voor velen, niet voor allen. Naast de honderdvierenveertig duizend heeft Johannes de ganse triomferende gemeente aanschouwd. Die was ontelbaar, ja voor velen.

Dat is een troostvolle waarheid. Maar het zal voor ons samen een levende vraag moeten zijn of Zijn komst om het rantsoen te brengen ook voor ons waarde heeft gekregen.

Dat plaatst het Kerstgebeuren ook nu in ons leven. Dat is geen Kerstgedenken zoals de wereld gedenkt met alle ijdele vreugde, maar een. Kerstgebeuren dat ons afvraagt of wij deel aan de komst van Christus in het vlees hebben.

Wij willen dat gaan onderzoeken.

Onze tekst vinden wij in de eerste 5 verzen van Lukas 2.

"En het geschiedde in diezelfde dagen, dat er een gebod uitging van den keizer Augustus, dat de gehele wereld beschreven zou worden. Deze eerste beschrijving geschiedde als Cyrenius over Syrië stadhouder was. En zij gingen allen om beschreven te worden, een iegelijk naar zijn eigen stad. En Jozef ging ook op van Galiléa, uit de stad Názareth naar Judéa, tot de stad Davids, die Bethlehem genaamd wordt, omdat hij uit het huis en geslacht van David was, om beschreven te worden met Maria, zijn ondertrouwde vrouw, welke bevrucht was."

Wij spreken u over de volheid des tijds.

Wij vragen uw aandacht voor een tweetal hoofdgedachten.

In de eerste plaats: "De openbaring van de Koning in de tijd van de keizer."

In de tweede plaats: "De leiding van de kerk in de tijd van de Koning."

De volheid des tijds.

- De openbaring van de Koning in de tijd van de keizer: "En het geschiedde in diezelfde dagen dat er een gebod uitging van den keizer Augustus, dat de gehele wereld beschreven zou worden. Deze eerste beschrijving geschiedde, als Cyrenius over Syrië stadhouder was."
- In de tweede plaats: De leiding van de kerk in de tijd van de Koning: "En zij gingen allen om beschreven te worden, een iegelijk naar zijn eigen stad. En Jozef ging ook op."
De Heilige Geest doe ons deze leidingen verstaan.

Geliefden,

Wij hebben de inhoud van onze tekstwoorden benoemd: "De volheid des tijds." In Galaten vier vinden wij dat verklaard.

Daar lezen wij: "Als de volheid des tijds gekomen is, heeft God Zijn Zoon uitgezonden, geworden uit een vrouw, geworden onder de wet, om degenen, die onder de wet waren, te verlossen."

Het wijst naar het gebeuren in Lukas 2. Het is de volheid des tijds. In het Lukas-Evangelie wordt tot driemaal toe het woord "geschiedde" gebruikt.

Wij worden bij de geschiedenis bepaald, die ons wijst naar de tijd van 's Konings komst en dat in de tijd van de keizer.

Lukas 2 en Galaten 4 geven ons weer, waarover wij denken moeten.

Wij willen deze tijd u duidelijk maken, opdat wij op de Kerstdagen ons niet alleen zouden bepalen bij de personen, die daarin voorkomen, maar bijzonder zien op de heilsgeschiedenis, die de Heere ons wil bekendmaken.

De profeet Daniël heeft over deze tijd al gesproken. Het was de tijd van het ijzeren rijk. Het vierde en laatste rijk. De komst van Christus in het vlees zou geschieden.

Al deze rijken melden ons de eeuwig durende worsteling tussen het vrouwenzaad en het slangenzaad, tussen de vorst der duisternis en de Koning van de Kerk.

Lukas heeft in het eerste hoofdstuk ons medegedeeld, dat hij al de dingen naarstig heeft onderzocht. Het Lukas-Evangelie, dat ons de geboorte van Christus meldt, zegt: "Het geschiedde in diezelfde dagen, dat er een gebod uitging van de keizer Augustus." Lukas heeft het zeer naarstig onderzocht. Niet alleen om een stuk geschiedenis aan ons mee te delen, maar ons te wijzen hoe de machten der duisternis onder leiding van Augustus als een type van de anti-christelijke macht zich verheven heeft tegen de Koning van Sion.

Het schijnt, dat de anti-christelijke macht heeft getriomfeerd over het volk van het verbond. In de tijd, waarin de anti-christelijke macht een totale overwinning schijnt te behalen, maakt de Heere de eeuwige triomf van Zijn Koningschap bekend. Dat is in de dagen van de keizer Augustus. De Heere wil in de eerste verzen die de Kerstgeschiedenis inleiden, onze aandacht vragen voor de ontzaglijke machten, die zich op aarde openbaren. Wij moeten hier helaas van zeggen, dat er slechts weinigen zijn, die de worstelingen zo zien.

Het is in die dagen, als de volheid des tijds aanbreekt. Lukas zegt niet: "En het geschiedde in diezelfde dagen dat Christus geboren was" en ook nog eventjes meedeelt "en het was in de tijd van de Romeinse keizer."

Hij doet dat niet. Hij wijst ons naar de ontzaglijke tijd, waarin de Koning geboren wordt. Dat is niet alleen een voorwerpelijke voorstelling van de waarheid, hoewel het overdacht moet worden. Maar hier wordt het geestelijke leven weergegeven. In de eeuwen durende worsteling is immers het levende Kind begrepen. Het waarachtige geloofsleven is erbij betrokken.

Het is juist in de tijd van de anti-christelijke machten, die ook in het leven van Gods gemeente zo'n ontzaglijke kracht openbaren en in het bevindelijke leven de kerk zo kunnen drukken, wanneer de Heere, als door de onmogelijkheid, Christus doet geboren worden. Hij wordt tóch altijd door de weg der onmogelijkheid geboren. Dat wil Lukas ons nu mededelen.

Het is de heilsgeschiedenis die voor ons ligt. God doet daden. Het geloofsleven is niet een beschouwing van zaken, waarin als voorbeeld kan gelden een plant, die wordt gezaaid, groeit en vruchten krijgt en zo steeds groter wordt. Dat heeft het ongeloof ons voorghouden. Dat is het stokpaardje van onze moderne theologie.

Maar de gemeente Gods leert zijn wasdom kennen langs de weg van de onmogelijkheid. "Wat Ik gebouwd heb, breek Ik af en wat Ik geplant heb, dat ruk Ik uit, zelfs dit ganse land."

Zij krijgen hun geestelijke opwas langs een geheel andere weg, namelijk Hij neemt het eerste weg om het tweede te stellen. Daarom is de kerstgeschiedenis een openbaring van Gods raad, waarin Hij de daad van Christus' geboorte inleidt en bekend maakt in de tijd van de keizer Augustus. Het gaat langs de weg van de onmogelijkheid.

*"Al laagt g' o Israël als weleer,
Gebukt bij tichelstenen neer,
Toen gij uw juk moest dragen,
En zwart waart van de dienstbaarheid,
U is een beter lot bereid,
Uw heilzon is aan het dagen."*

Het is een belofte, die de Heere vermaakt heeft: "Vlieden daarentegen, die Mijn Naam vreest, zal die zon der gerechtigheid opgaan en daar zal genezing zijn onder Zijn vleugelen en gij zult uitgaan en toenemen als mestkalveren."

Het gebeurt door de onmogelijkheid.

Is er nog zulk een volk, dat zegt: "Ik weet het niet meer. Wij zijn hopeloos en met alles vastgelopen"?

Christus' komst; zeker, zij is waar. De geboorte van de Koning is een feit. Hij heeft gedacht aan Zijn genade, Zijn trouw aan Israël nooit gekrenkt, maar:... Wat werpt dat persoonlijk voor winst in mijn leven af?

De wetenschap van Zijn geboorte is onvoorwaardelijk aanvaard, voor de Schrift werd gebogen, maar de persoonlijke kennis van

Hem leeft als een vraag in eigen hart en leven. Ken ik Hem, ken ik Hem niet? Heb ik deel aan Hem, heb ik geen deel aan Hem? Is het leven uit God, is het leven uit de beschouwing? Is, wat ik ervaar, door de Heilige Geest of komt het uit de beroering van een gemoedelijk hart? Waar komt het vandaan?

Waarom deze vragen?

Wij gaan de tegenstellingen die in de woorden van de tekst voorkomen, u voorhouden, met deze bedoeling, dat u straks ook weten mag of u van de dienst van de keizer bent overgegaan in de dienst van de Koning. Of u van 's keizers dienst afscheid mocht nemen en u in de dienst van de Koning bent gekomen.

Daarom is in onze eerste gedachte vervat: "De openbaring van de Koning in de tijd

van de keizer."

Wij wagen het dus om een tegenstelling te maken. De tijd van de keizer en dan komt de Koning. Wij gaan het overdenken.

De keizer? En het geschiedde in diezelfde dagen, dat er een gebod uitging van de keizer Augustus.

De verhevene betekent zijn naam. Zijn wereldrijk is groter dan ooit tevoren. De grenzen bestaan niet voor de legioenen van Rome. Zij hebben alles onder de voet gelopen. Oppermachtig heerst de keizer.

Alle grenzen zijn uitgewist, alles is onderworpen onder het gezag van hem, die zich de naam van Augustus gaf, de verhevene. Hij staat overal boven en onbepert schijnt zijn macht. Zijn gezag is tot aan de einden van de aarde. Dat is realiteit. Het is geen gedachte. Het is wezenlijk.

De geschiedschrijver heeft het ons zeer duidelijk gesteld: "En het geschiedde in diezelfde dagen dat er een gebod uitging van de keizer Augustus, dat de gehele wereld beschreven zou worden." Zijn macht is onbegrensd. Elke gedachte vraagt om toepassing. Verkijkt u niet, zoals duizenden in alle eeuwen zich verkeken hebben op de feiten waar zij bij bepaald werden.

In deze tijd is het of de satan onbegrensd heerst. Alle grenzen heeft hij overschreden, ook de grenzen van de kerk. Hij is niet voor de kerkmuren blijven staan. Hij heerst. Zijn gezag openbaart zich niet alleen in de wereld. Zijn anti-christelijke macht en gedachten zijn doorgedrongen tot op de preekstoel toe.

In die tijd, dat de onbeperte macht zich openbaart, wordt onze aandacht gevraagd voor de Koning.

"En gij zult Zijn Naam heten Jezus. Hij zal groot zijn. Hij zal de troon en de kroon van Zijn Vader David krijgen en Zijn Koninkrijk zal geen einde hebben."

Het is een zoete geloofswetenschap: eeuwig bloeit de gloriekroon op het hoofd van Davids grote Zoon. Dat doet de gemeente Gods op de Kerstdag instemmen met de dichter van Psalm 2: "Waarom woeden de heidenen en bedenken de volken ijdelheid en de overste van de aarde beraadslagen tezamen tegen de Heere en Zijn gezalfde." Maar Hij in de hemel zal lachen.

In de dagen van de keizer Augustus, in de tijd van de keizer, komt de openbaring van de Koning.

Sions Koning heerst van zee tot zee, van de rivier tot de einden der aarde. Hij heerst ook over de harten van de koningen, die Hij buigt als waterbeken, tot hetgeen Hij wil.

Lukas, de medicijnmeester, heeft alle dingen tevoren naarstig onderzocht. Hij vestigt onze aandacht bij de dagen van de keizer Augustus, maar dan komt de Koning.

Augustus had van het volk een bijnaam gekregen. Hij werd genoemd de *heiland van de wereld*. Duizenden hebben dat aanvaard. Het heil dezer wereld en het heil wat de wereld heeft te bieden. In onze dagen is het tot een hoogtepunt gekomen als nooit tevoren.

De mens zocht zijn heil in de anti-christelijke macht. Het openbaart zich op alle terreinen. Het is niet vreemd. Gods Woord heeft het ons geleerd, dat wij het ontdekken zouden in het licht van de Schrift. De wereld, de leiding van de wereld, zij zijn als in de dagen van de keizer Augustus tot een heiland verklaard, het heil wat de wereld biedt. Wat een ijdele heilsverwachting.

U moet in deze geschiedenis het tot u laten doordringen. Terwijl de wereld van zijn leiders heil verwacht is het als in de dagen van de keizer Augustus. Velen worden als een heiland geëerd. Zij hebben het dan toch maar gedaan, op allerlei gebied; op sociaal terrein in de hoogte van cultuur en techniek. Maar het is ijdelheid der

ijdelheden. Te midden van deze tijd wordt ook de naam van de Koning aan ons geopenbaard. Gij zult Zijn Naam Jezus heten, want Hij zal Zij volk zaligmaken.

Jesaja zegt: "Hij is ons tot een Heiland geworden."

Er is een volk, dat in Hem de enige verwachting gevonden heeft. Zij hebben leren afzien van alles wat de wereld te bieden had. Zij zijn door het geloof de ogen geopend voor Hem, Die waarlijk een Heiland is.

Het kroonrecht dat Augustus meent te bezitten en het kroonrecht van de wereld is gevestigd op de revolutie.

De mens der revolutie heeft zelf zijn leiders gekozen. De mens der revolutie heeft buiten God zijn voormannen aangewezen. De macht van hen, die leiding hebben steunt op de mens. Zij zingen: "Ontwaakt, verworpenen der aarde, ontwaakt verdoemden in de hongersnood." Zij zullen zelf een heilstaat scheppen. Te midden daarvan wordt ons de boodschap gebracht van de Koning, Die niet rekent met alle menselijke redeneringen. Die Zijn macht en Zijn heerlijkheid ontleent aan Zijn Goddelijke opdracht, die Hij van Zijn Vader heeft ontvangen, namelijk om de wereld, verloren in schuld, te verheffen en de wonderen van Gods vrijmachtige genade aan hen bekend te maken.

De geboorte van Jezus is geen natuurlijke voorstelling alleen, van een stalletje en twee arme mensjes, maar dit is een openbaring van de heilsgeschiedenis. Al nemen de personen in de heilsgeschiedenis een zekere plaats in.

En het geschiedde in diezelfde dagen.

Wij weten van Augustus dat hij zijn grenzen sterk maakt. Dat hij het volk tot een reformatie opriep. Augustus verbood, en dat is één van de verdienstelijkheden die hem toegeschreven werd, de brute uitleving in de zonde. Hij maakte zijn wetten. Het Romeinse Rijk moest steunen op deugden en op dienstbaarheid.

Hij bouwde zijn paleizen en gaf zelfs grote geschenken aan de dienst van God. De tempel was vervuld met juwelen van Augustus. Maar hij moest van de God van Israël niets hebben. Hij schijnt niet zo vijandig te zijn, hij geeft zelfs geschenken aan de kerk. Hij roept op tot deugd. Hij waarschuwt tegen de brute uitpatting. Maar in zijn doelstellingen is hij een brute vijand.

Hoevelen in onze benauwde tijden zijn met diezelfde geest bedeed, God wat en de mens wat. Natuurlijk doen wij onze taak en plicht. Wij geloven nog aan een zedelijk leven. Wij leven ons niet uit in de brute goddeloosheid en wij denken net als Augustus ons rijk te kunnen bouwen.

Nu wordt de Koning van de kerk aan ons voorgesteld. Hij is niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen en Zijn ziel te geven tot een rantsoen voor velen, om het volk in te leiden in de ware rust, die er over blijft voor het volk van God.

Er ging een gebod uit van de keizer Augustus, dat de gehele wereld beschreven zou worden.

De wereld is zijn bezet gebied. De satan heeft de wereld in zijn bezit. De mens is bezet gebied van de macht der duisternis. De keizer gebiedt en de mens doet het in alle vrijwilligheid. Zij gaan met duizenden op naar het gebod van de keizer, zoals in onze dagen duizenden zich opmaken naar het gebod van de satan. Wij dienen hem vrijwillig en wij leven ons uit in de zonde en wij menen dat de eeuwigheid verre van ons is.

Aan één ding heeft Augustus nooit gedacht. Hij heeft nooit gedacht aan de eeuwigheid en dat sterven God ontmoeten is. Hij heeft nooit gedacht dat er een eindeloze eeuwigheid aanbreekt en dat het eeuwig bij of er eeuwig buiten zal zijn.

In die dagen...

Waarom zijn deze zaken zo aan u voorgesteld? Omdat hier ook sprake is van het bevindelijk leven. Het is niet alleen een voorstelling van natuurlijke zaken.

Dit is de keizer en zijn rijk en dit is de Koning en Zijn rijk. Het is een doorleefde, persoonlijke en bevindelijke zaak.

Het hele wereldgebeuren bestaat in de openbaring van de twee rijken. Het is niet Rusland, Amerika, Midden-Oosten en het Warschaupact. Daar bestaat het niet uit.

Het leven op de aarde verdeelt zich in twee rijken. Het is het rijk van de satan, waar Augustus een vazal van was, een anti-christelijke macht en het koninkrijk van de Koning der kerk.

Wij moesten wel huiveren. Als wij eraan denken hoe een mens zijn leven verpandt aan een anti-christelijke macht. Hoe kan een mens, een redelijk mens, dat buigt onder de waarheid, daar nog een goede gedachte over denken.

Wanneer wij de ontwikkeling zien van onze tijd, van de antichristelijke machten, hoe kunnen wij daar verwachting van hebben?

De tekst leert een bevindelijke les.

De bevindelijke les in de eerste verzen van Lukas 2 bevat deze: Er is een volk op de wereld, dat door de Heilige Geest de ogen geopend werd voor de dienst van de keizer. Hoe zij hun eertijds hadden doorgebracht in de dienst van de zonde met een ijdele levensverwachting. Toen God hun ogen opende voor de ijdelheid van hun leven en de verwachting die zij koesterden, beleefden zij dat het een verwachting was die in de eeuwigheid buiten God zou eindigen.

De Heere heeft in het leven van dezulken de levenskeus gewerkt en zij hebben de dienst van de keizer vaarwel mogen zeggen. Zij zijn door Goddelijke genade geleid tot de dienst van God.

In het leven moet er een Goddelijk wonder gebeuren. Wij moeten van de dienst van de keizer in de dienst van God overgaan.

In de levenskeus mag de gemeente Gods afscheid nemen van de dienst van de keizer, de wereld en de zonde. De hartekeus kan niet verborgen blijven.

Genade begint niet bij het Kerstgebeuren. Genade leidt wel tot het Kerstgebeuren. Genade begint bij het wonder, waarin God de mens roept uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht. Dat kan men weten.

Kan een mens weten dat God hem bekeert? Natuurlijk kan hij dat weten. Dat komt onmiddellijk openbaar.

Wanneer door genade de dienst van de keizer opgezegd wordt, is op datzelfde moment de keizer van een vriend een verklaarde vijand geworden.

Vanaf dit ogenblik komt de kerk Gods midden in de strijd.

Zij zullen weten, wat het is aan de zijde van God gezet te worden. Vanaf dit ogenblik is de hel bezig om het leven te bestrijden, indien het mogelijk ware het te doden.

De Heere geeft ook onmiddellijk kennis, dat zij ontroonde en ontkroonde mensen zijn.

In de weg van waarachtige bekering leert de Heilige Geest op de leerschool van de Koning, dat zij deze verloren kroon in eeuwigheid niet meer verwerven kunnen.

In de weg van de genade wordt de ziel inderdaad een genadevoorwerp gemaakt en zij krijgen ook genadewerkzaamheden. Die leren onmiddellijk dat al de verdienstelijkheid en al de werken voor God geen waarde hebben.

Wanneer de dag van de Koning zich openbaart, wordt het leven geleid naar de geboden Gods. Wanneer de dienst van de Koning in ons leven openbaar wordt, wordt de rust opgezegd.

Kan men weten of de mens overgegaan is uit de dienst van de keizer naar de dienst van de Koning? Ja, dat kan hij weten. Vanaf dit ogenblik heeft men geen rust meer onder het hol van de voet en is men een opgejaagd schepsel.

De ziel wordt gedreven om de rust te leren zoeken in Hem, Die gezegd heeft: „Komt herwaarts tot Mij, die vermoeid en belast zijt en dan zal Ik u rust geven.”

Jesaja heeft in zijn elfde hoofdstuk gezegd: "Dat de heidenen zullen vragen in de Wortel van Isaï, Die staan zal tot een banier der volken en Zijn rust zal heerlijk zijn."

Er is een volk, dat moet u proberen te onthouden, dat geen rust kan vinden buiten Christus.

Daarom zal degene met ware werkzaamheden omtrent het Kerstgebeuren in de kerk zitten met een onrustig hart. De ware begeerte naar de komst van de Koning doet ons verstaan: "Rust noch vrede werd gevonden onder het hol van mijn voet."

Het is een opmerkelijke prediking, maar zij is waar.

Christus en Zijn geboorte kunnen alleen waarde hebben voor een vruchteloos volk, dat nergens meer rust kan vinden. Daarom is de aanhef van Lukas 2 zo door en door bevindelijk.

Als wij willen benoemen, die werkelijk begeerte hebben naar een geboren Koning, hoe zouden wij die dan moeten benoemen? Geeft de Schrift daar leiding in? Zeg eens hoe wij u moeten noemen? Dan dachten wij dat zij zouden zeggen: "Ik ben een naamloos mens. Ik heb vroeger weleens gedacht bepaalde dingen een naam te kunnen geven, maar nu weet ik het niet meer. Ik ben een naamloos mens."

Mogen wij u de namen geven, die de Heere in Zijn Woord geeft? De dichter van Psalm 72 gaf daarvan deze getuigenis: "Hij zal de nooddriftigen redden, die daar roept, mitsgaders de ellendigen en die geen helper heeft. Het nooddriftig volk in hun noden, in hun ellende en pijn, gans hulpeloos tot Hem gevloeden, zal Hij ten redder zijn."

Het leven der genade gaat niet beginnen in de beestenstal, maar met de leiding tot de beestenstal. Het is om te benoemen, die in de Schrift de ware pelgrims naar Bethlehem zijn. Bethlehem ligt in Nederland. Daar staat de pers vol van, ook de christelijke pers. Wie hebben waarlijk betrekking op Bethlehem?

Dat wijst niet eerst naar Bethlehem. Het wijst naar het paradijs, naar een gevallen mens. Dat wijst naar mensen, die naakt van God gevloeden zijn en gans zeer bevende waren. De stem van God klonk in de hof: "Waar zijt gij?"

Daar is het heilgeheim van de geboorte geopenbaard en dat aan mensen die bevende voor God kropen, ontdaan van alle waardigheid. Daar werd gehoord: "Ik zal vijandschap zetten, tussen u en deze vrouw, tussen uw zaad en tussen haar zaad."

Het Kerstgebeuren is voor een ontbloot volk, dat voor God geen bestaan meer heeft, maar verloren in schuld gewezen werd, dat er onder de hemel maar één Naam gegeven is, waardoor zij nog kunnen zalig worden.

Dat is Jezus alleen en anders geen.

Het geschiedde in diezelfde dagen, dat er een gebod uitging van de keizer Augustus, dat de gehele wereld beschreven zou worden.

Er is een volk dat de dienst van de keizer heeft opgezegd. Als ellendige, nooddriftige moeten zij de weg gaan, die naar de beestenstal leidt.

Het Kerstgebeuren leidt ons naar de plaats in Bethlehem. Hoe?

Dat gaan wij in **de tweede gedachte** overdenken.

Wij lezen: "En zij gingen allen om beschreven te worden, een iegelijk naar zijn eigen stad. En Jozef ging ook op van Galiléa, uit de stad Nazareth naar Judea."

Dat bepaalt ons bij de leiding van de Kerk in de tijd van de Koning. Wij zingen eerst

uit **Psalm 145: 2.**

De leiding van de Kerk in de tijd van de Koning is natuurlijk gebonden aan de leiding van het Woord.

De verhalen, die ons meedelen op welke wijze Christus tot een Zaligmaker is geworden, zullen toch gebonden moeten zijn aan de Schrift.

Wanneer wij onze opgang gaan maken naar Bethlehems beestenstal, dan laten wij ons leiden door het Woord.

De Heere meldt, dat Lukas naarstig alles heeft onderzocht. De eerste pelgrims worden aan ons voorgesteld. Het zijn kinderen van God.

Wij weten het: "Jozef ging ook op om beschreven te worden, met Maria, zijn ondertrouwde vrouw, welke bevrucht was."

Het zijn twee kinderen van God. De Heere maakt ze ons bekend in de Schrift. Hij maakt ons ook bekend, hoe zij zijn opgegaan en Bethlehem zijn binnengekomen. Dat is het Kerstgebeuren naar de leiding van de Schrift.

Hun leiding bewijst, dat zij kinderen Gods zijn. De leiding van Gods kerk bewijst toch, dat zij kinderen Gods zijn? Het bewijs is toch niet in wat de mensen van u denken, over u praten en u beoordelen?

Zij zeiden van de Heere Jezus, *dat Hij een vraat en een wijnzuiper was*. Dat zei de wereld niet, maar de godsdienst.

Zij zeiden van de Heere Jezus, *dat Hij uit de vader der duivelen was*. Dat zei de wereld niet, maar de godsdienst.

Zij wisten niet de inhoud van Zijn boodschap en konden het niet beoordelen. De dood kan het leven niet beoordelen.

De leiding naar het Woord bewijst de genade. Er worden twee mensen voorgesteld, hun namen worden genoemd. Dat geeft ons de vrijheid om het te gaan overdenken. "Wat Gods bevel ons zegt, vertoont ons het heiligst recht." Jozef, zijn naam betekent: De Heere vermeerdert.

Daar was een beginsel uit God. God had in het wonder der wedergeboorte het beginsel der genade in zijn leven verheerlijkt. Het beginsel van rechte Gods-, zelf- en zondekennis.

De Heere heeft in zijn leven waargemaakt, dat God het vermeerderen moet. De kennis van God en Goddelijke zaken, de geestelijke wasdom heeft hij van de Heere ontvangen. De geestelijke wasdom heeft hij van de Heere geleerd. Jozef wist het van zichzelf ook niet.

Het ging over de komst van zijn Zaligmaker. Toen zijn vrouw terugkeerde van het bezoek aan Elisabeth uit Hebron, wist dit kind van God geen raad met de komst van Jezus. Wij weten er tegenwoordig al gauw raad mee, maar Jozef niet. Hij heeft de vrucht in de schoot van Maria natuurlijk aanschouwd en hij wist er geen raad mee, totdat de Heilige Geest door de mond van de engel hem onderwijs gaf.

Jozef: De Heere vermeerdert. De Heilige Geest zal kennis van God en Goddelijke zaken vermeerderen.

De engel spreekt: "Wat zij draagt is van de Heilige Geest." Dat is naar het Woord. Het wijst naar de tijd van Jesaja, die tot Achaz gezegd heeft: "Ziet, een maagd zal zwanger worden en zij zal een zoon baren en zijn naam Immanuël heten."

Zo Jozef, zal uw Zaligmaker geboren worden. Die Zaligmaker wordt geboren in de weg van het wonder van de maagd, die zwanger wordt.

Wat moet hij een heilige les leren. De geboorte van Jezus kan alleen maar door een heilig wonder plaatsvinden.

Luistert u goed, bestreden volk van God, dat er immers ook geen raad mee weet, net

als Jozef.

Hij wordt langs een weg van het wonder geopenbaard en bekend gemaakt. Dat wonder heeft hij geloofd en aanvaard.

Er staat, dat hij zijn vrouw tot zich nam. Hij heeft het Goddelijk onderwijs begrepen, van God geleerd en onderwezen.

Zie, nu gaat zijn vrouw naast hem, de begenadigde.

De onderwezen vrouw, gebogen onder hetzelfde wonder, want zij dragen hetzelfde geheim rond, terwijl zij samen de oplossing niet weten. Het staat in het Woord van God.

De leiding tot Bethlehem wordt medegedeeld. Het zijn geen mensen, die in hun onvernieuwde staat naar Jezus gedreven worden, maar het zijn mensen, die uit God vandaan onderwijs kregen over de komende Jezus. Zij kregen onderwijs over het wonder van de komst van Immanuël.

Zij hebben daar gelovig voor gebogen. Alleen door een wonder zal Hij geboren worden. Zo gaan zij samen op.

De Heilige Schrift meldt ons treffende gebeurtenissen, die ons tot onderwijzing moeten zijn. Het gaat er niet over of Bethlehem in Nederland te vinden is, maar in ons hart.

Onze vaders hebben in de Dordtse leerregels gezegd, dat Christus aangeboden wordt in het Evangelie aan verloren zondaren, aan mensen, die hun verlorenheid voor God hebben ingeleefd.

Zo gaan Jozef en Maria op. De Schrift meldt de plaats waar dat zij waren, toen God ze naar Bethlehem stuurde. Zij waren in Nazareth in Galiléa.

Later zouden zij spottend tot hen zeggen: "Nazareners." Zij wisten hun afkomst.

De vraag zou gesteld kunnen worden: Hoe komen twee kinderen van God nu in Galiléa terecht, terwijl zij krachtens hun erfdeel in Judea thuishoorden, want zij zijn uit het geslacht van David. Hoe zijn die mensen daar terecht gekomen?

Hoe dat dan komt? Omdat zij hun erfdeel verlaten hebben. Omdat de plaats waar God ze plaatste, verlaten werd.

Weet u wat het zegt, als God ze uit Galiléa ophaalt? Dat zij gevallen mensen zijn. Zij hebben hun erfdeel losgelaten.

Als zij uitgeleid worden, worden zij uitgeleid met de belofte.

Drie dingen vragen de aandacht.

Er was tussen deze twee kinderen van God in de eerste plaats een liefdeband in de natuur.

Er was in de tweede plaats een genadeband uit God. Het leven dat in haar was, was ook in hem. Zij hadden een genadeband aan elkander.

In de derde plaats hadden zij een geloofsband aan Hem, Die nog in de moederschoot verborgen was. Maria heeft haar Jezus gevoeld, een verborgen Jezus. Zij droeg geen dode vrucht. Jozef heeft die vrucht gezien. Immanuël draagt zij. Hij heeft zijn verwachting van dit Kind, dat stond geboren te worden.

Daarom zeggen wij, dat Gods volk voor Kerst soms ver kijken kan. Die kunnen in de beloften Gods ver inblikken.

Als Jozef en Maria zich opmaken naar Judea, dan is dat uit geloofsgehoorzaamheid.

"Bethlehem Efratha, zijt gij klein om te wezen, uit de duizenden van Juda, uit u zal Mij voortkomen, Die zal zijn een Heerser van ouds en Wiens uitgangen zijn van de dagen der eeuwigheid."

Wij willen de hoofdzaken, die ons leiden moeten tot de nadere openbaring van

Christus, overdenken.

In de tijd dat de anti-christ zijn triomfen viert, is er een volk op aarde die het maar bij de Koning houdt.

*Weg wereld en weg schatten,
u kunt niet bevatten,
hoe rijk dat ik ben,
ik heb alles verloren,
maar Jezus verkoren,
Wiens eigen ik ben.*

Dat is een volk, dat bevindelijk afscheid nam van alles buiten Hem. Daar gaan zij. Het is uit het geslacht van David.

Het is toch een wonder. Dit Koningskind is timmerman geworden. De vrije is weggezakt in de dienstbaarheid. De koningszoon werd timmerman, dat is Jozef. Straks zal hij door zijn Koning uit de dienstbaarheid ontslagen, weer hersteld worden in zijn kindschap. De dienstbare wordt in de vrijheid gezet.

Denk aan het ogenblik, dat de beestenstal opengaat. Zij weten zich gebonden aan de vrucht in Maria's schoot.

Wat bindt Gods kerk aan elkander en aan de hemel? Wat is dat voor een band, die Jozef en Maria bond in de beestenstal aan de vrucht van Maria?

In de eerste plaats de verkiezingsband. De Heere heeft naar Zijn vrijmacht ze alle twee verkoren. Geen van twee had naar God gevraagd.

Dat is ook de band tussen Gods kinderen, zij zullen samen belijden dat er niemand is, die God zoekt, tot niet één toe. God heeft naar Zijn vrijmacht omgezien naar gevallen mensen. In de tweede plaats bindt de liefdeband.

Waaruit bestaat de ware liefde van de kerk?

Er wordt gesproken van: "Zoete banden die mij binden aan des Heeren lieve volk."

Waarom is dat volk aan elkander gebonden? Omdat zij samen dezelfde liefde tot de Koning hebben. Zij zingen geen lied van liefde over elkander, maar zingen samen over: Laat ons een lied onzes Liefsten zingen.

De liefde van de kerk bestaat niet alleen in de onderlinge betrekking, maar in de liefde, die zij tot de Koning hebben. Dat geeft verbintenis. Liefde onder elkander, zonder de grondslag in Christus, daar blijft niets van over.

Duizenden hebben Jezus bejubeld. Duizenden zijn met Jezus' volgelingen meegelopen, maar op het laatst bleef toch het kleine groepje van de ware aan Christus gebonden gemeente over.

Het is gelukkig dat God Zelfde scheiding maakt. Wij zouden erbij rekenen, wat God erbuiten rekent.

Er ligt de betrekking tussen de kerk.

Er is een bloedband, dat is wonderlijk. De bloedband aan Hem. Zij zijn door hetzelfde bloed gekocht en gereinigd. Hij heeft Zich niet geschaamd hun broeders te noemen.

Zo ging Jozef ook op van Galiléa naar Judea. De weg gaat naar de stal.

Er is een Schriftuurlijke leiding naar de beestenstal.

Op de Kerstdagen gaat de weg naar Bethlehem. Wij gaan Bethlehem opzoeken, niet om stil te staan bij wat het vlees zocht, maar wat het waarachtige geloof in Bethlehem zoekt. Daar moeten wij eindigen.

Wat verwacht u van Bethlehem? Wat zoekt u in Bethlehem? Wij kunnen zeggen: "Bethlehem ligt in Nederland of Bethlehem ligt in de gemeente."

Het is groot als er mensen zijn, die weten waar Bethlehem ligt. Weet u het ook?

En er is een volk, dat de beestenstal is ingeleid. Zij hebben gestaan in zoete verwondering: zij vonden dat Kindeke liggende in de kribbe.

De levensvraag voor u en voor mij is: zijn wij ook bevindelijk en persoonlijk tot die beestenstal geleid?

Het zou een wonder zijn, als in deze dagen de deur open mocht gaan en wij in de heilgeheimen zouden zien van Hem, Die Vaders Zoon was en Zichzelf heeft vernederd.

Paulus zegt ervan: "Die om onzentwil is arm geworden, opdat wij rijk zouden zijn in Hem."

In de beestenstal openbaart Hij Zich als Sions komende, strafdragende en schuldbetalende Borg.

In onze belijdenisschriften staat, *dat Christus van Zijn kribbe tot Zijn kruis toe de ganse last van de toorn Gods tegen de zonde gedragen heeft.*

Het is een wonder om Bethlehems stal binnen te gaan en Hem te aanschouwen in de gelovige kennis: "O dierbaar Kind, bent U onder de toorn Gods willen komen voor mij, die onder de toorn Gods zou verzinken? Bent U daar gekomen om de hitte van Vaders toorn tegen de zonden te dragen?"

Dan zou Hij dierbaar, beminnelijk, gepast en noodzakelijk worden. Daar en daar alleen verstaat de kerk wat één van onze ouden leerde:

*"Geef mij die Jezus of ik sterf,
want buiten Jezus is geen leven,
maar een eeuwig zielsverderf.*

Amen.

6. De volheid des tijds (II)

Kerstpreek

Lezen: Johannes 1: 1 - 14
 Zingen: Psalm 118: 13
 Lofzang van Maria: 1, 2 en 3
 Psalm 89: 9
 Psalm 150: 1

Geliefden,

Johannes, de zoon van Zebedeüs, heeft in het Evangelie, waarvan een gedeelte u is voorgelezen, van zijn geloofskennis van Christus gesproken.

"Het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond, wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als des Eniggeborene van de Vader, vol van genade en waarheid."

Als wij Johannes zouden vragen: "Hoe bent u aan deze kennis gekomen?" Dan zou hij niet naar een antwoord hoeven te zoeken, hij wist dat.

Johannes kende Christus. Hij wist waar Christus werd geopenbaard. Hij kan wijzen naar de boorden van de Jordaan. Hij wist de tijd: "Het was de tiende ure."

Maar daar is de genade niet ontvangen. Hij is eerst op de leerschool van de Doper geweest. Op de leerschool van Johannes de Doper heeft hij geleerd, dat de bijl aan de wortel van de boom lag en hij zo niet sterven kon. Daar leerde hij, dat hij God moest ontmoeten en niet kon ontmoeten.

Johannes de Doper heeft de eis van Gods wet voorgehouden en gezegd: "Bekeert u, bekeert u."

Dan wordt geleerd: "Ik wilde bekeerd worden en ik moest bekeerd worden, maar ik werd alsmat onbekeerlijker. Ik wilde zonder zonde zijn en ik werd steeds een groter zondaar."

In de wanhoop van het leven aan de boorden van de Jordaan heeft Johannes de Doper gesproken: "Ziet het Lam Gods, dat de zonde van de wereld wegneemt."

God opende daar de ogen voor Zijn bediening en het was de tiende ure.

Daarom kon hij schrijven: "Wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd, de heerlijkheid als des Eniggeborene van de Vader en vol van genade en waarheid."

Zijn bediening is vol van genade. Wat bedoelde hij daarmee?

Als Johannes het Evangelie optekent, is hij een genadevoorwerp gebleven. Dat is in de beleving van het hart een steeds groter wonder geworden.

Vol van genade, onuitputtelijk wil het zeggen. Er was zoveel genade in de bediening van Christus, dat Johannes tot zijn dood toe een zondaar voor God gebleven is, uit genade leefde en door genade zalig kon worden.

Hij is vol van waarheid. De Heere heeft nooit één van Zijn woorden, die Hij gesproken heeft, terug genomen. Al de beloften Gods, zoveel als er zijn, zijn in Christus Jezus ja en amen.

Johannes weet waar hij over spreekt. Zij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd. Die ogen des geloofs hebben geblikt in de bediening van een komende Koning.

Wij willen trachten een blik op de geboren Koning te slaan en wij vragen dan uw aandacht voor de tekstwoorden, die u kunt vinden in het 6de en 7de vers van Lukas 2.

"En het geschiedde als zij daar waren, dat de dagen vervuld werden, dat zij baren zoude. En zij baarde haar eerstgeboren Zoon en wond Hem in doeken en legde Hem neder in de kribbe, omdat voor henlieden geen plaats was in de herberg."

Wij willen wederom uw aandacht vragen voor: *De volheid des tijds*.

Ten eerste: De vervulde belofte.

Ten tweede: De ervaren belofte.

Wij spreken over *de volheid des tijds*.

- In de eerste plaats de vervulde belofte: "En het geschiedde als zij daar waren, dat de dagen vervuld werden, dat zij baren zoude."
- De ervaren belofte: "En zij baarde haar eerstgeboren Zoon en wond Hem in doeken en legde Hem neder in de kribbe, omdat voor henlieden geen plaats was in de herberg."

De Heilige Geest leide ons in de waarheid.

Wanneer wij boven deze tekstwoorden plaatsen: "De volheid des tijds", dan doen wij dit met een heilige bedoeling.

De legering van Gods kerk moet bij de voortduur benoemd worden. Aan algemeenheden hebben wij niets, de Kerk ook niet. Met algemeenheden zijn er duizenden verloren gegaan, daarom heeft Gods Kerk daden in het leven.

De volheid des tijds bepaalt ons bij de daden Gods en bij de legering van de gemeente Gods.

Nu is er geen grotere verborgenheid dan de wetenschap van onze eigen zielslegering.

Dat kan de meeste vragen oproepen. Wanneer het over de volheid des tijds gaat, kan ieder weten dat het over die tijd gaat, die de klok van Gods raad weergeeft.

De eeuwigheid treedt in de tijd. God is geopenbaard in het vlees. Wij denken eraan waar dat heilgeheim openbaar werd, aan wie en hoe de kerk legert.

Opmerkelijk is het, dat Lukas ook in de aanhef van dit tekstwoord ons spreekt van: "en het geschiedde."

Wat moeten wij daarin opluisteren?

Enkele regels verder wordt weer de aandacht gevraagd voor: "En het geschiedde."

Tot driemaal toe neemt de Bijbelschrijver ons mee naar gebeurtenissen of als wij het eenvoudiger tegen u zeggen mogen: In het Kerst-Evangelie neemt de Heere ons door Zijn Woord bij de hand en Hij brengt ons van de ene plaats naar de andere en van de ene daad voert Hij ons naar een andere daad toe.

Van Nazareth naar Bethlehem, van Bethlehem naar de stal, van de stal naar de kribbe om dan een slot te maken, waarom dat het in de kribbe eindigt, omdat voor henlieden geen plaats was in de herberg.

Vroeger zeiden de ouden, dat als zij onder de prediking van het Evangelie verkeerden, dat zij zaten te luisteren hoever zij meekonden. Wij begeerden van God, dat het ook de begeerte van uw hart moge zijn om op de Kerstdagen eerlijk met uzelf om te gaan en te onderzoeken hoever dat u meekomt, waar dat uw legering is om de Heere lastig te mogen vallen of de Grote Doorbreker eens door mocht breken in uw eigen leven.

Als wij dan totaal vreemd zijn van de heilgeheimen van het Kerst-Evangelie, de levende God lastig te vallen, van Hem te begeren of Hij ons bekeren mocht, zo Hij al Zijn volk bekeerd heeft, opdat wij ingeleid werden in het heilgeheim, hoe een mens zalig wordt met behoud van Gods deugden en hoe de mens de zaligheid geniet als een arme en verloren zondaar. Anders geniet men de zaligheid niet.

Wanneer wij in de vorige overdenking u hebben willen meenemen tot de deur van Bethlehem, zo willen wij nu over de volheid des tijds gaan spreken, hoe God Zijn beloften vervult.

Dat brengt ons bij het thema van onze overdenking: *de volheid des tijds*. God vervult Zijn beloften op Zijn tijd en op Zijn wijze. Dan is het bevindelijk in het leven wel zo, dat wij op niets meer durven rekenen. Wij horen de oude gemeente daarvan getuigen:

*"Zouden Zijn beloftenissen
Toch nog Zijn vervulling missen,
Heeft Hij Zijn barmhartigheên,
Door Zijn gramschap afgesneên?"*

Er is een volk op de wereld, dat weet wat zij van God kregen. Zij kennen de sprake Gods in het hart, maar zij lopen zo vaak met vragen over de wereld hoe de vervulling van deze in hun leven plaats moet vinden.

O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods, hoe ondoorgrondelijk zijn Gods wegen. God vervult ze op Zijn tijd. Daar heeft de oude gemeente van gezongen:

*"Hoopt op de Heere gij vromen,
Is Israël in nood,
Er zal verlossing komen,
Zijn goedheid is zeer groot.
Hij maakt op hun gebeden,
Gans Israël eens vrij,
Van ongerechtigheden,
Zo doe Hij ook aan mij."*

Wanneer wij in vervolg de tekst overdenken, dan lezen wij: "En het geschiedde, dat zij daar waren."

U weet, dat het naar Bethlehem wijst. Daar waren zij.

Als later Herodes, na het bezoek van de Wijzen uit het Oosten, de afvaardiging van het Sanhedrin vraagt waar Israël de geboorte van de Koning verwacht, dan zeggen zij: Bethlehem-Efratha. Het is naar het woord van de profeet: "Zijt gij klein om te wezen uit de duizenden van Juda, uit u zal Mij voortkomen."

Zij wisten het in Jeruzalem. En de kerk? Zij weten het niet. Zij weten het met hun verstand en dat weet de kerk ook wel, maar zij moeten het met hun hart weten.

Wij gaan de plaats eens bezien, waar Christus naar Gods eeuwige raad geboren werd.

Wij lezen in de heilsgeschiedenis onderscheiden zaken.

De Heere bepaalt de tijd van Christus' geboorte. Dat is geen dag te vroeg en geen dag te laat.

Men zegt in het natuurlijke leven, en wij bedoelen het in alle teerheid: zij is uitgerekend. Maar de kerk rekent het niet uit. Bethlehem-Efratha is de plaats, waar wij van weten, dat God Zich zal openbaren en hoe het zal zijn.

Een maagd die zwanger werd, zal een zoon baren. Het zou gaan door een weg van de onmogelijkheid.

Wij gaan Bethlehem naderen. Bethlehem betekent het *broodhuis*. David heeft daar gewoond. Daarvoor is Ruth op de velden geweest. Wij hebben Boaz in de Schriften gevonden.

Een rijke historie wordt aan ons voorgesteld. Bethlehem, klein, onooglijk, voor de mens niet aantrekkelijk, maar het is een zekere waarheid, dat waar God Zijn genade gaat openbaren, Hij geen rekening houdt met onze vermeende wetenschap.

God kiest de geboorte van Christus. God kiest de plaats van de geboorte, maar ook onder welke omstandigheden.

Het is alles heilige raadsvervulling Gods, die ons bij zoveel dingen bepaald, dat wij maar, enkele dingen uit de Schrift daarvan gaan overdenken.

Laten wij beginnen om te zeggen, dat als Jozef en Maria zich hebben opgemaakt uit Nazareth en Bethlehem naderen, dan heeft de Heere ze daar willen hebben. De Heere brengt hen naar de plaats van Christus' geboorte,

Wij lezen daar zo opmerkelijk van: "Dat is naar hun eigen stad."

Lukas heeft het zeer naarstig onderzocht.

Wij moeten uw aandacht vragen hoe deze twee kinderen van God hun eigen stad binnenkomen. Zij komen de stad binnen en hun kleding spreekt ervan, dat het een beroofd koningsgeslacht is. Als zij binnenkomen weten zij:

*"Hij zag geen rijken aan,
Maar heeft z' in hunnen waan,
Gans ledig weggezonden."*

Hun eigen stad. De Heere zal ze terug brengen naar de plaats, waar eenmaal het voorgeslacht was.

Als God een mens de heilgeheimen van de geboorte van Christus gaat leren, dan wordt hij niet daarheen geleid omhangen met allerlei godsdienst, maar dan zien wij de poorten van Bethlehem binnentreden een beroofd geslacht, dat alle heerlijkheid verloor, dat van zichzelf nergens meer op rekent.

Zij hebben er alles doorgebracht en in de weg van de zaligmakende overtuiging weten zij, wat zij in de diepten van hun val geworden zijn. Het is hun eigen schuld.

Het is alsof de Heere zegt: "Daar bent u oorspronkelijk vandaan gekomen."

Geloof het, de geboorte van Christus kan nooit plaatsvinden dan door de weg van de smartelijke ontdekking van onze diepe val in Adam.

In hun eigen stad. Wij lezen *dat zij daar komen*.

Men zou denken, dat zijn Jozef en Maria. Wij mogen maar denken: Wat komt Bethlehem binnen? U zegt: twee kinderen van God.

Wij zeggen: Meer, daar komt een ongeboren Vrucht Bethlehem binnen. Wel een gedragen Vrucht, een beloofde Vrucht, een gekoesterde Vrucht, maar een ongeboren Vrucht wordt de poorten van Bethlehem binnengedragen. Zij zijn leeg ten opzichte van natuurlijke bezittingen in de diepte van de val, maar nochtans met een toegezegde, met een gevoelige, met een ongeboren vrucht.

De vrucht met Jozef en Maria wordt door de Heilige Geest gebracht op de plaats waar God naar Zijn eeuwig raadsbesluit Zijn Zoon het vlees geworden Woord zal openbaren.

Waar komen nu Jozef en Maria terecht?

U weet het. Er blijft in Bethlehem maar één plaats over. In het leven van Gods kinderen, waar de geboorte van Jezus aanstaande is, blijft maar één plaats over.

Dan is er maar één deur die opengaat. Dan is er maar één deur, waar Hij zijn wil. God wil Jozef en Maria in de stal hebben. Maar God wil Zijn Zoon ook in de stal hebben, dat zijn twee zaken. Waarom zeggen wij u dit? Omdat wij het werk van Christus alleen maar kunnen beoordelen in het licht van Zijn plaatsbekledende bediening en waar de twee partijen elkander kunnen ontmoeten. Daarom blijft er voor dat koningspaar, ontluisterd vanwege de zonde, maar één plaats over en dat is de beestenstal.

De Heilige Geest wil daarmee leren, dat de Heere inleidt in de binnenkamer van een mensenleven. Als de Heere ons inleidt in de binnenkamer van ons leven, dan vinden

wij een beestenstal, meer niet.

Dat is nu een kerk met de beloften vervuld. Zij is van Godswege onderwezen. Zij zongen van de wegen des Heeren.

De ontvangen belofte geeft blijdschap, de belofte ervaren geeft vreugde in God. De toepassing van de beloften gaat door de weg van de onmogelijkheid. Dat moeten wij wel onderscheiden. Er is blijdschap geweest voor de beestenstal.

Wij nemen u mee naar Hebron. In Hebron is Maria, die Bethlehem binnengeleidt wordt, vrolijk in God geweest.

Wij nemen u mee naar Nazareth, toen de boodschap van de engel tot haar gekomen is. Zij heeft gezongen van het wonder: "Zie uw dienstmaagd, mij geschiedde naar Uw Woord."

Als zij enkele maanden later in Hebron is en de begroeting plaats vindt tussen Elisabeth en haar hoort zij: "Vanwaar komt mij dit, dat de moeder mijns Heeren tot mij komt? Want zie, als de stem uwer groetenis in mijn oren geschiedde, zo sprong het kindeke van vreugde op in mijn buik."

Dan zingt zij de lofzang.

Zij zong in Hebron, voordat Hij geboren werd. "Mijn ziel maakt groot de Heere en mijn geest verheugt zich in God, mijn Zaligmaker."

Het geloof heeft een eigenend vermogen, het omhelst de beloften Gods. Zij zingt:

*"Mijn Zaligmaker noemen,
Die in haar lagen staat,
Zijn dienstmaagd niet versmaadt,
Maar van Zijn gunst doet roemen."*

Van haar geloofsvrucht leren wij, dat de Heilige Geest deze in God verblijde vrouw langs de weg van de onmogelijkheid leidt naar de beestenstal. Daar moet Maria naar toe. Daar wil God haar hebben, opdat daar het wonder van de geboorte van Christus doorleefd zal worden.

Zij moet inleven, wat zij in haar staat gebleven is met de beloften Gods. Daar heeft de godsdienst nog nooit iets van begrepen.

De kerk Gods wordt met beloften in de doodstaat ingeleid. met de duidelijke heenwijzing naar de komst van Christus in het vlees, gaat zij inleven, wat zij in Adam geworden is.

De diepte van de val wordt ingeleefd, daarom moet zij naar de beestenstal.

Maar Jezus ook, dat is een wonder. Hij wilde in de beestenstal het levenslicht zien. Daar was voor Jezus anders geen plaats op de aarde, maar ook geen werk geweest.

Wij willen u meenemen naar dit Kerstgebeuren en u vragen: "Weet u iets van de toezeggingen Gods uit het Woord?"

Dan weet u waar het ontvangen werd. Het is geweest in een hoekje van de kamer, op een plaats op de zolder of op de akker. Daar hebben zij uit God vandaan onderwijs gekregen.

Het is waar geworden: wat voor de wet onmogelijk was, waar ze door het vlees krachteloos was, heeft God Zijn Zoon gezonden. Daar gingen de ogen open voor Zijn komst.

De dichter van Psalm 40 heeft ons medegedeeld: "Ziet ik kom o God, in de rol des boeks is van Mij geschreven, om U welbehagen te doen."

Dáár getuigde God: "Zo Hij vertoeft, verbeidt Hem, Hij zal gewisselijk komen en niet achterblijven."

Maar... .

Wij lezen in de tekst: "En het geschiedde, als zij daar waren..." Dan gaat het naar de beestenstal.

"Al wies gij u met salpeter en naamt gij veel zeep, uw ongerechtigheid is voor Mijn aangezicht getekend. Zo min de Moorman zijn huid kan veranderen en een luipaard zijn vlekken, zo min kunnen wij die leerden kwaad te doen, nog iets goeds voortbrengen." U zult als een goddeloze gezaligd moeten worden.

U zal in de beestenstal van uw leven terecht moeten komen om het heilgeheim aller wonderen te aanschouwen. God is geopenbaard in het vlees.

De kerk moet naar de stal, maar de Koning ook.

En het geschiedde, als zij daar waren... .

God had, o wonder van genade, die plaats uitgedacht voor Zijn eeuwige Schootzoon. Hij moest naar de plaats, waar de kerk in de weg van de genade zou komen als een verloren zondaar voor God. God had de plaats voor Zijn eeuwige Schootzoon uitgedacht. Bethlehems beestenstal was de plaats, waar de Koning van de kerk geboren zou worden.

En het geschiedde als zij daar waren.. .

Wij lezen in de tekstwoorden: "toen werden de dagen vervuld." Sommigen hebben gezegd, dat waren de dagen van Johannes de Doper, anderen hebben gezegd: het waren de dagen van Herodes. Wij geloven, en laten wij er dan gelijk bij zeggen dat duizend jaren in de ogen des Heeren zijn als één dag en één dag als duizend jaren, God is Zijn raad aan het vervullen.

De dagen werden vervuld. De klok van Gods raad heeft getikt, de kalender Gods heeft aangewezen: nu is het de dag.

*"Hij heeft gedacht aan Zijn genade,
Zijn trouw aan Israëel nooit gekrenkt."*

De dagen werden vervuld.

Dat wij niet vergeten zouden, dat het vlees geworden Woord, vlees geworden is als alle vlees.

Ook van Jezus is geschreven: "Ik loof U, omdat ik op een heel vreselijke wijze wonderbaarlijk gemaakt ben, wonderlijk zijn Uw werken, ook weet het mijn ziel zeer wel. Mijn gebeente was voor U niet verholen, als ik in het verborgen gemaakt ben en als een borduursel gewrocht ben in de onderste delen der aarde. Uw ogen hebben mijn ongefomedeerde klomp gezien en al deze dingen waren in Uw boek geschreven, de dagen dat zij nog gefomedeerd zouden worden, toen er nog geen van die was."

De Vaderogen hebben de formering van Zijn eeuwige Zoon in de schoot van Maria gezien.

Als de dagen vervuld worden, is de vrucht rijp en volmaakt. Er wordt geen onvolmaakte Jezus gelegd in de beestenstal, maar Hij beantwoordt volmaakt aan al de deugden Gods. In de beestenstal komt geen onvoldragen Jezus, maar een vóldragen Jezus. "Alles wat aan Hem is, is gans begeerlijk."

Wanneer de Zoon van God het levenslicht aanschouwt, dan is Hij toegerust met alle gaven bedeed, die Hij nodig zal hebben om te zijn Middelaar Gods en der mensen.

Als de dagen vervuld werden naar Gods raad, is de tijd van Christus aangebroken. Daar is een les in voor de kerk.

Als de dagen vervuld werden. Telt u de dagen ook en zegt: "Heere, wanneer komt die dag... ?"

Kennen wij de klacht, de verlangende klacht van het leven, die naar God schreeuwt: "God des levens, ach wanneer, zal ik naderen voor Uw ogen en in Uw huis Uw Naam

verhogen?"

Zij begeert: wanneer zullen wij de Koning zien in Zijn schoonheid? Er is een volk, die door de noodzakelijkheid van Christus een onuitsprekelijk verlangen kent. Het is het Christusgemis dat naar Bethlehems beeststal verlangt.

Als de dagen vervuld waren.

Dat wil zeggen dat ook de kerk Gods de dagen in het genadeleven telt.

Wij lezen: "Als de dagen vervuld waren, dat zij baren zou."

Van het woord "vervulling" kunnen wij zeggen, dat de Heere dan Zijn beloften gaat vervullen.

Eénmaal heeft Hij tegen Maria gezegd: "Hij zal groot zijn." Dat gaat vervuld worden.

Hij zal de Zoon des Allerhoogsten genaamd worden.

Er wordt vervuld: "En gij zult Zijn Naam heten Jezus."

Er wordt vervuld: "En Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden."

Wat is zaligheid? Dat is de gelovige beleving van de gemeenschap met God in het hart. Onze ouden zeiden, dat de laatste Godsontmoeting de beste verzekering is. Die zaligheid proeft de kerk niet voor het eerst bij de geboorte van de Koning, maar al vóór de geboorte van de Koning.

Wij zullen dit bewijzen.

Wij noemen dit, opdat u de geesten zou onderscheiden. Er is een geest die opkomt en het genoeg heeft om te zeggen wat het niet is, maar die niet weet wat het wel is.

Daarom de vraag: Heeft de Kerk geloofsblijdschap voor de geboorte van de Koning?

Natuurlijk. Wij zeggen het in alle teerheid, maar de tekst vraagt erom. Heeft een vrouw blijdschap voor de geboorte van haar kind? Ja toch? De blijdschap begint toch niet in de wieg?

Dacht u dat Gods lieve kinderen geen geloofsblijdschap hebben, wanneer er over de Koning gesproken wordt en over de vrucht van de Koning en hetgeen dat in Hem gevonden wordt?

Ja, daar heeft de Kerk zielsvreugde in.

Wij zeggen u, dat in de gevoelige gewaarwording van deze zaken de dood niet benauwt.

Als de dagen vervuld werden, dat zij baren zou... .

Ja, zij worden vervuld. Gezegend zij die grote Koning, Die tot ons komt in 's Heeren naam.

Wij lezen in de tekst: "dat zij baren zou."

Wat heeft de Heere in het Woord over deze dingen teer gehandeld. Wat gaat er nu gebeuren? De vrucht zal openbaar worden. De vrucht, waar zij naar uitgezien heeft. Nu zal openbaar worden wat in die vrucht verborgen is, namelijk Vaders welbehagen.

"Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn Eniggeborene gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe."

In Hem zal God openbaren: Hij is om onzentwil arm geworden, opdat wij rijk zouden zijn in Hem.

In Hem zal God bekend maken, dat Hij in Christus de wereld met Zichzelf was verzoenend, hun ongerechtigheid ze niet toerekenend. In Hem doet God ervaren:

*"Hij heeft gedacht aan Zijn genade,
Zijn trouw aan Israël nooit gekrenkt."*

De dag breekt aan, dat zij baren zou. Dan is er niemand verder aanwezig.

Wat is het toch anders dan in Hebron, toen de boodschap kwam van de geboorte van

Johannes tot Zacharias zijn vader en een schrijftafeltje genomen werd en geschreven: "Johannes is zijn naam." Toen was er een groot volk bij elkander, de vriendinnen, de burenen. Zij waren samen vrolijk. Zij hebben de geboorte van de Doper samen beleefd. In de beestenstal is er niemand bij. Hier zijn geen toeschouwers. Geen burenen, geen bekenden, geen vrienden. Dat is een zaak, die zij alleen beleven moet.

Dat "zij" baren zou.

Dan neemt de Heere helemaal apart. Hij zet ze in de eenzaamheid. Alleen wat stro, maar God was er bij.

God neemt Zijn kerk in de geboorte van Christus helemaal alleen. Geen bekenden, geen vrienden, die dat feit meebeleven. Maria beleeft dat helemaal alleen.

Als de Heere Christus doet geboren worden in de ziel van Zijn kinderen, ook dan neemt Hij ze alleen.

Als de eerste levensschreeuw gehoord wordt in Bethlehems beestenstal en het eerste kindergeschrei wordt beluisterd, dan weet Maria door het geloof en Jozef weet het ook: daar is de Immanuël. Zij weten ook waarom.

Hij heeft van het begin Zijner geboorte de hittigheid van de toorn Gods tegen de zonde gedragen.

En het geschiedde als zij daar waren, dat de dagen vervuld waren dat zij baren zou.

Daar blijft het niet bij. Nee, de profeet heeft wel eens gezegd van de gemeente Gods, dat zij geen kracht hadden om te baren, om door te breken, maar hier breekt God door. Het geschiedde als zij daar waren dat zij baren zoude, en zij baarde haar eerstgeboren Zoon en wond Hem in doeken en legde Hem neder in de kribbe, omdat voor henlieden geen plaats was.

Dat zijn vier zaken. Zij baarde, zij wondt in doeken, zij legt in de kribbe, omdat voor henlieden geen plaats was.

Eer wij het gaan overdenken zingen wij uit **Psalms 89: 9**.

En zij baarde haar eerstgeboren Zoon.

Wij lezen u voor, wat in de Geloofsbelijdenis van deze geboorte staat. U moet dat maar eens nalezen:

"Wij belijden dan, dat God de belofte, die Hij de oudvaderen gedaan had, door de mond Zijner heiligen profeten, volbracht heeft, zendende Zijn Eniggeboren en eeuwige Zoon in de wereld, ten tijde door Hem bestemd, dewelke eens knechts gedaante aangenomen heeft en de mens gelijk geworden is, waarachtig aannemend de ware menselijke natuur met al hare zwakheden, uitgenomen de zonde. Ontvangen zijnde in het lichaam van de gelukzalige maagd Maria, door de kracht des Heiligen Geestes, zonder mans toedoen. En heeft niet alleen de menselijke natuur aangenomen zoveel het lichaam aangaat, maar ook een ware menselijke ziel, opdat Hij een waar mens zou zijn, want aangezien de ziel zo wel verloren was als het lichaam, zo was het van node dat Hij ze beide aannam om ze beide zalig te worden." Artikel 18.

Dat zeggen onze ouden van de geboorte van Jezus.

Zij zeggen: "Hij moest vlees en bloed aannemen, want de mens lag als mens verloren, ziel en lichaam lag onder het oordeel Gods." Hebt u het beleefd?

Ziel en lichaam zijn onder het oordeel Gods.

Vervloekt is een iegelijk die niet blijft, in al hetgeen geschreven staat in het boek van de wet, om dat te doen.

Hij heeft ziel en lichaam aangenomen, omdat Hij ze beide zalig zou maken.

Er staat in de tekst: "En zij baarde haar eerstgeboren Zoon." Zo wordt ons een heilgeheim geleerd. Onze ouden zeiden: "Naar de beloften der vaderen." Wij lezen, dat Abraham met verheuging zijn dag gezien heeft en is verblijd geweest. De patriarchen hebben op Hem gehoopt.

"Eva", hier wordt Gods belofte in alle heerlijkheid vervuld, "dat is de Man, Die u verwachtte."

"Vader Abraham, dit is Izak, die u door het geloof zag."

"Ruth, dit is uw meerdere Boaz, waar u iets van gezien hebt."

"David, dat is uw Zoon en dat is uw Heere."

Gods beloften worden vervuld.

En zij baarde haar eerstgeboren Zoon.

Dat is een heilgeheim.

In Hem is al de volheid Gods. Hij is de Bezitter van hemel en aarde. Hij is het Die met Zijn hart Borg is geworden voor Zijn volk. Zij baarde haar eerstgeborene. God brengt langs deze weg Zijn Zoon in de wereld.

Daar staat bij en wat hebben zij het duidelijk gesteld, met een verzwakte natuur. Want Hij moest de broeders in alles gelijk worden.

Een Jezus Die lijdt, een Jezus Die weent, een Jezus Die hongert, een Jezus Die dorst, uitgezonderd de zonde. Een Jezus Die medelijden kan hebben met de zwakheden van Zijn volk. Hij werd in alle dingen verzocht.

Een Jezus, Die zegt, dat Hij ze in Zijn handpalmen heeft gegraveerd en dat niemand ze rukken zal uit Zijn hand.

Zij brengt haar Eerstgeborene in de wereld. Als een geloofsdaad wordt het ons medegedeeld. Haar Eerstgeborene.

In die dagen is de wonderlijke, maagdelijke geboorte van Jezus een zaak van strijd.

Voor de kerk Gods niet, die weten waarom Hij also geboren moest worden. God is geopenbaard in het vlees. Hij zou met Zijn lichaam als de eeuwige offerande Zich Gode onstraffelijk offeren op het altaar van Zijn Goddelijke natuur.

Zij baarde, zij brengt Hem voort. Toen zag zij Hem, eerder niet. Zij heeft er wel over gepraat. Zij heeft er wel over gedacht. Zij heeft menigmaal door het geloof in willen blikken, maar nu ziet zij Hem.

Dan een ogenblik later heeft zij haar Jezus in haar armen.

Zij zal voor deze weleens gedacht hebben: Zo zal Hij er uitzien, want het geloof blikte soms ver.

Als in Bethlehems beestenstal Jozef Jezus in de armen van Maria legt, geloven wij, dat zij geen moeite gehad heeft om de bruid na te zeggen: "Alles wat aan Hem is, is gans begeerlijk, zulk Eén is mijn Liefste, zulk Eén is mijn Vriend, dochteren van Jeruzalem." Daar heeft zij niet alleen over haar Jezus gesproken, maar daar heeft zij haar Jezus omhelsd.

De ware uitziende kerk zegt: "Gelukkige Maria. Mocht ik ook de beestenstal maar in en breng mij op de plaats, waar U geboren wordt."

Zij wond Hem in doeken.

Over het in doeken gewonden is veel gesproken. Om het te verstaan moeten wij Ezechiëls profetie lezen.

Daar zegt de Heere wat de gevallen mens is: "Aangaande uwer geboorte ten dage als gij geboren waard, werd uw hand niet afgesneden en gij waart niet met water

gewassen, toen Ik u aanschouwde. Gij waart ook geenszins met zout gewreven, noch in windselen gewonden. Als Ik bij u voorbijging, zo zag Ik u, vertreden zijnde in uw bloed, en Ik zeide tot u in uw bloed: Leef, ja Ik zeide tot u in uw bloed: leef. Ik heb u tot tienduizend als het gewas des velds gemaakt. Vanwege de walgelijkheid van uw ziel laagt gij geworpen op de vlakten van het veld."

Daar toont de Heere wat de mens is geworden in de diepte van de val. Het is een buitenechtelijk kind.

In Israël werd een buitenechtelijk kind alzo openbaar. God gaf daar Zijn ongenoegen over. Zij werden niet gewassen en niet in doeken gewonden, het lag daar voor ieder tot een schande. Alzo laat de Heere de diepte van de val inleven. De mens ligt op de vlakten van het veld.

Waar heeft God u opgeraapt? Daar, waar u lag, buiten en zonder God, wentelend in uw geboortebloed?

Daar heeft God u als Zijn volk opgeraapt.

Waarom kon de Heere hen oprapen? Hoe kon de Heere met dezulken van doen hebben? Dat betoont Maria in haar geloofsdaad, als zij haar Jezus in de armen neemt en dan de doeken neemt.

De doeken? Israël kende ze. Zoals vroeger de luiersmand werd klaargemaakt en nu de baby-uitzet, zo heeft moeder Maria ook gezorgd in verband met de komst van haar Kind. Zij maakt linnen doeken. Dat zijn lange repen wit linnen. Daar wikkelt zij haar Jezus in tot een geloofsgetuigenis: Het is een echtelijk Kind, het is eerlijk van God gekregen.

Dat is een geloofsdaad. Hij is eerlijk van God gekregen. Hij is Zoon van God en Mensenkind.

Als zij Hem in doeken windt, dan getuigt het geloof in haar hart van dat genadewonder. Zij weet hoe zij Hem kreeg, zij weet hoe zij Hem vindt, zij weet ook waar dat zij Hem voor het eerst aanschouwen mocht.

En zij wond Hem in doeken.

En dan de derde daad. Zij legt Hem in de kribbe.

De kribbe, daar is ook al veel over gefilosofeerd.

Het is een voederbak. Zij heeft licht over Zijn komst en Zijn werk. De kribbe wijst naar de staat van Christus' vernedering. Als zij door het geloof haar Jezus van haar schoot neemt en Hem zo in de kribbe legt, dan doet zij daarmee een daad.

Zijn werk gaat beginnen. Zijn werk in de trappen van Zijn vernedering. De geboren Koning volgen betekent volgen in de trappen van de vernedering. Zij weet het, door het geloof ziet zij het. Nu gaat Zijn werk beginnen. Zijn prijsbetaling gaat nu aanvangen.

Daarom legt zij Hem in de kribbe om Zijn werk te gaan doen voor haar, die Hem zag en koesterde, die blij was en toch doorleefde, dat haar schuld nog betaald moest worden. Wie vat het?

Die haar Jezus koesterde en Hem nu in de kribbe legt met de rijke betekenis, dat zij met al hetgeen dat zij zag, ook gelovig aanvaardde. Zij gelooft dat Hij de prijs nog betalen moet.

Zijn gangen beginnen pas. Zij weet het, nu zij iets van Zijn arbeid als schuldenaar aan Gods recht aanvaardt.

De openbaring van Christus maakt nog niet vrij van de schuld en de zonde. Daarom legt zij Hem in de kribbe, het werk moet nog gebeuren.

Omdat voor henlieden geen plaats was.

Omdat? Zo lossen de raadsels op in het leven van een ellendig volk. Zij mochten inblikken in Zijn komst. Geen leed zal het uit hun geheugen wissen.

Met de kerk hebben zij gezongen: "Onze Koning is van Israëls God gegeven", maar niet geweten, dat de schuld nog om betaling vroeg en de breuk nog geheeld en het oordeel nog opgeheven moest worden.

Daarom komt de kerk na Kerst weer in hun armoede terug. Onthoudt u het maar.

Er is geen plaats in de herberg. Geen plaats voor Hem.

Wij kunnen zeggen: Iedere deur was voor Hem dicht. Wat moet de wereld met Jezus doen?

Er ligt een les in: omdat voor henlieden geen plaats was. Er staat niet, omdat er voor Hem geen plaats was. Wanneer de gemeenschap met Christus beleefd wordt, gaan er veel deuren dicht. Geen plaats, waar moet u mee praten? Met de wereld, met de godsdienst?

Dan gaat de deur van het hart ook dicht. Er is daar geen opening, geen ruimte, geen overdracht, geen plaats.

Maar wees er blij mee, het betekent de gemeenschap aan een vernederde Borg. Wees blij, dat de wereld de deur voor u dicht doet.

Wees blij, dat de godsdienst u niet ontvangt. Wees blij, dat u geen overeenstemming met hen hebt.

Wees blij, als u gemeenschap aan Christus hebt.

Omdat voor henlieden geen plaats was.

Als de praktijk van het genadeleven waar wordt, krijgt men een eenzaam leven. Vindt u dat erg?

Wij dachten dat in de keus van het ware leven de kerk erom gevraagd heeft: 'Verlos mij van de zonde, verlos mij van de wereld, verlos mij van mezelf.'

Heeft u weleens gemak van de zonde gehad? Nee toch?

Omdat voor henlieden geen plaats was in de herberg en daarom leeft de gemeente afzonderlijk. Dat vloeit uit de bediening van Christus, die hun een afgezonderd leven geeft op de wereld. Dan kunt u persoonlijk weten waar u bij hoort.

Mijn volk zal alleen wonen.

Gods kinderen zitten met vragen, die om een oplossing zoeken. Dan zeggen zij: Heere, U weet hoe ik leven wil, waarom is het zo vaak zo anders? Heere, U weet toch dat U de hoogste plaats in mijn leven hebt? Waarom neemt U dat niet altijd in?

Heere, U weet dat ik begeer in de vrees van Uw Naam te leven, waarom is dat niet altijd?

Heere, U weet toch dat in mijn hart leeft: U al mijn liefde waardig schatten, wijl Gij mijn rechterhand wou vatten, waarom leef ik er toch zo ver vandaan? Hoe zou dat komen?

Opdat wij heel ons leven de bede van de kerk niet te boven zouden komen: Wil ons arme zondaren al onze boosheden en al onze misdaden die ons altijd aanhangen om het bloed van Christus niet toerekenen en opdat wij een heilig verlangen zouden houden om verlost te worden van een lichaam der zonde en des doods.

Het oude volk kon zo zeggen: 'je moet maar nooit vragen om oud te worden.' Waarom niet? Omdat zij wisten, dat hoe ouder zij werden, hoe smartelijker dat de zonde werd.

Boven de zonde uitgroeien dat is weggelegd voor de kerk op de plaats waar geen inwoner meer zeggen zal, ik ben ziek.

De tekst handelde over de volheid des tijds. Wij gaan inkeren.

De Kerstgeschiedenis voorhouden in voorwerpelijke zin is te kort voor de eeuwigheid. Wij mochten de begeerte hebben deze kerstdagen te beluisteren wat God in het leven van Zijn volk verheerlijkt met het oogmerk om mee te gaan van Nazareth naar Bethlehem, van Bethlehem naar de stal, van de stal naar de kribbe.

Dat zijn gangen in het genadeleven, opdat Hij Zijn werk zou vervullen, namelijk dat werk, waarvoor Hij gekomen is.

Niet om te roepen rechtvaardigen, maar zondaren tot bekering. U zou nog bekeerd kunnen worden.

Waarom? Omdat Hij er is. Hij is de Zaligmaker.

Weet u wat zaligheid is? Dat is de gemeenschap met God. Weet u wat rampzaligheid is? Dat is buiten God. Eeuwig buiten God.

Als wij het vermogen hadden om het af te bidden van de hemel, maar dat heeft alleen de Koning, dan zouden wij bidden: Lieve Koning, laat de jeugd van de gemeente één ogenblik voelen wat rampzaligheid is. Dat zouden wij gunnen.

Als je wist wat het is om van God gescheiden te zijn, dan zouden wij ook bidden: "Heere, laat ze nu ook eens proeven wat zaligheid is." Dan zou je de zonde en de wereld niet meer durven aankijken. Dan zou je eerlijk gaan beleven, dat het leven en de onsterfelijkheid buiten u is in een Ander.

De gemeente Gods mocht in de diepten van Christus' geboorte ingeleid worden.

De Heere geve dat wat wij overdachten in de binnenkamer mee mag gaan.

Het moge zijn tot vertroosting van de kerk. De volheid des tijds genaakt.

De toezegging aan de gemeente Gods blijft. Ik zal u geen wezen laten. Ik kom wederom tot u.

Zijn wij vreemd van deze zaken?

Buigt u dan in het stof, eer dat de nacht komt. De dag gaat als kaf voorbij.

God gebruike het tot waarachtige bekering.

Amen.

7. Het teken van het welbehagen Kerstpreek

Lezen: Lukas 2: 8 - 18

Zingen: Psalm 98: 1

Lofzang van Zacharias: 3 en 4

Psalm 89: 3 en 4

Psalm 130: 4

Geliefden,

De Heere God riep Adam en zeide: "Waar zijt gij"?

De Heere heeft in Zijn Woord ons medegedeeld, waar de genade begint. Opmerkelijk is het, dat er niet staat: "en God riep Adam", maar de "Heere God" riep Adam.

Daarmee openbaart Hij Zich in Zijn heerlijke verbondsbediening. Van eeuwigheid heeft Hij immers het verbond der genade in Christus en in Hem met al Zijn uitverkorenen gesloten.

De "Heere God" riep.

De waarachtige wedergeboorte geschiedt door de onwederstandelijke roeping. In de orde gaat de roeping aan de wedergeboorte vooraf. Dit is een Goddelijke roeping. De Heere God riep.

Hij riep Adam, een gevallen mens, die God naar kroon en troon gestoken had. Hij riep Adam, die uit de handen Gods voortgekomen was, versierd met het beeld Gods, met ware kennis, gerechtigheid en heiligheid.

Maar nu door de zonde ontadeld, beeldloos en zonder God.

De Heere God riep Adam. De Heere roept een beeldloos schepsel, dat zijn beeld vrij- en moedwillig verloor, door zijn oor te lenen aan de leugenaar van de beginne.

De heerlijkheid van Gods genade openbaart zich daarin, dat Hij mensen opzoekt, die beeldloos zijn, die God de rug hebben toegekeerd.

Er staat in Genesis 3: "En Hij zeide: Waar zijt gij?" Hij zegt niet: "Hoe zijt gij", maar "waar zijt gij"? Zeker, de Heere wist waar Adam was, want Zijn ogen doorlopen de ganse aarde. Alle dingen zijn naakt en openbaar voor de ogen van God, met Welke wij van doen hebben.

Toch zegt de Heere: "Waar zijt gij"?

Adam wordt bepaald bij de plaats, waar hij van God was weggevlucht. Al bevende, leren onze vaders in de belijdenis.

Waar zijt gij?

De Goddelijke roeping en ontdekking doet Adam belijden waar hij was. En ik vluchtte, want ik was naakt. God ontdekt een mens in het wonder van de waarachtige bekering waar hij van God afgevlucht is. Als de Heere hem opzoekt en zijn schuld openbaart, is de Heere op weg om hem te gaan wijzen, hoe de gevallen mens zalig kan worden.

In de roeping Gods, in de aanspraak Gods, maakt de Heere plaats voor de bediening van Hem, Die het vrouwenzaad is. Dat heeft Adam toen niet kunnen bevatten, maar de vrucht heeft het bewezen.

Wij willen u bij de roeping Gods bepalen en uw aandacht vragen voor Lukas 2: 12, waar wij het Woord des Heeren lezen:

"En dit zal u het teken zijn: gij zult het Kindeke vinden in doeken gewonden, en liggende in de kribbe."

Uw aandacht vragen wij voor: *Het teken van Gods welbehagen*. Wij wijzen u naar een drietal gedachten.

Ten eerste: het teken geboodschapt.

Ten tweede: het teken verklaard.

Ten derde: het teken aangewezen.

Wij bepalen u bij *het teken van Gods welbehagen* en verklaren dat in een drietal gedachten.

- Ten eerste: het teken geboodschapt. "En dit zal u het teken zijn."
 - Ten tweede: het teken verklaard: "En gij zult het Kindeke vinden in doeken gewonden."
 - Ten derde: het teken aangewezen: "En liggende in de kribbe."
- De Heilige Geest leide ons in de waarheid.

Geliefden,

Het is nodig om u te wijzen waarom wij de inhoud van dit Schriftgedeelte genoemd hebben: "Het teken van Gods welbehagen." Het welbehagen Gods is immers geboodschapt door de engelen. Zij hebben in Efratha's velden het gezongen in een hemels lied. En van stonde aan was daar met de boodschappende engel een menigte van hemelse heirlegers, prijzende God en zeggende: Ere zij God in de hoogste hemelen en vrede op aarde en in de mensen een welbehagen!

De Heere gaat Zelf het woord welbehagen verklaren. Het teken van Gods welbehagen wijst niet in de eerste plaats op de mens, waar God Zijn welbehagen in heeft.

Dat is op zichzelf een aanbiddelijk wonder, maar op Gods eeuwige Zoon, Die het welbehagen van Zijn Vader vervult.

Het woordje welbehagen moet worden overdacht.

Denk eerst aan het woord behagen. Het zuivere behagen van iemand komt op uit de liefde. Liefde behaagt en komt in de vruchten openbaar.

Dat wij iemand liefhebben, betonen wij dat door ons behaaglijk voor te stellen en bekend te maken. Dat openbaart zich dus in daden.

Wanneer het gaat over het woord welbehagen, dan is dit het wonder van de Goddelijke genegenheid. Deze genegenheid vloeit uit de eeuwige liefde Gods.

Nu gaat het in de eerste plaats hier niet om de liefde Gods tot Zijn gemeente. Ook dit is een wonder: "Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde en daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid."

Paulus zegt daarvan: "Hij heeft u liefgehad, ook toen gij nog vijanden waart." De Heere openbaart Zijn onbegrijpelijke liefde door de vruchten van Zijn behagen.

Het betreft bijzonder het teken van het welbehagen, waarin de Heere Zijn bijzondere liefde bekend maakt in Hem, Die Zijn Schootzoon is. Hier is een getuigenis ten opzichte van Zijn eeuwige Zoon, Die Hij als Borg in de wereld zendt.

Dat teken van Goddelijk welbehagen kan ook wel anders genoemd worden. De woorden kunnen ook omschreven worden. *De Goddelijke liefde geopenbaard*.

Wanneer de gemeente Gods door het ware geloof tot de kennis van Christus geleid wordt en over de komst van Christus en de boodschap aan de herders wordt gesproken, dan moeten wij overdenken hoe God Zijn liefdegave openbaart. Zijn openbaring aan een wereld die verloren ligt in schuld en oordeel.

De Heere doet dat met kennelijke tekenen. De Heere heeft het niet van node om Zijn genadeboodschap te verduidelijken. De Heere heeft ook niet van node de komst van Christus met vele tekenen te omringen.

Maar als de Heere het doet, dan zijn het tekenen van God voor Zijn gemeente. Het zijn

strepen Gods onder de boodschap van het Woord is vlees geworden, om alzo de kerk te leren geloven, wat God heeft geopenbaard.

Dan zijn de tekenen van grote waarde. Het is een bevestiging van de hemel.

De Heere heeft dat in het verleden op velerlei wijze willen doen.

Gods kinderen hebben vaak om tekenen gevraagd en gekregen. Denkt u bijvoorbeeld maar aan Gideon, die een teken vraagt en krijgt. Denkt u maar aan het teken dat Jesaja geeft aan de koning Achaz en zijn zoon Schear-Jachub meeneemt, het is een teken van de Heere.

Denkt u bijvoorbeeld maar hoe Maria een teken krijgt als de engel de boodschap van de geboorte van Jezus brengt en zegt: "Dit zal u een teken zijn."

God geeft dit tot verduidelijking van Zijn genade.

Gods volk verstaat dit. Zij vragen de Heere weleens om tekenen, niet om de Heere te verzoeken, maar vanwege het twijfelmoedige van hun eigen hart en de ontzaglijke bestrijdingen, waarmee het geloof te kampen heeft.

De Heere wil op het verzoek van Zijn kinderen antwoord geven uit Zijn Woord. Daar worden rijke vertroosting en beluisterd.

Zij hebben daar om gevraagd: "Heere, als U van mij afweet, laat vandaag eens zingen in de kerk wat in mijn hart leeft. Als U van mij afweet Heere, laat dan vandaag eens zeggen wat in mijn hart leeft."

De Heere laat van de daken prediken wat in de binnenkamer is geschied.

Wanneer de tekst over het teken spreekt, worden wij in de eerste plaats geboodschapt uit het Woord van God, dat de Heere daar middelen voor gebruikt.

De aanspraak is door de engel. Degenen die aangesproken worden, zijn een handjevol uitzieende mensen. Wanneer de Heere daartoe engelen gebruikt, dan is dat naar Gods raad. Zij zijn in de raadsvervulling Gods ingewezen.

Het heeft de Heere behaagd en u kunt het door de ganse heilsgeschiedenis heen lezen, dat de Heere Zijn gediensstige geesten gebruikt, die vaardig passen op het woord van Zijn mond. U vindt ze in de morgenstond van de schepping, want dan zijn de kinderen Gods vrolijk en de morgensterren zingen.

Wij vinden de lofzinger engelen in het wonder van de herschepping. Hoewel zij na de diepte van de val bij de voortduur aan ons worden voorgesteld. U denkt maar aan Lot en Abraham.

Wij lezen dat de engelen begerig zijn geweest om in te zien hoe het mogelijk is, dat God Zijn genade kwijtscheld aan gevallen Adamskinderen. Zij begeerden in te zien in dat wonder, dat God te doen wil hebben met mensen, die Hem naar kroon en troon hebben gestoken. Na de geboorte van Christus worden ze ons in de Schrift opnieuw aangewezen.

Voorwaar, de Heere Jezus heeft gezegd dat er blijdschap zou zijn bij de engelen Gods, wanneer een mens tot God bekeerd wordt. Maar in de tekst vinden wij de vreugde van de engelen, als zij de boodschap mogen brengen, dat hun Koning het heilsplan Gods gaat volvoeren.

Wij lezen: "En dit zal u het teken zijn."

De engelen hebben mensen aangesproken, die in onze tekst met het woordje "u" worden voorgesteld.

Wij behoeven niet te raden wie het zijn. Wij weten het! Het brengt ons buiten Bethlehem. Het is midden in de nacht, want zij houden de nachtwacht bij hun kudde.

Wij weten ook de stand van het genadeleven, waarin deze mensen legeren als de boodschap van de komst van Christus komt.

De Heere heeft dat naar Zijn vrijmacht aan ons willen openbaren. Juist in een kerstoverdenking moeten deze zaken benadrukt worden. Niet alleen de heerlijkheid

van Christus, want die zal in alle toonaarden bezongen worden en op velerlei wijze gepredikt.

Maar waar het over gaat is of de komst van Christus en de inhoud van Zijn bediening in ons leven gekend wordt. God verspilt Zijn genade niet.

Als u nu de heilgeheimen van de Schrift onderzoekt, dan vindt u altijd weer opnieuw de benaming van de voorwerpen aan wie God Zijn genade geeft. Als wij nu in de bediening van het Woord de voorwerpen vergeten, kan de genadeboodschap nooit waarde hebben.

Daarom hebben wij dat te benoemen. Wij denken bijvoorbeeld om u het duidelijk te maken, aan het woord van de Heere Jezus: "Kom herwaarts tot Mij", en dan zegt Hij er bij: "die vermoeid en belast zijt." Als de Heere zegt: "die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen", dan staat er eerst voor: "het van de Vader gehoord en van de Vader geleerd heeft."

Wanneer de heerlijkheid van Christus' komst wordt geboodschap, heeft het de Heere naar Zijn vrijmacht behaagd om ons weer te geven wie deze boodschap nodig heeft. Dat is een troost. Waarom? Omdat wij geloven dat Gods ware keurlingen op de aarde niet twijfelen aan de geboorte van Jezus, niet twijfelen aan de heerlijkheid die in Hem is verklaard, maar wel kinderlijk zich onderzoeken of de komst van Hem in het vlees ook in hun leven geschonken is.

Er is een volk dat zit te luisteren voor het volk. Het is allemaal waar wat er gezegd en geprekeerd wordt, maar het is allemaal voor Gods kinderen. Dat zijn buitenstaanders, uitzierende en in zichzelf ongelukkige mensen.

Wij mogen u wijzen naar mensenkinderen, die worden voorbereid om de komst van Christus in het vlees door het waarachtige geloof te mogen omhelzen. Zij worden in de tekst aangewezen.

Het is een opmerkelijke zaak. Nadat wij de geboorte van Jezus in het vlees hebben herdacht, heeft de Bijbelschrijver ons meegenomen naar mensen, die het eerst beluisteren dat Hij geboren is. Wij lezen, dat íu heden geboren is de Zaligmaker, Welke is Christus de Heere, in de stad Davids.

Wie waren het?

"Er waren herders in diezelfde landstreek, zich houdende in het veld en zij hielden de nachtwacht over hun kudde." De Schrift leert ons dat deze boodschap komt tot mensen in de nacht, in de duisternis. Die in de nacht wakker zijn en werkzaam. Dat is naar de belofte Gods. Jesaja heeft ervan gesproken: "Het volk dat in de duisternis wandelt, zal een groot licht zien, degenen die wonen in het land van de schaduw van de dood, over dezelve zal een licht schijnen."

Nu moeten wij niet denken dat het alleen in de natuur nacht was. De komst van Christus kan alleen maar waarde hebben voor een volk in de nacht van hun leven, in de duisternis van het hart. U zou kunnen vragen: "Benoem de kerk eens in de legering, waarin de herders verkeren"!

Dat is niet zo moeilijk. Als de Heilige Geest de ogen opent in het uur der wedergeboorte, laat de Heere de duisternis van ons leven zien. Dan worden wij ontdekt aan de zwartheid van ons bestaan en aan de duisternis van onze toekomst, dan kunnen wij voor God niet verschijnen.

Het behaagt de Heere om door Zijn Woord en Geest te onderwijzen. Uit het Woord te lokken en te verklaren.

Als wij over de duisternis spreken van de herders, dan is dat een andere genadelegering, al is het waar dat de dagen van de duisternis vele zijn. Het ware volk van God loopt niet elke dag te zingen. Het huppelt niet elke dag. Het leert leven van de kruimels, die vallen van des Konings tafel. Als er nog eens een kruimeltje valt,

wordt het een wonder in hun leven.

Als wij hier over de nacht spreken, geloven wij dat wij in de standen van het genadeleven vasthouden aan een standelijk geloofsleven.

Het is de duisternis als de onderscheiden genadegangen van de kerk niet meer benoemd worden.

Als overal overheen gesprongen wordt, algemeen gesproken wordt over de zonde, over Jezus en geloof.

De Heere leidt in de standen van het genadeleven van de ene weldaad naar de andere weldaad.

Wanneer wij het standelijke leven uit de prediking wegnemen, is er geen voedsel meer. Dan groeit het nabijkomende leven en het ware volk zit te kwijnen in de kerk.

Daar waar het standelijke leven wordt weergegeven en het volk in hun legeringen benoemd wordt, daar wast het nieuwe leven en het nabijkomende leven verkwijnt en verdwijnt.

Daarom, de stand van het genadeleven van de herders, wat is dat voor een nachtlevens? Het zijn bekeerde mensen, God heeft in het wonder der wedergeboorte naar hen omgezien, zij hebben vruchtelijke onderwijzingen en spreken over hun verwachting. Zij hebben uit het woord beluisterd de beloften van het Evangelie. God heeft gedachten des vredes en niet des kwaads.

Zij hebben in de Schriften wel eens gehoord, dat er hulpe besteld is bij een Held, Die verlossen kan. Zij hebben gelovig wel eens gezegd: "O God, dat aanvaarden wij. Het kan nog van Gods zijde, maar..."

Wat bedoelen wij dan met de duisternis van de herders? Habakuk heeft gesproken tot een uitziend en een verbeidend volk. *Zo Hij vertoeft, verbeidt Hem, Hij zal gewisselijk komen en niet achterblijven.*

Zij zitten uit te kijken of Hij komt, zij zien de dagen en jaren voorbij gaan. Het leven is duister, de wet eist, de straf dreigt. Zij vrezen in de nacht om te komen zonder de Koning te hebben aanschouwd. Dat is een verschrikkelijk donker leven.

Omdat de eerste vruchten er niet meer zijn, omdat de Persoon van de Middelaar Zich komt te bedekken en zij voelen in plaats van een bekeerde, een onbekeerde staat mee te dragen op weg naar de eeuwigheid. Als Hij Zich niet zal openbaren, dan zal het nog eeuwig fout met hun uitkomen. Daarom is het zo donker.

In de nacht nu, toen zij er niet meer op durfden rekenen en meenden, dat het voorgoed was afgesneden, is er van de hemel een boodschapper gekomen en heeft gezegd: "Ulieden is heden geboren, ik verkondig "u" grote blijdschap, u is geboren de Zaligmaker."

Waar was het om te doen? Hoe zij van hun rampzalig bestaan verlost konden worden en de gemeenschap met God weer terug konden krijgen.

U is geboren de Zaligmaker, Welke is Christus de Heere, in de stad Davids.

De engel verklaart, dat Hij de Christus is, de Gezalfde, de Verordineerde, de Heere, de Eigenaar van de gemeente Gods.

Als zij in geloofsverwondering naar de hemel kijken, zegt de engel: "En dit zal u het teken zijn."

Weet u wat onze ouden zeiden? God gaf er nog wat bij.

Welnu, deze herders krijgen er nog wat bij van de hemel. De engel brengt de boodschap en zij krijgen van God er een teken bij. De Heere zal bevestigen wat in de boodschap verklaard ligt. Dit zal u het teken zijn: Gij zult het Kindeke vinden in doeken gewonden en liggende in de kribbe.

De engel gaat dan mededelen, wat in het teken verklaard ligt. Wonderlijke zaken,

hoort u maar, wij gaan het ontvouwen.

Gij zult vinden. Gij zult het Kindeke vinden. *Gij zult het Kindeke vinden in doeken. Gij zult het Kindeke vinden in de kribbe.*

Gij zult vinden. Met de aankondiging van Zijn geboorte en de voorstelling van Hem, is er toch nog een gemis gebleven. Met de voorstelling van Hem, ja de heenwijzing wat in Hem is te krijgen, is er een gemis gebleven.

Welk gemis? Hem zagen zij niet. De herders kunnen alleen maar verblijd zijn, als ook dat in hun leven gebeuren mag. De Heere heeft gezegd: "Gij zult Het vinden."

Wat een dierbare belofte. De Heere zegt ook, wat zij zullen vinden. Nu staat er niet: Gij zult er Jezus vinden of gij zult er Christus vinden. Ook niet: gij zult er een Borg vinden. De Heere zegt: "Gij zult dat Kindeke vinden."

Het woord "Kindeke" heeft in zich al een duidelijke boodschap. Een kind moet een oorsprong hebben, een kind moet een vader hebben, een kind moet een moeder hebben.

Het is de Vader, Die door de mond van de engelen tot de herders zegt: "Dat is Mijn Zoon, Mijn Kind, eenmaal in de Vaderschoot heb Ik Hem gekoesterd. Ik heb Hem overgegeven om mens te worden."

"Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe."

Het Kindeke wijst op het Goddelijke geschenk. De Vader heeft Zijn eeuwige liefde geopenbaard in de stilte van de eeuwigheid. De Vader stond Zijn Zoon af om op de aarde Borg te worden. Ik zal Hem doen naderen.

Wanneer de herders de boodschap krijgen: gij zult het Kindeke vinden, dan is dat een boodschap uit het Vaderschap: *Daar ligt Mijn Zoon*. Hij is en blijft Gods Zoon en Hij werd des mensen Zoon.

Een oude leraar moest met Kerst preken en in de nacht voor het Kerstgebeuren zat hij op zijn studeerkamer en las: "God is geopenbaard in het vlees." Hij schrijft: "Het was één uur, het was twee uur, het was drie uur, het was vier uur en er was steeds in mijn hart: *God is geopenbaard in het vlees*. Wat ik in de gemeente moest preken kon ik niet preken, daar moest de hemel zelf voor overkomen."

Daar zijn wij het van harte mee eens. Gods Geest wil mensen gebruiken. Als Gods Geest kracht geeft aan de bediening, geeft het vrucht.

Paulus heeft het beleefd, hij zegt: Paulus plant en Apollos maakt nat, maar God is het Die wasdom geeft.

Gij zult dat Kindeke vinden.

Wanneer zij naar dat Kindeke gaan, zullen zij zien, hetgeen de engel heeft verkondigd. Het is een volmaakt Kind. Hij kan lijden en Hij wil lijden. Hij kan hongeren en Hij wil hongeren. Hij kan dorsten en Hij wil dorsten. Hij wil Zijn ziel stellen tot een rantsoen voor velen.

In de verkondiging van het woord: *gij zult dat Kindeke vinden*, legt de Heere de herders de volkomen gewilligheid van Jezus voor. Hij is niet alleen Sions schuldbetalende Borg, maar Hij is ook Sions gewillige Borg.

Gij zult dit Kindeke vinden en in doeken gewonden.

Het is het geheim van Maria. De Heilige Geest zal over u komen en de kracht des Allerhoogsten zal u overschaduwen.

In doeken gewonden is het geheim van Jozef, die in de nacht van God onderwijs

kreeg, dat Maria de maagd is, die Immanuël draagt. Het is een geheim voor de kerk Gods. De kerk Gods weet het, zij zijn vanwege de zonde uit de gemeenschap Gods verdreven en onderworpen om te blijven liggen op de vlakten van het veld. Maar nu kunnen zij in Hem weer een bestaan voor God krijgen. In doeken gewonden is een geheim van Maria, een geheim van Jozef, een geheim van de kerk en bovenal een geheim van de Vader.

Maria heeft Het in doeken gewonden door het geloof, Jozef heeft Het aanvaard omdat hij door het geloof weet, dat het de Immanuël is.

Maar, wij zeggen u er wat bij. Dat heeft de Vader ook gewild tot een zichtbare prediking voor heel de wereld, opdat zij weten zouden: dit is Vaders Zoon, dit is Vaders Knecht, dit is Vaders Borg, dit is Vaders geschonken Verlosser.

Gij zult het Kindeke vinden in doeken gewonden.

De herders mogen een beetje verder kijken dan de beestenstal, zij mogen kijken in de stilte van de nooit begonnen eeuwigheid. De Heere heeft in Zijn raad overdacht, hoe een gevallen mens weer zalig kon worden. Dat is een daad van God, wilt u daar eens goed over denken?

De hemel zal gevuld zijn met de ontelbare schare en dat hebben wij niet gewild, dat heeft God gewild. Daar hebben wij niet naar gezocht, daar heeft God naar gezocht. Dat hebben wij niet gewerkt, dat heeft God gewerkt.

In de stilte van de eeuwigheid wilde God, dat gevallen mensen zalig zouden worden. Er was niemand die heil beschikte. Toen heeft de eeuwige Vader een weg willen uitdenken, waar Hij met behoud van Zijn deugden een gevallen mens kon zalig maken. Hij heeft daartoe Zijn Zoon voorgesteld.

Als Hij in de volheid des tijds komt om Vaders welbehagen te doen en in de beestenstal wordt neergelegd als het Kindeke, dan zegt de Vader: "Kijk, hier is Mijn welbehagen."

Wij hebben het thema van onze overdenking genoemd: *Het teken van Gods welbehagen*. De Heere zegt: "Kijk, dit is nu Mijn Zoon."

Verloren te gaan onder zo'n prediking, dat zal toch wat wezen! De Vader geeft Zijn Zoon, daar ligt de volle zaligheid in, de volle ruimte in om bekeerd te worden.

Daardoor kan de grootste, de snoodste nog zalig worden, omdat God Zijn Zoon in doeken wikkelt tot een eeuwig teken van Zijn welbehagen. In de dag der dagen zal er geen verontschuldiging meer zijn.

In de voorstelling van Hem, als Vaders geschonken Zoon mogen wij beluisteren, dat God er alles aan gedaan heeft om een mens zalig te maken.

Onze vrij- en moedwillige ongehoorzaamheid, de uitleving van onze doodstaat, zal in de dag der dagen des te zwaarder wegen, omdat wij geleefd hebben onder de prediking van Christus.

De grote Leraar zegt: "Indien Ik niet gekomen ware, dan hadden zij een voorwendsel voor hun zonden, maar nu Ik gekomen ben, is er geen voorwendsel meer."

Dat heeft Gods volk beleefd, wanneer zij door het geschonken geloof daar iets van mochten zien. In Efratha hebben de engelen gezongen.

Ook in het hart van Gods volk verheft de Heilige Geest deze vreugde: Omdat U er bent kan ik nog zalig worden. Omdat U Zich op de aarde openbaarde, kan ik nog zalig worden.

Zij hebben in de aanschouwing van Hem de ruimte gezien en gezongen. Wij zingen samen uit **Psalm 89: 3 en 4**.

De gelovige gebruikmaking van een voorgestelde, aangewezen en een gevonden Jezus wordt ons in de **derde gedachte** duidelijk gemaakt.

Wij hebben het woordje gebruikmaking genoemd. De gelovige gebruikmaking van Christus. Als de Vader Hem geeft, is daar een heilig doel toe. *Wie is aan U gelijk, wie kan U evenaren?*

Ons wordt in de derde gedachte gesproken en dat benadrukken wij opnieuw, *over de gebruikmaking van Christus.*

Wat is dat, gebruikmaking van Christus? Een kind kan begrijpen wat het woord gebruikmaking wil zeggen. Als wij iets hebben en wij kunnen er geen gebruik van maken, dan heeft het geen waarde. Men kan een tafel vol met de kostelijkste spijzen hebben, maar als het lichaam het niet verdraagt, dan hebt u aan het voorstellen en de heerlijkheid van de kostelijke spijzen niets.

Wij spreken nu over de gebruikmaking van Christus.

De engel zegt tegen deze herders: "gij zult dat Kindeke vinden, liggende in de kribbe." Bethlehem betekent broodhuis.

Als de Farizeeën en Schriftgeleerden met Jezus twisten, zeiden zij: "Mozes heeft ons het manna gegeven, maar wat geeft Gij ons"? Dan zegt Jezus: "Ik ben het Manna, dat van de hemel nedergedaald is."

God de Vader legt in de kribbe van Bethlehem het Manna neer, het eeuwige Manna. Voor wie? Voor wie was het manna, toen de Heere het gaf? U zegt: "Aan een woestijnvolk, aan een trekkend volk, dat uitgeleid was uit Egypte, dat, als zij het manna niet hadden gekregen, in de woestijn was omgekomen."

De gebruikmaking van een geboren Jezus is voor een woestijnvolk, dat buiten Hem omkomen zou.

Er is een volk, dat buiten Jezus niet meer kan leven. Dat buiten Hem niet meer verder kan.

Als de Heere zegt: "En gij zult dat Kindeke vinden, liggende in de kribbe", dan zegt de Heere: "Kijk, daar ligt nu het Manna, de eeuwige Levensonderhouder. In Hem is het leven, die Mij vindt, vindt het leven en trekt een welgevallen van de Heere."

Wij moeten wel een onderscheid maken, want de gebruikmaking van Christus is afhankelijk van de stand van het genadeleven. De gebruikmaking van Jezus in de beestenstal wijst ons naar het Kindeke. Zijn arbeid gaat aanvangen.

De trappen van Zijn vernedering gaan komen. Na deze trappen die van Zijn verhoging.

Nu is de gebruikmaking van Christus naar de wijze, waarop God Hem openbaart.

Als Hij nu in de kribbe neergelegd wordt, is dat voor een woestijnvolk, dat eerst uit de belofte en de heenwijzing leefde en nu uit de Persoon mag leven.

Er is verschil in de ontsluiting van Christus in het woord en de ontsluiting van Christus in de persoon. Daar moeten wij toch aan vast houden.

Hier wordt Christus in Zijn persoon geopenbaard. De kerk heeft vroeger uit de beloften geleefd en naar Hem geleefd. Wanneer Hij in de beestenstal aan hun geopenbaard wordt en zij mogen een geboren Jezus ontmoeten, dan mogen zij uit Zijn. persoon leven, uit alles wat Hij nu als Middelaar Gods en der mensen voor Zijn kerk gaat doen.

Nu mogen zij leven uit Hem, Die de prijs der zonde gaat betalen, de wet gaat vervullen om een volk, dat onder de druk van de wet en de vloek wordt gedreven om in Hem de zaligheid te vinden. Leven uit de Persoon leert, dat in Hem alles te vinden is, waar zij zelf niet het minste meer kunnen toebrengen.

Dat geeft nu zo'n teer, wonderlijk en afhankelijk leven. Dan komen de omgangen met Jezus.

Gij zult dat Kindeke vinden liggende in de kribbe.

Wij kunnen u vragen: Heeft u er wel eens bijgestaan? Zijn de ogen des geloofs door de Heilige Geest verlicht? Heeft u in de beestenstal gestaan bij de voederbak?

U moet uit Hem leren leven. Het niets uit ons en het alles in Hem, dat is de vrucht van een geboren Jezus in ons hart. De kerk leert uit Hem te leven.

Wij hebben gedacht over Gods welbehagen.

Wij hebben getracht u mee te nemen naar Bethlehems beestenstal. Hem aan u voor te stellen, in doeken gewonden als Vaders echte Zoon.

Het woestijnvolk is er doorgekomen met het manna.

Mag dat de troost zijn van de bediening? De troost, waarvan wij zeggen: Woestijnvolk, hoe zwaar het woestijnleven ook is en langs welke duisternissen dat God u leiden zal, maar met dat Manna komt u nooit om. Dat heeft God beloofd.

Er is een volk, dat komt er door en er uit. Die zullen uit Hem mogen leven tot zij de Jordaan zijn doorgegaan om in het nieuwe Kanaän de rust te vinden in God.

Maar als nu de bediening van Jezus ons totaal vreemd is en wij weten niet van een nachtleven en dat het leven Christus is? Wat zal het dan zijn zonder Hem door het leven, zonder Hem uit het leven en zonder Hem de eeuwigheid tegemoet.

Jong en oud, dat Gods Geest ons de ogen opent voor de genade Gods en de begeerte in Christus.

Voor het woestijnvolk is de boodschap: "Ik zal u niet begeven en Ik zal u niet verlaten"!

Amen.

8. De liefdegave Gods

Kerstpreek

Lezen: 2 Korinthe 9

Zingen: Lofzang van Maria: 3 en 4

Psalm 145: 3 en 6

Psalm 138: 2 en 3 Psalm 106: 3

Geliefden,

Nadat de Heere Jezus in het nachtgesprek met Nicodémus gesproken had over de noodzakelijkheid van de wedergeboorte, heeft Hij ook met hem gehandeld over Zijn arbeid.

Hij sprak: "Gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, alzo moet de Zoon des mensen verhoogd worden." Hij heeft ook gesproken over Zijn komst in het vlees. De mond der waarheid getuigt: "Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft."

De Koning van de kerk spreekt over de liefde Gods tot de wereld. Het is verstaanbaar dat het niet de wereld betreft in algemene zin, maar gelijk de vaderen hebben opgemerkt, de wereld der verkorenen. *Alzo lief heeft God de wereld gehad.*

Toch is ook het ganse wereldgebeuren betrokken in de arbeid van Christus. Paulus heeft gesproken over de wereld die zucht en in barensood is, tot nu toe, verwachtede de openbaring der kinderen Gods.

Het werk van Christus heeft ook betrekking op de toekomst. Wij verwachten naar Zijn beloften een nieuwe hemel en een nieuwe aarde.

Het werk van Christus is niet alleen de herstelling van de gevallen mens. Hij is op grond van Zijn Middelaarsverdienste de oorzaak van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde. Als de mond der waarheid spreekt: "Want alzo lief heeft God de wereld gehad, opdat een iegelijk die in Hem gelooft niet verderve", dan wijst Christus dat buiten het waarachtige geloof in Hem, de mens verderve, dat is gevonnist wordt.

Hij wijst ook op de beleving in het hart van Gods kinderen. Alleen door het geloof in Hem wordt de ziel van de verderfenis ontheven. Het genadeleven wordt dan scherp gepredikt. Het betekent Hem bezitten is alles bezitten en Hem missen is alles missen.

Wij vragen u, is dit ook de belijdenis van uw hart?

Nu zou het kunnen, dat er mensen zijn, die zeggen: "Wij hebben alles gehoord en alles moeten toestemmen. Wij geloven dat het zo is, maar hoe hebben wij daar de persoonlijke bate van? Hoe krijgen wij deel aan Hem, Die in Bethlehems beestenstal is neergelegd? Wat zijn de gelovige ervaringen van een volk, dat kennis heeft van een geboren Jezus?"

Zijn er nog die kunnen zeggen: "Toen is de geboorte van Jezus in mijn hart geopenbaard. Op die dag, in dat jaar, op die plaats is Bethlehems beestenstal voor mij geopend?" Wat is de vrucht daarvan?

Wij willen dat met de hulpe des Heeren met u gaan overdenken.

Wij wijzen u naar de tekstwoorden voor dit uur opgetekend in het u voorgelezen Schriftgedeelte en dat uit de tweede brief van Paulus aan de gemeente van Korinthe, het negende hoofdstuk, het vijftiende vers. 2 Korinthe 9: 15.

Wij lezen u het Woord des Heeren.

"Doch Gode zij dank voor Zijn onuitsprekelijke gave."

Wij bepalen u met de hulpe Gods bij: De liefdegave Gods. Een drietal gedachten.

In de eerste plaats: de Gever.

In de tweede plaats: de Gave.

In de derde plaats: de dank.

De liefdegave Gods.

- Ten eerste de Gever: *Gode*.
 - Ten tweede de gave: *onuitsprekelijk*.
 - Ten derde de dank: *Gode zij dank*.
- De Heilige Geest leide ons in de waarheid.

Geliefden,

Wij dachten dat een korte toelichting van het verband van deze tekst nodig is om u bij de tekst zelf te kunnen bepalen.

Paulus heeft als een wijze bouwmeester de gemeente Gods van stap tot stap mogen bouwen. Als hij in de Korinthebrief bij het negende hoofdstuk komt, gaat hij spreken over de liefde in de gemeente.

De liefde in de gemeente van Korinthe openbaart zich in de grote offervaardigheid. Daarin prijst hij de gemeente van Korinthe, want hij weet dat de gemeente haar liefdadigheid brengt uit de wortel van de liefde. Er is liefde tot de gemeente, liefde tot de waarheid, liefde tot de zaak en de Naam des Heeren.

Dat heeft de gemeente naar buiten bekend gemaakt in hun grote offervaardigheid.

Waar liefde is, zijn ook de liefdesvruchten. Dat grijpt de apostel aan om te komen tot de woorden van de tekst.

Hij zegt er zelf van dat deze liefde, die leeft in de gemeente door de Heere niet onbeloond gelaten zal worden. Hij zegt: "Dat is tot vermeerdering van uw rechtvaardigheid, want God heeft de blijmoedige gever lief".

Hij spreekt dus over het leven in de gemeente. Als hij dit ziet, gaat hij de oorzaak wijzen van de gaven, die over de gemeente Gods uitgestort worden. Die gaven kunnen wij onderscheiden.

Er zijn gaven van de bediening van het Woord en van de sacramenten. God doet ze in Zijn inzettingen verkeren. Tenslotte eindigt hij dit hoofdstuk om ons te wijzen naar het allergrootste gebeuren, namelijk bij de liefdegave Gods.

Gode zij dank voor Zijn onuitsprekelijke gave.

Wij wijzen u naar de Grote Gever en naar Zijn gave en de vrucht daarvan. Niet alleen in het natuurlijke leven, maar ook in het geestelijke leven in de gemeente, mogen de natuurlijke gaven zijn tot de opbouw van het natuurlijke leven. In de voorstelling van deze gave gaat het over de opbouw van het genadeleven in de gemeente.

Daarom Gode zij dank. Wij moeten naar de Gever toe en de gave aan u voorstellen. Die is onuitsprekelijk.

Om tenslotte te eindigen met wat het zeggen wil: "Gode zij dank." Het gaat er ook over hoe de ziel dat bevindelijk beleefd.

Het kan u bekend zijn dat het geloof van Gods keurlingen zich richt op het volle wezen Gods, op de Drieënige Verbondsgod. Wanneer wij spreken over het huishoudelijke werk Gods, dan spreken wij van het verkiezende werk des Vaders, van het verlossende werk des Zoons en van het toepassende werk van de Heilige Geest.

Door genade wordt de drie-enige God gekend. Wanneer over de Gever gesproken wordt, handelt Paulus over de Eerste Persoon van het Goddelijke Wezen. Hij handelt over het Vaderschap Gods. Gode zij dank.

Hij spreekt niet over het Vaderschap Gods zoals dat in de algemene werken naar

buiten openbaar komt, maar over het genadewerk welke zich bijzonder openbaart in de schenking van Zijn eeuwige Zoon. Wij moeten dus de zaligheid van de gemeente Gods verklaren uit de oorsprong, namelijk in het Vaderschap Gods.

Toen de jongeren over dat Vaderschap onderwijs wilden hebben, heeft één van hen gevraagd: "Heere, toon ons de Vader en dan is het ons genoeg."

De Heere Jezus heeft gezegd: "Filippus, hebt gij Mij niet gezien? Die Mij gezien heeft, die heeft de Vader gezien." Namelijk om door de openbaring van Christus in te blikken in de oorsprong van alle heil en zaligheid. Dat geeft de apostel Paulus ons te verstaan. Hij gaat ons in de tekstwoorden bepalen bij de geboorte van Jezus en neemt ons mee naar de oorsprong van Zijn komst.

Gode zij dank voor Zijn onuitsprekelijke gave.

Wij moeten dan handelen over het werk des Vaders. De Gever bepaalt ons bij de raad van de Gever. De tekst bepaalt ons bij Gods eeuwige Vrederaad.

Wij kunnen spreken van de raad des vredes en van het genadeverbond van eeuwigheid. In wezen heeft het dezelfde betekenis. Gode zij dank voor Zijn onuitsprekelijke gave wijst, hoe in het Vaderhart Gods in Gods eeuwige raad de gedachte gerezen is over deze zaak.

Waarom dan wel?

Eén der eigenschappen van de Eerste Persoon van het Goddelijke Wezen is de handhaving van Zijn rechtvaardigheid. De Vader is de rechtsoefening toebetrouwd. Krachtens de rechtsoefening Gods moet Hij alle Adamskinderen verdoemen.

De staat van de mens is een staat der verdoemenis. Toch was in het harte Gods de onbegrijpelijke liefde tot Zijn uitverkorenen en die liefde wilde zich naar buiten openbaren aan verloren Adamskinderen.

Nu bepaalde Hij een weg en een middel, waarin Hij met behoud van de deugd van Zijn rechtvaardigheid mensen kon zalig maken, zonder dat één van Zijn heilige deugden gekrenkt zou worden. Het heeft Hem behaagd om het liefste wat Hij had aan te wijzen. Als de grote Gever gaf Hij daartoe Zijn Zoon.

Dat wil uitdrukken, dat de eeuwige Zoon moest aanvaarden de weg in verheerlijking van de rechtvaardigheid van Zijn Vader. De handhaving van dat recht zou openbaren dat Christus gewillig onder het recht van Zijn Vader zou heengaan. Dit heilgeheim heeft Paulus aan ons willen mededelen.

Gode zij dank voor Zijn onuitsprekelijke gave.

Hij wordt uit de stilte van de eeuwigheid geleid in de tijd. Zelf heeft Hij daarvan gewaagd in Psalm 40: Zie, Ik kom o God, om Uw welbehagen te doen en Uw wet is in het midden van Mijn ingewand.

De Vader wilde Zijn Zoon geven, maar de Zoon wilde Zichzelf ook geven en de Heilige Geest wilde dat heilgeheim in de harten van Zijn kinderen op aarde verklaren.

Gode zij dank voor Zijn onuitsprekelijke gave.

Wat heeft het voor Gods kinderen in de bevinding van het genadeleven voor betekenis?

Het is een zekere waarheid, dat als een mens tot God bekeerd wordt, hij met God te doen krijgt. Het is ook waar, dat het geestelijk onderscheid van de drie Goddelijke Personen niet aanwezig is. Het is toch een zekere waarheid, dat in de genadeopenbaring de ziel met de Eerste Persoon van het Goddelijke wezen in aanraking komt.

Het is God, Die in ons werkt, beide het willen en werken naar Zijn welbehagen. Wanneer de Heere Zich dan ook zaligmakend gaat openbaren, wordt in het huishoudelijke werk Gods, het Goddelijke wezen alzo geopenbaard. Een mens krijgt

met God te doen. Hoe openbaart zich dan dat Vaderschap? Niet als een in Christus verzoend Vader, maar als een God, Die vanwege Zijn heilige rechtvaardigheid moet toornen tegen de zonde en tegen de zondaar.

Daarom is de openbaring Gods in het leven een ontstoken Majesteit, Die vanwege de zonde de zondaar straffen moet.

Het is de ordinaire weg Gods om de zonde voor hun aandacht te brengen. Meestal stelt de Heere de dadelijke zonden van de mens voor ogen. Hij ontdekt in de ziel de dadelijke zonden, die bedreven zijn tegen de heilige Majesteit Gods. God openbaart dat Hij de zonden kent, want Hij openbaart Zich in Zijn alwetendheid.

Hij weet die zonden aan te wijzen door Zijn overalomtegenwoordigheid.

Daar staat dan de mens. Hij heeft met God te doen. De zonden worden voorgesteld en de vrucht is altijd dat de Heere een blik laat slaan in het leven dat voorbij is. De Heere laat terugblikken in het leven.

De eerste daad Gods is: de zonde bekend maken en het leven dat achter de mens ligt.

In de ziel wordt doorleefd: "Wee mijner dat ik zo gezondigd heb." Het leven voor de Majesteit Gods geopenbaard, moet inleven nog nooit te hebben beantwoord aan het doel waartoe God de mens heeft geschapen.

Wanneer de Heere de mens heeft laten inblikken in het leven dat voorbij is, gebeurt dit in de openbaring van de geestelijkheid van de wet. De Heilige Geest verwekt in de ziel een lust om God tegen Wie gezondigd is nochtans te gaan dienen.

De Heere stelt in de verdere leiding de ziel onder de eis van de wet. Dan is het leven een grote schuldbrief en wordt het elke dag een grotere schuldbrief.

Paulus zegt het: *Ik ben door de wet aan de wet gestorven, opdat Christus leven zou.*

De Heere, langs deze weg met de ziel handelend, gaat nadat Hij de deugd van Zijn alwetendheid en overalomtegenwoordigheid openbaarde, in de ziel de deugd van Zijn rechtvaardigheid afdrukken. De deugd van Zijn rechtvaardigheid openbaart zich in de ziel en in het licht van deze deugd weegt de Heere al hetgeen wat de ziel aandraagt voor de eeuwigheid op de weegschaal van Zijn recht.

Weet u wat er dan overblijft? De ontzaglijke waarheid dat voor God geen bestaan te vinden is en dat zij niets bezitten om God te kunnen ontmoeten. Hierdoor leidt de Heere de mens in zijn totale verlorenheid, opdat hij in de breuk van zijn leven zou gaan leren beleven wat de Heidelberger Catechismus in zondag 5 en 6 heeft geleerd.

Is er dan nog een middel om die welverdiende straf te ontgaan en wederom tot genade te komen?

Langs deze weg leidt de Heilige Geest naar de grote Gever.

De ziel in de breuk van hart en leven moet aanvaarden, dat zij voor God verloren is. Zo wil God de heilgeheimen openbaren van de gedachte des vredes. Uit de stilte van de eeuwigheid wordt de weg aangewezen, waardoor hij nog zalig kan worden met behoud van de Goddelijke deugden.

Gode zij dank voor Zijn onuitsprekelijke gave.

De Heere gaat de ogen openen voor een weg en een middel, welke buiten de ziel aangewezen wordt. De werkzaamheden worden geboren om die weg te kennen. Zulken gaan anders luisteren en bidden. Zij gaan anders begeren, want de ziel heeft gezien dat er een weg van zaligheid is buiten hem. Dan worden zij bepaald bij de Grote Gever. De Heilige Geest gaat de ogen openen voor deze weg. De ziel wordt geleid om daarin oefeningen te maken.

Van de weg leidt de Heilige Geest naar de Persoon. Dan wordt de mens naar de beestenstal geleid. Zij kunnen Christus niet missen. God maakt plaats voor de

bediening van Christus.

Gode zij dank. Wij merken op de toeleidende wegen naar Christus. Wij weten dat onze ouden in de Heidelberger Catechismus daar leiding in gegeven hebben. Wij beleven dit op grond van de eeuwige Godsopenbaring.

Wanneer de Heere Jezus de kennis van Hem onderzoekt bij de Farizeeën en de Schriftgeleerden worden zij geopenbaard. Zij zijn tot Hem gekomen en hebben gezegd: "Door wat macht doet Gij deze dingen en Wie heeft U deze macht gegeven?" Namelijk de openbaring en het werk van Christus. Dat was een aanstoot voor de Jood en een aanstoot voor de Wetgeleerde. De Heere heeft dit antwoord gegeven: "Daar zal Ik u antwoord op geven als u Mij ook antwoordt. Johannes de Doper was die uit God of uit de mensen. En zij zeiden bij zichzelf indien wij zeggen uit God, zal Hij zeggen: Waarom hebt gij hem niet geloofd en indien wij zeggen uit de mensen, dan krijgen wij de schare tegen, want zij hebben Johannes voor een profeet gehouden.

Wat bedoelde de Heere nu?

Omdat zij de bediening van de Doper niet kenden, kenden zij ook de bediening van Christus niet. Omdat zij nog nooit onder de bediening van de geestelijkheid van de wet gebogen hadden konden zij Christus niet kennen.

Het ware volk van God heeft onder de bediening van de Doper onderwijs gekregen. Zij weten dat de bijl aan de wortel van de boom ligt en dat zij bekeerd moeten worden. Zij weten dat door de werken der wet voor God geen vlees rechtvaardig is.

Zij kennen de weg van de leerschool van de Doper naar de leerschool van Christus. *Die het van de Vader gehoord en geleerd heeft, die kome tot Mij.*

Paulus gaat ons wijzen naar de oorsprong van deze gave, maar ook wanneer Hij op de aarde gegeven wordt en wanneer Hij in het hart gelegd wordt. Wij hebben gezongen:

*Hij heeft na lang geduld,
Met goederen vervuld,
Der hongerigen monden.*

Wij vragen u: Zijn er nog mensen die daar iets van verstaan? Die weten dat door de werken der wet voor God geen vlees rechtvaardig is? Zij kennen uit de beloften van het Woord Zijn komst. Zij weten, dat Hij van Israëls God gegeven moet worden. Als wij ieder persoonlijk eens zouden vragen: "Hebt u kennis aan Christus?" Zouden wij dan niet moeten vaststellen dat er weinig gevonden worden?

Als wij u vragen of u betrekking op Christus heeft, dan dachten wij dat er een overblijfsel is naar de verkiezing van Goddelijke genade, dat zou zeggen: "Dat is de uitgang van mijn hart, de begeerte van mijn ziel, maar wie is Hij? Hoe leer ik Hem kennen? Hoe mag ik Hem eigenen?"

Welnu, Hij is van Israëls God gegeven en wij zullen eerst in de orde des heils met de Eerste Persoon van het Goddelijke wezen te doen krijgen voor de Tweede Persoon in ons hart geopenbaard wordt. Dat bepaalt ons dan vanzelf bij de Gave.

Van de Gave wordt ons geleerd: Gode zij dank voor Zijn Gave. Er staat onuitsprekelijke Gave. Als Paulus geen woorden kon vinden om dat uit te drukken, waar moeten wij dan woorden vinden? Wat heeft Paulus er mee bedoeld? Om er verder maar over te zwijgen? Nee, Paulus heeft er dit mee bedoeld. Alles wat hij van Christus zegt en meedeelt: Heere ik heb er nog zo weinig van gezegd.

Hij weet dat de eeuwigheid nodig is om de heerlijkheid van Christus te kunnen benoemen. Als wij daar over denken, dan willen wij ons aanpassen bij de woorden van Paulus, het is onuitsprekelijk. Wij zullen proberen naar de mate van de kennis van Hem, waarvan wij toch bij tijden en ogenblikken zeggen mogen, dat Zijn haarlokken

vervuld zijn met nachtdruppen en dat alles wat aan Hem is, gans begeerlijk is, ja zulk Eén is mijn Vriend en zulk Eén is mijn Liefste, o dochteren van Jeruzalem.

Gode zij dank voor Zijn onuitsprekelijke gave.

In de eerste plaats is deze gave waardevol, bijzonder waardevol, want ze is een gave van God.

Deze onuitsprekelijke Gave is Vaders Voedsterling, "Die spelende was in de Vaderschoot, Die zeggen kon eer de wereld was, was Ik. Toen Hij de hemelen bereidde was Ik daar. Toen Hij een cirkel over het vlakke des afgronds beschreef, was Ik. Ik ben van eeuwigheid af gezalfd geweest van de aanvang van de oudheden der aarde aan."

Wij moeten over Hem spreken, Die Raad en Wezen de Zijne noemt, Hem is het verstand. Die gave van de hemel, Vaders Schootzoon, wordt op de aarde neergelegd. Het heilgeheim van Bethlehems beestenstal is immers een wonder. Hij heeft onder ons gewoond en wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd, de heerlijkheid als des Eniggeborene van de Vader, vol van genade en vol van waarheid.

Het is een waardevolle Gave. Het is ook een verborgen Gave. Wat de duizenden en duizenden niet hebben gezien, dat heeft een overblijfsel naar de verkiezing der Goddelijke genade wel mogen zien. Wij zullen het Schriftuurlijk bewijzen.

Als Hij tijdens de omwandeling op aarde vraagt aan Zijn jongeren: "Wie zeggen de mensen dat Ik ben?" Dan zeggen zij: "Sommigen de profeet, anderen Elias, anderen één van de ouden." Dan vraagt Hij: "Maar gij, wat zegt gij wie Ik ben?" Dan gaat de vinger van de apostel Petrus naar boven. Hij zegt: „Wij hebben geloofd en wij hebben bekend, dat Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods."

De grote Meester heeft er van gezegd: "Vader, Ik dank U, dat Gij deze dingen de wijzen en verstandigen hebt verborgen en hebt het de kinderkens geopenbaard."

Wanneer wij in Bethlehems beestenstal blikken, ligt daar boven alles te prijzen in der eeuwigheid de Immanuël, de God met ons. Hij verbergt Zijn Goddelijke natuur achter het voorhangsel van Zijn menselijke natuur. Wat de Joden niet zagen, heeft de kerk door het geloof gezien als zij hun Jezus hebben aanschouwd.

De blindgeborenen wisten door de verlichting van de Heilige Geest meer dan de duizenden die Jezus omringden. Zij hebben uitgeroepen: Zone Davids, ontfermt U onzer. Zij hebben gezien wat Hij was in Zijn bediening. Als Hij als de grote Gave neergelegd wordt, dan vragen wij u volk des Heeren: Wat ziet u in deze in de beestenstal neergelegde Jezus?

Door het geloof is het antwoord: Hij is in de beestenstal neergelegd als Sions Borg. Hij ligt daar plaatsbekledend, alles wat Hij op de aarde doet, is in plaats van Zijn gemeente.

Dan kunt u weten, onderwezen onder de waarheid, dat daarmee aangevangen zijn de trappen van Zijn vernedering. Wij leren immers onze kinderen op de catechisatie dat de nederige geboorte van de Middelaar de eerste trap van Zijn vernedering is. Wat de trap van Zijn vernedering inhoudt, is dat Hij in de plaats van Zijn gemeente die lage plaats gaat innemen. De plaats waarin Hij in de oefening van Gods rechtvaardigheid gaat voldoen aan hetgeen de Vader van Hem geëist heeft, want Hij moet voor voldoening zorgen.

Als de gemeente Gods blik in Bethlehems beestenstal, dan mogen zij daar aanschouwen dat Hij gekomen is om in hun plaats genoegdoening te geven aan Vaders recht. Zelf hebben zij geen kwadrant-penning meer om te betalen, de schuld wordt dagelijks groter en de breuk tussen God en hun ziel wordt steeds breder.

Wanneer nu het ware geloof Hem aanschouwen mag, de Gave van God, dan kan van de schuld verlost worden en van de straf ontheven worden. Het geloof kan ver zien.

Wij geloven ook wanneer de ziel in Bethlehems beestenstal mag inblikken, dat de Heere dat geloof ook schenkt.

Nu moet u goed luisteren. Wij zeggen niet, dat de kerk daar gelooft dat ze van haar schuld af en van haar zonden verlost is en van de breuk ontheven is. Maar wij zeggen, dat zij daar gaat zien dat het door Hem toch kan. Dat wordt door het geloof in de ziel doorleefd en de blijdschap wordt hier gekend. Dat is een ziel, die gaat geloven dat zij van hun zonden en schuld ontheven kan worden en dat er een recht ten leven door Hem staat verworven te worden. Hij wordt daardoor dierbaar, gepast en noodzakelijk. Denk aan de taal van de ouden. Weet u wat zij zeiden op de gezelschappen, als er gesproken werd over de ziel die tot de kennis van een geboren Jezus gekomen was? Dan zeiden zij: Wij hebben de zalving van de Heilige geproefd. Wij hebben gemerkt dat de Heilige Geest uw ogen geopend heeft voor de dierbaarheid, de beminnelijkheid en de gepastheid van Jezus.

Dan horen wij ze nog zeggen, maar Hij moet nog uw deel worden en u moet nog door Hem met God verzoend worden. Dat u geen rust ontvangen mocht, eer dat u Hem als een geschenk van de Vader in die gangen ontvangen mocht.

Dat was de taal van de ouden. Zij hadden geen Jezus van vijf letters, maar zij hadden in de oefeningen van het geloof Hem leren volgen.

Het zou kunnen dat er mensen zijn die zeggen: Het is waar, Hij is van Israëls God gegeven, ik heb er zo ruim ingeblikt, ik heb met de kerk wel meegezongen: Mijn ziel maakt groot de Heere en mijn geest verheugt zich in God mijn Zaligmaker, maar ik heb het niet kunnen begrijpen, dat ik alles in de armoede moest gaan inleven. Alles wat van God gekregen wordt, moeten wij in de armoede inleven, opdat wij geen rust zouden vinden onder het hol van onze zielevoet, eer dat wij de oplossing van onze zaken in God zouden leren kennen.

Gode zij dank voor Zijn onuitsprekelijke Gave.

In Bethlehems stal is Hij neergelegd in de eerste trap van Zijn vernedering, waarin Hij schuldenaar werd aan het recht van Zijn Vader om een eeuwige gerechtigheid voor Zijn volk te gaan verwerven.

Nu zijn er twee zaken. Dat is de verwerving en de toepassing. Nu mag het geloof in de verwerving van Christus ver blikken, terwijl zij later aan de weet komt, dat de toepassing daarvan in de ziel komt te ontbreken. Weet u, dat het nabijkomende leven daar nog nooit voor gebogen heeft? Weet u, dat de verstandsgodsdienst dat niet kan aanvaarden? Maar weet u ook, dat Gods lieve kinderen daar onvoorwaardelijk voor hebben gebogen uit de praktijk van hun eigen leven?

Petrus heeft veel in Jezus gezien. Jezus heeft gezegd: Simon Bar-Jona, vlees en bloed hebben u dat niet geopenbaard, maar Mijn Vader Die in de hemel is. Maar wat wist hij van het priesterlijke werk van Christus? Diezelfde Petrus zal kort daarna zeggen: Ik ken de Mens niet.

Genadelessen zijn nodig om in de orde des heils geleid te worden tot de kennis van de zaligheid.

Gode zij dank voor Zijn onuitsprekelijke Gave.

Wij moeten nog één zaak met u behandelen, namelijk: Wat is de dank en wanneer wordt het zo beleefd?

Wij gaan er eerst van zingen uit **Psalm 138: 2 en 3.**

Gode zij dank voor Zijn onuitsprekelijke Gave.

Hoe ervaart Gods kerk dat woordje dank, waarvan de apostel spreekt: *Gode zij dank*. Het is als een uitroep van verwondering. Dat wordt ervaren in de beleving van eigen onwaarde en rechteloosheid.

Gode zij dank.

Aan wie verleent de Heere deze Gave? Dat kunnen wij in een paar woorden zeggen. Aan albedervers, aan mensen die niet de minste waarde voor God hebben en in de weg der ontdekking aan hun rechteloosheid zijn bekend gemaakt.

Wanneer wij in het natuurlijke leven gaven geven en zien dat de gaven worden doorgebracht, is dat een pijnlijke ervaring. Bijvoorbeeld, wij geven iemand die staat te bedelen en zegt dat hij zo'n honger heeft en geen kleding bezit, geld, maar als wij zien dat zo iemand het er door brengt op zondige wijze, dan is dat pijnlijk. Als zo iemand de andere dag weer komt met zijn armoede, zouden wij hem niet meer helpen, omdat hij het andere geld er doorgebracht heeft. Maar de Heere geeft de gaven aan Zijn gemeente, die er alles doorgebracht heeft, aan onverbeterlijke mensenkinderen. Met al die weldaden Gods in hun leven verheerlijkt, zijn ze nog nooit verder kunnen komen dan: Het goede dat ik wil dat doe ik niet en het kwade dat ik niet wil dat doe ik en ik vind een wet in mijn leven, die strijdt tegen de wet van mijn gemoed en die mij gevangen neemt onder de wet van de zonde.

Gode zij dank voor Zijn onuitsprekelijke Gave.

Dat zegt een arm volk, een ellendig volk, dat buiten God niet leven kan en nochtans bevindelijk weet dat er nooit iets goeds in hun leven is aan te treffen. Dat zijn mensenkinderen, die het zondaar- zijn voor God tot de laatste snik moeten inleven.

Gode zij dank voor zo'n Borg. Gode zij dank voor zo'n Vader. Gode zij dank voor zo'n Geest, Die niet ophoudt om uit de rijkdommen van Christus te blijven bedienen. Steeds weer, net zolang tot die kerk het nooit meer verzondigen kan.

Gode zij dank voor Zijn onuitsprekelijke Gave.

De dank is niet te vinden in een rijk en een verrijkt mens. Velen lopen te roemen in zaken die niet uit God zijn. De Heere zegt: Ik zal in het midden van u doen overblijven een ellendig en arm volk en dat zal op de Naam des Heeren betrouwen.

Gode zij dank voor zo'n gave, die niet moe wordt na te wandelen. Gode zij dank voor zo'n Borg, Die uit Zijn volheid blijft bedienen. Gode zij dank voor zo'n Geest, Die de inwoning in de ziel van Zijn kinderen voortdurend doet ervaren.

Gode zij dank voor Zijn onuitsprekelijke Gave.

Zo heeft Paulus het bij eigen hart en leven leren kennen, als hij uitroept dat hij de grootste van de zondaren en de minste van de heiligen is. Als hij tot zichzelf inkeren moet, zegt hij: Ik weet dat in mij, dat is in mijn vlees, geen goed woont.

Zo wordt de geboorte van Jezus het feest van de kerk. Een arm en ontledigd volk mag alles van de hemel ontvangen.

Toen Hij in de beestenstal werd neergelegd en Zich nadien aan Zijn volk ging openbaren, trok Hij een volk en leidde een volk, dat nog niet één uur met Hem kon waken. Nochtans heeft Hij in de Hof van Gethsémané niet gezegd, toen Hij bij Zijn slapende jongeren kwam: Weg van voor Mijn aangezicht. Hij heeft alleen gezegd: Slaap maar rustig door.

Toen Hij op Gabbatha Zijn ziel stelde in het gericht, wist Hij dat daar een volk stond, dat Hem verloochend had en een Thomas die zou zeggen: Eerst zien en dan geloven. Een Maria Magdalena die zou uitroepen: Zij hebben mijn Meester weggehaald.

Toch is Hij de gang naar de vloekheuvel gegaan voor een volk, dat niet één stap

volgen kon.

Gode zij dank voor zulk een onuitsprekelijke Gave.

Wanneer Hij in de beestenstal wordt neergelegd, heeft God de volheid van de genade in Hem geopenbaard. Hij is het die verlossing zond aan al Zijn volk, Hij zal het verbond met hen in eeuwigheid bewaren.

In de voorstelling van de waarheid leeft de vraag: In hoever volgt de gemeente de bediening van het Woord?

Wij zijn er van overtuigd dat het uw verstand niet bevredigen kan. Paulus zegt: Indien ik mensen behaagde, dan ben ik geen dienstknecht van Christus. Wij zijn niet gekomen met beweeglijke woorden der menselijke wijsheid, maar in de betoning des geestes en des krachts. Wij hopen wel uw hart bereikt te hebben. Wij hopen dat er op de Kerstdagen het getuigenis uit de beestenstal is gelegd in uw eigen leven en dat de vrucht van een geboren Jezus uw hart vervuld heeft met stille erkenning: *Gode zij dank voor Zijn onuitsprekelijke Gave.*

Wanneer u nu buiten de stal moest blijven staan en wanneer u dat heilgeheim van de kribbe niet mocht zien. Wanneer de Heere u nog buiten het gezicht hield van deze in doeken gewonden Jezus en de Heere u die stappen in de beestenstal nog niet liet drukken, mocht het heilige werkzaamheden geven. De Heere leert het Zijn volk op Zijn Eigen wijze, op Zijn Eigen tijd. Hij heeft éénmaal door de mond van de profeet laten zeggen: *Gij zult de Koning zien in Zijn schoonheid.*

Misschien dat wij op de wereld doodbrakende moeten blijven en niet verder kunnen komen dan van verre gezien, geloofd en omhelsd. De toekomst van de gemeente Gods ligt gewaarborgd in deze Jezus, Die de zaken van en voor Zijn gemeente heeft uitgevoerd.

Nu niet, maar na dezen zult gij het verstaan.

Voorwaar, dan zal de uitziende, tot Christus geleide, in Christus gemeenschapsdelende kerk, ja de bevrijde kerk in de dag der eeuwen niet meer onderscheiden zijn. Dan lezen wij dat zij samen zijn voor de troon van God en dat zij Hem zullen aanschouwen Die ze gekocht heeft met de dure prijs van Zijn bloed.

Dan zal het voor de ganse gemeente zijn, de uitziende, de bedrukte, de bevestigde kerk, samen even verwonderd in God: *Gode zij dank voor Zijn onuitsprekelijke Gave.*
Amen.

9. Het gedenkboek Gods

Oudejaarspreek

Lezen: Maleáchi 3
 Zingen: Psalm 39: 3 en 4
 Psalm 102: 6 en 7
 Psalm 73: 1
 Psalm 85: 1

Geliefden,

Nog enkele uren scheiden ons van de klokslag van twaalf, waarin ook dit jaar aan ons is voorbijgegaan. Een veel bewogen jaar is weer voorbij. De Heere maakte onderscheid waar van nature geen onderscheid is. Immers, de lege plaatsen in de gemeente getuigen dat het woord van God waar is:

*"Niets kan hier zijn stand behouden,
 Wat uit stof is neemt een end,
 Door de tijd die alles schendt."*

Dat betreft ook ons. Hoewel ook wij onderworpen zijn aan de wet van de vergankelijkheid, heeft de Heere ons nog gelaten in het liefelijke heden der genade, in de welaangename tijd, in de dag der zaligheid.

Als de vraag aan ons gesteld zou worden, waarom de Heere ons droeg en spaarde, zou u een antwoord kunnen geven? Misschien zou u verschillende antwoorden geven.

U zou kunnen zeggen: "Omdat ik nog heel jong ben", maar dat antwoord geldt niet, want er zijn veel jonge mensen naar het graf gedragen.

U zou kunnen zeggen: "Omdat ik zo krachtig en sterk ben", maar dat onderscheid geldt ook niet. De sterkste is enkel ijdelheid. Misschien leeft er in uw hart, dat u nog niet te missen was, maar er zijn er verschillende uitgedragen, die niet te missen waren. Zij waren niet te missen in het kerkelijke leven, in de gezinnen en de families. De Heere heeft onderscheid gemaakt, waar het niet is. De vraag zou ons moeten bezetten: waarom wilde de Heere ons nog dragen?

Als u daar geen antwoord op weet, mogen wij het dan zeggen? Omdat de Heere tot nu toe geen lust had in uw dood.

Als de Heere ons vanavond brengt onder de prediking van het woord, is dat het bewijs. Hoewel hetzelfde woord tegen ons zegt: "Wij hebben hier geen blijvende stad." U moet het woord van God wel goed lezen. Daar staat niet: wij hebben geen blijvende stad, maar: wij hebben hier geen "blijvende" stad.

Het blijvende wat ons stof betreft, zou ons kunnen herinneren aan de dodenakker. Dat plekje is er dan nog, die enkele vierkante meters grond, waar het stof verteerd wordt. Maar dat is ook niet blijvend. Ook dat is tot een prediking van onze vergankelijkheid. Wat zegt ons dat?

Het blijvende van ons stof op de wereld, de grafzuil, misschien wel een mooie grafzuil, of alleen een paal met een nummer, verdwijnt ook.

Het is noodzakelijk dat u denkt aan het allerbelangrijkste, het laatste van het leven.

Dat laatste moet u niet hier zoeken, dat is voor de troon van God, waarvan de Heere zegt, dat wij daar zullen staan, óf links óf rechts.

Maleáchi heeft gesproken, dat wij dan zullen zien het onderscheid tussen degenen die de Heere hebben gediend en de Heere niet hebben gediend. Het is links of rechts.

Zouden wij dat hier kunnen weten? Wij dachten van wel. Wanneer wij daarover

willen spreken, dan willen wij niet miskennen wat in het jaar dat aan ons voorbij is gegaan, ons heeft bekommerd.

Gods Woord zegt, dat het uitnemendste slechts moeite en verdriet is. Sommigen zijn door ziekten bezet, anderen langs heel smartelijke wegen geleid. Sommigen leven onder zware zorgen, velen hebben rouw. Dat mogen wij niet vergeten.

Maar het is niet het allerbelangrijkste waar wij op oudejaarsavond over moeten denken. Op oudejaarsavond geldt voor alles, hoe staat het met onze ziel op weg naar de eeuwigheid?

Als de klok van ons leven slaat, hebben wij dan een thuis bij God? Is dat de vraag van uw leven? Is dat een zaak waar u vanavond hier in de kerk mee bezet bent? Hoe is onze reis naar de eeuwigheid?

Wij willen op oudejaarsavond daar uw aandacht voor vragen. De tekstwoorden bepalen ons bij de profetie van Maleáchi. Maleáchi 3: 16:

"Als dan spreken, die de Heere vrezen, een ieder tot zijn naaste: De Heere merkt er toch op en hoort, en er is een gedenkboek voor Zijn aangezicht geschreven voor degenen, die de Heere vrezen en voor degenen, die aan Zijn Naam gedenken."

Wij denken met u over: "Het gedenkboek Gods."

Ten eerste: het gedenkboek aangewezen.

Ten tweede: het gedenkboek beschreven.

Het gedenkboek Gods.

- Het gedenkboek aangewezen: "Als dan spreken, die de Heere vrezen, een ieder tot zijn naaste: de Heere merkt er toch op en hoort."
- Ten tweede: Het beschreven gedenkboek: "Er is een gedenkboek voor Zijn aangezicht geschreven, voor degenen die de Heere vrezen en voor degenen, die aan Zijn Naam gedenken."

De Heilige Geest moge ons in de waarheid leiden.

Geliefden,

Deze profetie is de laatste profetie, die de Heere onder de Oudtestamentische bedeling gaf. Degene die dit boek schreef en het opschrift van het boek draagt, is Maleáchi.

Opmerkelijk is het en dat is zeker een zaak die ons overdenkingswaard moet zijn, dat wij verder van hem niets weten. Wij weten zijn naam niet, zijn afkomst niet, zijn geboorte niet.

Zijn naam heeft te maken met zijn ambtelijke dienst. Zijn naam betekent immers bode, engel, gezant. Hij is een ambassadeur van de hemel en meer wil de Heere van hem niet zeggen, maar dat is dan ook precies genoeg.

De Heere zegt in deze laatste boodschap aan de Oudtestamentische gemeente: "Nog éénmaal laat Ik door een ambassadeur een boodschap brengen."

Zij krijgen een boodschap uit de troon van God. Het is of de Heere welbewust de naam, de afkomst, de persoon van deze profeet aan ons verbergt, opdat wij op deze persoonlijke dingen niet zouden ingaan, omdat zij in wezen voor God geen betekenis hebben.

Er is maar één ding waar de gemeente Gods aan denken moet: Dat de Heere nog éénmaal laat verkondigen door een bode van de hemel, wat Hij meent tot het volk te moeten zeggen. Het is gewichtvol, omdat zijn plaats op de wereld en zijn boodschap ons heenwijst waar de boodschap vandaan komt.

U weet dat een gezant daarin gewichtvol is in het natuurlijke leven, omdat hij zijn

volk en zijn koning vertegenwoordigt.

Wij weten hoe hoog deze personen in het natuurlijke leven geacht worden. Die hem aantast en zijn boodschap niet aanvaardt, die aanvaardt immers zijn zending niet.

Alzo zegt de Heere: "Ik heb nog één keer een gezant op de aarde geplaatst en hij heeft een boodschap", dat wij hem achten zouden. Daarom hebben wij de naam Maleachi u duidelijk gemaakt in zijn heilige betekenis.

Vierhonderd jaar voor de Nieuwtestamentische openbaring gaf de Heere deze boodschap. Het belangrijkste is om te denken waarom de Heere deze boodschap gaf en wie deze boodschap ontvingen. Het is een gezant te midden van een volk, dat in zijn levensopenbaring zich van God had losgemaakt.

Er was een weg, waarin Israël zich losmaakte.

De boodschap komt niet tot de wereld. Deze boodschap komt tot Israël, tot het volk, waarvan Maleáchi in hetzelfde hoofdstuk schrijft: "Ik de Heere wordt niet veranderd, daarom zijt gij kinderen van Jacob niet verteerd."

Tot het volk, dat Hij Zijn Jacob noemt.

Er was een weg, waarin dat zij zich van God hadden losgemaakt. Het begon in de eerste plaats met ontrouw, de ontrouw aan God, aan Zijn Woord, aan Zijn ordinantiën. Deze ontrouw kreeg een tweede trap, dat was de afval. De afval was zo ver gegaan, dat dat volk, dat Hij Jacob noemde, van God vervreemd leefde. Had dan Jacob zijn godsdienst niet?

Was de tempel er dan niet? Waren er dan geen priesters en levieten? Waren zij weggezonden tot in het blinde heidendom? Nee! Als de Heere een gezant van de hemel zendt, heeft Hij hem gezonden naar Zijn Jacob, dat van God vervreemd leefde.

Ver was Israël van de levende God afgevallen.

Toen de Heere Zijn gezant stuurde, komt hij met de boodschap van zijn Koning. Hij gaat met het volk een samenspraak aan. Deze samenspraak is nodig, want zij leidt naar de reine betekenis van de tekstwoorden.

Hij heeft een gesprek met het volk in de opdracht van zijn Koning. Wilt u meeluisteren? Dan gaan wij begrijpen hoe ver dat Jacob van God vervreemd heeft geleefd.

Wij lezen: "Van uwer vaderen dagen af zijt gij afgeweken van Mijn inzettingen en hebt ze niet bewaard; keert weder tot Mij en Ik zal tot u wederkeren", zegt de Heere der heirscharen.

Wat heeft dat volk dan geantwoord? Zij zeggen tegen de Heere: "Maar waarin zullen wij dan wederkeren"?

Zij beleven de afval van de Heere niet. Zij menen, dat zij de Heere dienen. Zij denken, dat het wat is op weg naar de eeuwigheid. Als de Heere zegt, dat zij wederkeren moeten, dan weten zij niet eens dat zij van God afgekeerd zijn.

De Heere zegt tegen hen: "En gij berooft Mij."

Zij zeggen: "Heere, waarin beroven wij U dan"?

Zij menen, dat hun leven wel beantwoordde aan Gods woord. Toch gaat de Heere het gesprek met hen voortzetten. Het is ingrijpend, want de Heere zegt op het laatst: "Uw woorden die tegen Mij gesproken zijn, zijn Mij te sterk geworden."

Dan komt weer dat antwoord van het volk.

De Heere gaat de samenspreking afbreken en tot het volk zeggen, dat Hij hun hart kent en hun leven doorgrondt en wat in wezen de wortel van hun bestaan is. Wat zij zeggen?

Zij zeggen, dat het tevergeefs is om God te dienen, *wat nuttigheid is het dat wij Zijn wacht waarnemen en dat wij in het zwart gaan voor het aangezicht des Heeren?*

Nu komt de diepe wortel van hun afval van de levende God in alle waarheid openbaar. Zij vinden dat het geen zin heeft om God te dienen. Wat heeft het te betekenen dat wij U vrezen? Welke betekenis heeft het dat wij Uw wacht waarnemen? Waarom zouden wij in het zwart gaan?

Zij zeggen: "Welke waarde heeft het om U te dienen, U te vrezen en om als zondaars voor Uw aangezicht te leven"?

Dan legt de Heere de wortel van hun leven bloot. Luistert u maar. Hij zegt: "Weet u waarom dat u also denkt en also leeft? Omdat uw leven also is. U acht de hoogmoedigen gelukzalig, die goddeloosheid doen worden gebouwd. Ook verzoeken zij de Heere en ontkomen."

Zij zeggen: "Wij hebben het eens nagegaan en wij hebben de dienst van Gods volk gezien en de dienst van de wereld. Wij hebben een conclusie getrokken, zoals wij dat dan bekijken kunnen gaat het de goddelozen goed. Zij hebben niets dan voorspoed. Het gaat hun wel wat zij doen. De hoogmoedigen vinden wij veel gelukkiger dan het volk van God."

Goddelozen zijn ook veel gelukkiger. Zij worden gebouwd, zij hebben zegen op zegen en voorspoed op voorspoed. Het lukt ze allen wel. Boven dit alles is er nog een zaak.

Zij verzoeken de Heere, dat wil zeggen dat zij God tarten in hun leven. Zij zijn in opstand tegen God en God doet niets. *Waar is dan de God des oordeels?*

Ziet u wel dat het helemaal niet geeft hoe dat een mens leeft? Ziet u wel dat God de zonde niet straft? Zij tarten de Heere en God doet er niets aan.

Dan komt de tekst.

Als het zo is, als u dat opmerkt, als u deze klanken hoort, als u dat gaat zien, dan spreken die de Heere vrezen.

Hoe was het in die tijd, toen de mens zich zo uitliet en leefde, sprak Gods volk toen niet? Neen.

Weet u wat dat zeggen wil en wat u op oudejaarsavond bedenken moet? Er zal een tijd aanbreken dat Gods kinderen zwijgend over de wereld gaan en de bestraffende mond niet meer spreken zal en de zonde niet meer bestraft wordt.

Dat betekent dat vader en moeder zwijgen, dat de ambtelijke dienst de zonde niet meer benoemt. Dat zal een tijd zijn van zwijgen, waarin de wereld in zijn brutotheid en zonde zich schaamteloos zal openbaren.

Spreekt dan de gemeente Gods geheel niet? Ja, zij spreken wel in de binnenkamer en hebben een verborgen leven met God.

Zij zeggen: "Heere, hoe kan dat nu toch allemaal? Waarom laat U dit toch alles doorgaan? Waarom werpt U geen dam op tegen de opkomende geesten van zonde en ongerechtigheid"?

Maar daar geeft de Heere ook geen antwoord op. Als het zodanig is, zo rijp, de openlijke aantasting van Gods Naam er zijn zal, dan zegt de Heere: "Nu is het de tijd dat de gemeente Gods gaat spreken." Alsdan, op dat ogenblik, spreken die de Heere vrezen, een ieder tot zijn naaste. Dan zal de mond van Gods kerk opengaan.

Mogen wij dat overwegen in het persoonlijke leven?

Dacht u dat het zo goed was jeugd, als uw bezorgde vader en uw biddende moeder u niet meer op de vingers tikt? Dacht u dat het dan goed gaat? Misschien denkt u bij u zelf, gelukkig, dat gepreek is over en meent u bij u zelf, zo, dat hebben zij goed begrepen? Ik ben er toch niet vatbaar voor. Ik zal mijn eigen leven wel leven.

Als u de betraande ogen van moeder niet meer ziet en de vermanende vinger van vader niet meer wijst, denkt u dat het dan goed gaat?

Dat is de tijd waar Maleáchi van spreekt, dan zal de Heere de waarschuwendende vinger

niet meer opheffen in uw jonge leven.

Er staat in de tekst: "Alsdan." Dat zal de tijd zijn, waarin de ambtelijke vermaningen zwijgen. Toch, de tijd zal aanbreken dat de kerk gaat spreken. Alsdan spreken die de Heere vrezen.

Wij zullen trachten het u duidelijk te maken.

Het zij tot troost en bemoediging van een volk dat er niets van begrijpt. Dat de vrijmoedigheid om de zonde aan te wijzen, van

God niet meer krijgt. Er kan een tijd aanbreken in het leven, dat wij de zonde niet meer mogen bestraffen. De Heere geeft de vrijmoedigheid niet meer.

Misschien had u verleden jaar het nog wel en moet u nu met een gesloten mond over de wereld, hoewel wel met een schreeuw naar de levende God.

Maleáchi zegt: "Dan zal de tijd aanbreken, dat zij gaan spreken." Wat zullen zij dan zeggen?

U moet van een zwijgend kind van God banger zijn dan van een waarschuwend kind van God. Als zij gaan spreken, zullen zij u niet meer naar de zonden wijzen. Als zij gaan spreken zullen zij niet meer zeggen: "Mijn jongen, mijn meisje, het kan zo niet meer." Zij zullen dan wat anders gaan zeggen.

Zij zullen zeggen: "Kijk eens naar boven, ziet naar de hemel. De Heere merkt er toch op en hoort het en er is een gedenkboek voor Zijn aangezicht."

Dan zal het ware volk Gods, degenen die daartoe van God verordineerd zijn, zeggen: "Let op wat God doet en waar God mee bezig is"

God, Die de gemeente des Heeren dienen mag, is geen zwijgende God, geen passieve God, maar de actieve God, de altijd werkzame God. Daar wijst de profeet, de gezant van de hemel naar.

Hij zegt: "Kijk eens naar boven. Weet u wat de Heere aan het doen is, terwijl u hier door gaat en meent door te kunnen zondigen? Hij merkt daarop."

Onze vaders vertaalden: *de Heere merkt daar op.*

In het Nieuwe Testament gebruikt de apostel Paulus in de gemeente van Korinthe het woord: aanmerken. Dat wil zeggen: er een teken op zetten. De Heere laat door de profeet zeggen: "Ik zal ze onder de roede doen doorgaan en Ik zal ze brengen onder de band van het verbond." De Heere wil zeggen: de schapen die Hij wilde hebben, kregen een teken, het waren de gemerkte beesten.

Nu zegt de Heere: "Ik merk wat." Zo zal de Heere elke daad, elke zonde, alle ongerechtigheid aanmerken, tekenen, vaststellen.

In het natuurlijke leven in Israël waren er dingen, die waarde hadden, waar belang bij was, die niet vergeten mochten worden. Zij werden met een teken gemerkt.

De profeet zegt, dat God aan het aanmerken is. God geeft een teken op de zonde. God geeft een teken op de ongerechtigheid, op de gedachten, op de woorden, op de werken. De Heere merkt dat.

Het betekent niet alleen dat Hij er erg in heeft, maar Hij heeft het ook vastgesteld.

Al deze dingen zijn onuitwisbaar voor het oog van de levende God. De Heere merkt erop en Hij hoort en God zal het zuiveren. God hoort precies wat onze woorden bedoelen, het oogmerk van ons leven is bij de levende God bekend.

Dan staat er: "En dat is in een gedenkboek."

In het boek van Esther wordt gehandeld, hoe dat koning Ahasveros het boek der gedachtenis liet brengen. Dat boek der gedachtenis bevatte de ganse geschiedenis van het volk.

Wanneer hier over een gedenkboek gesproken wordt, heeft dat meer in zich, dan heeft het de betekenis als van een boek met de posten van schuld, onwaarde voor God en tegen God.

In dat Goddelijke gedenkboek waar de profeet ons naar heen wijst, daar is ons ganse leven in opgemerkt.

Als de Heere het volk, dat zijn afval van God groot maakt, wordt benadert door de prediking van het Woord, dan is dat een laatste oproep om tot bezinning te komen. Dan is ook in deze prediking de oproep: *Mens, bereid uw huis. Verlaat de slechtheid en leeft!*

Dan is dat uit God vandaan een oproep tot waarachtige bekering. De Heere zegt: "Al moet Mijn volk zwijgend over de wereld gaan, maar u moet kijken wat Ik aan het doen ben."

Ziet u dat gedenkboek in de handen Gods, jongens en meisjes? Al heeft het woord misschien geen vat meer op u, al heeft de catechisatie geen kracht meer, maar dan zegt het woord: "Kijk eens naar boven."

Dat is geen verhaal wat wij u vertellen, maar de absolute waarheid van de levende God. De profeet zegt: "Kijk eens naar boven."

Gemeente, jong en oud, wij roepen u vanavond daartoe op. Kijk eens naar boven! Zie de enige ware, levende, rechtvaardige God. Aanschouwt Hem zoals Hij in de tekst wordt voorgesteld, aanschouwt Hem met het gedenkboek in Zijn handen. Uw leven, uw daden, uw gedachten, uw woorden zijn in het gedenkboek Gods.

Het is oudejaar.

Het is verheugend dat u hier vanavond bent. Als alleen uw plaats vanavond bepalend zou zijn voor uw staat naar de eeuwigheid, dan moeten wij toch aan u vragen: hoe is het met uw gedenkboek voor God? Hoe was het jaar dat achter u ligt?

U moet dan niet naar uw buurman kijken, maar eerlijk naar uzelf.

Als God nu handelen zou naar het gezicht van Zijn ogen en naar het gehoor van Zijn oren, kunt u dan begrijpen dat wij vanavond begonnen zijn met te zeggen dat het een wonder is dat wij nog zijn bij de in- en bij de uitgaande?

God verdroeg ons, God gaf ons nog een plekje, hoewel Hij de alwetende God is. Het gedenkboek is boven, wat heeft het voor betekenis in het leven van de gemeente Gods?

Dat staat in **onze tweede gedacht.**

Het boek van God is niet dicht. Het boek van God is niet leeg. Het boek van God ligt niet in de vergetelheid, maar wij lezen in deze tekstwoorden: "Daar is een gedenkboek voor Zijn aangezicht geschreven, voor degenen die de Heere vrezden en voor degenen die aan Zijn Naam gedenken."

Dat gedenkboek is niet leeg. Wij kunnen in ons leven soms menen, dat wij dat levensboek van ons dicht kunnen doen. Er zijn er honderden die dat graag zouden willen, die er niet meer over willen denken. Weg ermee, net zoals het vuil met de bezem weggeveegd wordt.

Zo zouden wij immers zo graag dingen, gedachten, zaken van ons leven weg willen vegen. Weg ermee, er nooit meer aan denken, want de mens heeft zoveel, waar hij vanaf wil, maar nooit vanaf komt. Er is een gedenkboek geschreven, het is niet uit te wissen.

Dat staat er zwart op wit voor de ogen des Heeren. Ons leven, onze geboorte, onze zonden, onze schuld staan allemaal opgetekend. Hoe weet u dat?

U kunt vanavond wel vertellen dat het gedenkboek er is, dat dit geschreven is en daar

ons leven getekend is van onze kindse dagen af tot nu toe, maar hoe weet u dat?
Dat willen wij met drie dingen u duidelijk maken.

In de eerste plaats is het gedenkboek een *getuigend* boek. Het getuigt in de weg van de algemene overtuiging. Het gedenkboek is een getuigend boek in de grote dag die wij samen tegemoet gaan. Het gedenkboek is een getuigend boek in het uur der waarachtige bekering en in het leven van Gods kinderen op aarde.

Deze drie zaken liggen in de tweede gedachte verklaard, maar eer dat wij dat met u gaan overdenken, gaan wij samen zingen: **Psalm 73 vers 1.**

Er is een gedenkboek voor Zijn aangezicht geschreven.

Dan staat er in de tekst iets opmerkelijks. Er staat niet: En het is geschreven "van" degenen die de Heere vrezden. Dan zou het alleen maar over het leven van Gods kinderen gaan. Er staat: het is vóór degenen geschreven.

Wat wil dat nu zeggen? Dat de Heere naar de vrijmacht van Zijn Goddelijke genade dat gedenkboek voor Zijn kinderen openlegt. Even deze gedachte vooraf. Het gedenkboek is een getuigend boek, dat kan in algemene zin als wij leven onder de bediening van het woord.

De Heere kan dan in de algemene overtuiging onze consciëntie bekend maken Zijn alwetendheid en overalometgenwoordigheid. Dat kan onder de bedeling van de algemene genade ons bewaren voor veel zonden.

Slaat dat boek niet dicht jeugd. Wanneer de Heere in algemene zin het levensboek nog tot een getuigenis geeft, dan kan dat onder de leiding Gods ons bewaren voor veel zonden.

Velen van Gods kinderen hebben later met smart en met tranen moeten belijden, dat zij helaas op deze algemene werkingen van de Heilige Geest te weinig acht gegeven hebben. Zonden die niet gedaan zijn, behoeven ook niet beweend te worden.

Het is een getuigend boek, wat in de grote dag der dagen terugkomt, waarvan Johannes op Padmos ons heeft geleerd: "En de boeken werden geopend."

Dat er een gedenkboek is voor het aangezicht des Heeren is tot een onnoemelijke troost.

Het is een getuigend boek in het leven van Gods kinderen op de wereld. Het heeft de Heere behaagd om in het uur der levendmaking dat gedenkboek voor de ogen van Gods kinderen te houden. De Heilige Geest verwaardigt ze te lezen wat God al die jaren opgetekend heeft. Ik zal het ze ordentelijk voor ogen stellen.

Weet u het nog, bedrukte, ellendige, vaak om u zelf zo bekommerde kerk? Herinnert u zich nog het ogenblik, dat God de bladzijden van het gedenkboek voor uw ogen opendeed? Het was het uur van Zijn welbehagen. De Heere maakte de zonde tot zonde en de schuld tot schuld. In dat ogenblik vergunde de Heere een blik in het eigen leven. Daar zijn wij van nature stekeblind voor. De heilige Wet in zijn geestelijke overtuigende kracht maakte bekend: "Wee mijner, wee mijner, dat ik zo heb gezondigd, de kroon is van mijn hoofd gevallen."

De Heere legde in de persoonlijke onderhandelingen bladzijde voor bladzijde open.

Met smart moest worden ingeleefd: tegen al de geboden Gods zwaar en menigmaal te hebben gezondigd en geen van derzelve gehouden.

God deed het levensboek open en niet alleen de zonde, de gedachten, de overtredingen tegen de Heere werden bekend gemaakt, maar ook Zijn vermaningen, Zijn lokkingen, Zijn waarschuwingen. De kracht Gods, waardoor de Heere uw leven spaarde en bewaarde, deed ervaren dat u niet alleen tegen een rechtvaardig, maar ook tegen een goeddoend God gezondigd had.

Het is een ontzaglijke waarheid in het leven als de Heere laat zien wat het leven voor Hem was, maar ook Wie de Heere was. Daar is dat hartelijke kloppen op de heup geboren. Daar zijn de zonden beweend. Daar is de innerlijke smart geboren, een droefheid naar. God, die een onberouwelijke bekering ter zaligheid werkt.

Bij de opening van het levensboek heeft de gemeente Gods erkent:

*"Ik erken mijn schuld die U tot straf bewoog,
Uw doen is rein en Uw vonnis gans rechtvaardig."*

Weet u wat nu zo'n wonder was?

Terwijl de opening van dat levensboek de ziel veroordeelde en bekend maakte, dat zij een zondaar voor God waren, gebeurde er iets wonderlijks. Zij konden niet ophouden om het te lezen. Het is een gemeente die eerlijk wil zalig worden.

Zij hebben gezegd: "Heere, zeg het mij maar."

Zij hebben beleefd wat het zeggen wil om zondaar voor God te zijn. Maar dat niet alleen. In de aanvaarding van hun levensboek zijn zij aan de zijde Gods gebracht. Daar heeft hun ziel het voor God uitgeweend:

*"Gena o God, gena, hoor mijn gebed,
verschoon mij toch naar Uw barmhartigheden."*

De Heere ging de geheimen openbaren, hoe dat God met behoud van deugden zalig kon maken. De rijkdommen van Christus' gerechtigheid worden aan de ziel bekend gemaakt. Het boek van Gods eeuwige gedachten ging open, waarin Hij een mens zalig kon maken door de enige Naam, Die onder de hemel gegeven is tot zaligheid.

De bladzijden uit het eeuwig getuigenis zijn opgegeten en in verwondering is beleefd dat zondaren zalig konden worden. Verloren mensen konden nog behouden worden. Mensen die zich buiten God gezondigd hadden konden nog in God bevredigd worden. Het gedenkboek is opengegaan. De geheimen zijn verklaard, hoe God in Christus de wereld met Zichzelf was verzoenende.

Hij heeft de zonden van Zijn gemeente voor Zijn rekening genomen, de schuld van Zijn volk geboet, het ongenoegen Gods geblust en een eeuwige gerechtigheid verworven. Het is een wonder uit genade zalig geworden door het geloof en dat niet uit u, dat is Gods Gave.

Het gedenkboek van God te mogen lezen is een wonder. Maleáchi mocht prediken dat er een gedenkboek is. Heeft Gods Geest het levensboek voor uw ogen geopend?

Wat heeft u gelezen?

Het is smartelijk om tegen zo'n God gezondigd te hebben. De Heere maakt bekend hoe voor God geleefd is.

Weet u wat waarheid is?

Wat in dat boek staat, gaat er nooit meer uit. Het is één van de smartelijkste zaken die de Heilige Geest leert. Zij leerden zeggen: "Heere, dat kan ik nu nooit meer overdoen, dat kan ik nu nooit meer beter doen, dat kan ik nu nooit meer wegnemen."

Gods Geest gaat onderwijzen hoe in de gerechtigheid van Christus de zonde van de kerk uitgedelgd wordt als een nevel. De Heere zal de zonden nooit meer gedenken. Hij zal om Zijn Zelfs wil van schuld en straf ontheffen en in Zijn Naam een recht ten leven geven. Dan wordt het een verwonderen in God: "Heere, nu hebben mijn zonden U niet in de weg gestaan."

De zonden staan God niet in de weg. Wat dan wel?

De onbeweende en onbeleefde zonden.

Er is geen groter voorrecht dan zondaar voor God te worden. U moet het eens vragen

aan Gods kinderen of zij het plekje kunnen vergeten, waar zij zondaar voor God zijn geworden. *En er is een gedenkboek voor Zijn aangezicht geschreven voor degenen, die de Heere vrezen.*

Dus, die de Heere vrezen hebben dat gedenkboek gelezen? Dat is juist de troost van de prediking.

God maakt de zonden bekend, God maakt de schuld bekend, God maakt Zijn ongenoegen bekend. Maar Hij maakt ook de weg ten leven bekend voor degenen die de Heere vrezen en aan Zijn Naam gedenken.

Het woordje *gedenken* kan een kind begrijpen.

Als men door bepaalde omstandigheden één van uw lieve, dierbare betrekkingen een tijd lang kwijt bent of door een bepaalde reis of andere omstandigheden uit het oog hebt verloren, dan is men hen wel uit het oog verloren, maar niet uit het hart.

Zo kunnen ouders denken aan hun kind. Dat wil zeggen: "Ik ben je toch nooit kwijt."

Nu zegt de Heere, dat er een volk op de aarde is, die bij alles wat er in hun leven is gebeurd, een hart heeft dat toch naar God vraagt en zoekt. Er is in hun leven iets dat buiten God niet kan leven. Er wordt gevonden wat op God aantrekt.

*Gods verborgen omgang vinden,
Zielen daar Zijn vrees in woont.*

Maleáchi is een gezant en een gezant krijgt de boodschappen van Boven. Maleáchi kreeg de boodschap van Boven. De Heere heeft gezegd: "Ga tot dat volk, dat Mij de rug heeft toegekeerd."

Er is een gedenkboek jongens en meisjes, ook op Oudejaarsavond. Zal je er vanavond om twaalf uur aan denken dat het dan niet 1 januari is, maar dat het dan een dag is, waarin de Heere schrijft? Dat je om twaalf uur niet meer op de straten hoort?

Wil je dat God in Zijn gedenkboek om twaalf uur aantekent: Deze jongen, dit meisje leeft op Oudejaarsavond ondanks de preek, de vermaning, de nodiging, Mijn trekkingen, nog steeds door in de zonde en begon het nieuwe jaar opnieuw met zondigen. Moet dat in je levensboek?

Moet dat in het gedenkboek voor God, terwijl je de vermaning van je vader en moeder niet aanvaardt en denkt: "Zij kunnen praten wat zij willen, maar om twaalf uur zal ik het wel weten." En wil je dan doorbreken als een lam in de ruimte?

Als je van de aarde niets meer aanneemt, neemt het dan van de hemel aan. Er is een gedenkboek voor Zijn aangezicht.

Zo ga je het nieuwe jaar toch niet beginnen? Dat kan toch niet met je gedoopte voorhoofd, dan kun je toch niet in de wereld zijn? Laat de wereld zich maar rijp maken, maar aangaande dit woord van God hebben wij ons te buigen onder de vermaningen.

Vaders en moeders, dit is het woord.

Als zij niet meer luisteren willen, dan staat er wat u te zeggen hebt. U moet tegen uw kinderen zeggen: "Heb je vanavond de preek gehoord? Kijk eens naar boven! Je hoeft niet meer in mijn ogen te kijken en niet naar mijn handen. Kijk eens naar Boven. *Er is een God, Die leeft en Die op aarde vonnis geeft.* Hij heeft een gedenkboek geschreven."

Als u nu openlijk tegen die God en tegen de vermaningen durft te zondigen, dan is er een gedenkboek.

Er zijn er meer geweest, die op nieuwjaarsmorgen in de eerste uren van het nieuwe jaar naar God moesten. U bent de sprake in de gemeente toch nog niet vergeten? Hoeveel jonge levens zijn er dit jaar al niet afgesneden in de kracht van hun jeugd?

U bent er nog. God is u nog niet moe geworden.

Het is beter om twaalf uur je knieën te buigen op je kamertje en het vuurwerk aan de wereld over te laten. Het is beter om het Woord van God open te slaan en je vinger te leggen bij de tekst en te zeggen: "Heere, leer mij de verborgenheden, open mijn levensboek." Dit is beter dan om mee te joelen met de wereld.

Als God dan om twaalf uur vannacht de heiligheid van Zijn Woord handhaaft en je zal op de straten zijn en worden weggeveegd! Vreselijk zal het zijn te vallen in de handen van de levende God, om Hem te ontmoeten.

Het zal zijn als Kapernaüm, dat tot de hemel toe was verhoogd en tot de hel toe neergestoten werd. Zondigen tegen God doen wij niet goedkoop, zondigen tegen de vermaningen in zullen dubbel op de consciëntie wegen.

Gemeente, er is een gedenkboek voor Zijn aangezicht.

Bent u er blij mee? Dat boek is opengegaan in het leven van de kerk. De bladzijden zijn doorgebladerd. Hoe was het jaar dat voorbij is?

Wij weten dat er een erfenis is, die het hoofd buigt en zegt: "O God, dagen zonder getal heb ik U vergeten, dagen zonder getal heb ik zonder U geleefd." Weet u wat nu zo'n wonder is voor degenen die de Heere vrezen?

Als God de laatste bladzijden van het levensboek zal omgeslagen hebben, staat er: "Het bloed van Jezus Christus, de Zone Gods, reinigt van alle zonden." Als God de laatste bladzijde omslaat, zal het niet alleen zijn een boek met zonde, maar ook: "De schuld is uit Uw boek gedaan, dies ziet Gij geen van hunne zonden aan."

Laat het de begeerte van oudejaarsavond zijn om dat te zoeken. Wij hebben dit jaar weer een lijst van overledenen. Er zou bij deze lijst nog een hele lijst te voegen zijn van mensen in de kring van de gemeente, die hun lieven en dierbaren op andere plaatsen hebben moeten begraven of die om andere omstandigheden niet in staat waren hun lieven naar hun groeven te brengen. Hoevelen zijn er vanavond met rouw bezet die niet in onze registers voorkomen, maar wel in de registers Gods?

Wij gaan afsluiten. God sluit nog niet af. Uw levensboek ligt voor Zijn aangezicht. Zal op onze laatste levensbladzijde ook staan: "Het bloed van Jezus Christus reinigde van alle zonden"? Schikt u Israël om uw God te ontmoeten. Amen.

10. De levenskracht van de Pelgrim

Nieuwjaar

Lezen: Psalm 84
 Zingen: Psalm 3: 2
 Psalm 84: 5 en 6
 Psalm 77: 7 en 8
 Psalm 17: 4

Geliefden,

Gods gemeente heeft van de Heere een bijzondere naam gekregen. Zij wordt de strijdende kerk genoemd. Wanneer vroeger op de gezelschappen iemand binnenkwam, waar overname voor was, dan werden zij aangesproken met: "Welkom in de strijd." De meesten hebben gedacht: Strijd? Hun hart was toch gebogen voor God en Zijn dienst? Er was toch een innerlijke lust om voor God te leven? De wereld en de zonde een scheidbrief gegeven? Komt dan de strijd? Ook hebben zij gedacht in de strijd staande te zullen blijven en de overwinning te behalen. De zonde werd bestreden en gemeend werd deze te overwinnen.

Dan komen er wegen en David heeft dat in Psalm 3 ons geleerd, waar gans niet op gerekend werd. Wij lezen van de man Gods: "O Heere, hoe zijn mijn tegenpartijders vermenigvuldigd." Daar had David ook niet op gerekend. Wat vermenigvuldigen is, kan een kind weten. Er komt steeds een groter getal.

In plaats dat het minder wordt, wordt het meer. David zegt: "Ze hadden mij omringd als de bijen."

Velen zeggen tot mijn ziel. Het gaat niet over uitwendige omstandigheden. Hoewel ook deze aan Gods kinderen niet voorbij gaan. De strijd van de kerk betreft het ganse leven. Dus, dat is het huwelijk, het gezin, de zaak, het werk van alle dag. Dat hoort er allemaal bij.

Toch: "Velen zeggen tot mijn ziel."

Dat zijn pijlen gericht op het genadeleven. Hij heeft vijanden, die heel fel op hem geschoten hebben. Ze zeggen tot zijn ziel: "Hij heeft geen heil bij God."

In zijn gedachten ziet hij ze voor zich staan. Ze zeggen: "Gij hebt geen heil bij God." Van deze strijd weet ook het ware volk van God. Het nabijkomende leven weet daar niet van. Wat verstaan zulken van de strijd van Gods gemeente?

Wat moet David nu antwoorden aan zijn bestrijders?

Dat weet hij ook niet. Er worden zoveel pijlen geschoten in de ziel en ze maken zulke wonden, dat er geen verweer is te vinden. Weet u wat David doet? Hij heft zijn ogen op naar de hemel en roept:

*Sta op, verlos mij Heer,
 Gij hebt, o God weleer
 Getoond voor mij te waken.*

Dat is een wonderlijk begin bij het nieuwe jaar. Vooral als voor de toekomst het woord van God staat overdacht te worden. Waarom wordt dan niet gezegd:

*Geloofd zij God met diepst ontzag,
 Hij overlaadt ons dag aan dag,
 Met Zijne gunstbewijzen.*

Velen zeggen tot mijn ziel: *Gij hebt geen heil bij God.*

Genade beleven is een daad van de hemel. Genade vasthouden is ook een daad van de hemel. Genade oefenen is ook een daad van de hemel.

Hoe dat een troostvolle boodschap aan de strijdende kerk bij het begin van het jaar daar over spreekt, gaan wij overdenken.

De tekstwoorden vindt u in Psalm 84: 12:

"Want God, de Heere, is een Zon en Schild. De Heere zal genade en eer geven. Hij zal het goede niet onthouden, degene, die in oprechtheid wandelen."

De inhoud van de tekstwoorden benoemen wij: *De levenskracht van de pelgrim.*

Het bepaalt ons bij:

Ten eerste: De levensbron.

Ten tweede: De levensgenade.

Ten derde: De levensonderhouding.

- De levensbron: *Want God de Heere is een Zon en Schild.*
- De levensgenade: *De Heere zal genade en eer geven.*
- De levensonderhouding: *Hij zal het goede niet onthouden, die in oprechtheid wandelen.*

De Heilige Geest geve getuigenis van de waarheid in ons hart en leven tot troost voor de toekomst bij de aanvang van het nieuwe jaar.

Geliefden,

Wij beluisteren een getuigenis van een pelgrim op weg naar de grote toekomst. Het wijst op een naar Sion trekkende kerk. Het is een naar de gunst en gemeenschap met God verlangende pelgrim. Welgelukzalig zijn ze, die in Uw huis wonen.

De vrucht van de ontvangen genade kan niet verborgen blijven. Het slot van Psalm 84 is een getuigenis van een vreemdeling op de aarde, die met de genade Gods niet verder gekomen is dan zijn ogen op te heffen naar de bergen en te belijden waar de tekst mee begint: "God de Heere is een Zon en Schild, Hij zal genade en eer geven."

Hier is een getuigenis van een mens, die weet Wie God is.

Als wij de tekst lezen begint deze met het woord: "Want."

Dat is dus een duidelijk vervolg van hetgeen hij in het voorgaande in Psalm 84 heeft meegedeeld. Hij heeft geschreven over een trekkend mens. Een mens, die uit zijn doodsstaat is verheven en door het wonder der wedergeboorte is vernieuwd. Hij heeft zijn voeten mogen zetten op een pad, dat hij voorheen niet kende. Want als de Heere de mens bekeert, dan weet hij van niets en de weg ten leven is verborgen. Hij is onwetend en weet van niets.

In de weergave van zijn leven geeft hij weer, waar hij zijn kracht uit put. Het wijst dus naar de levenskracht van een pelgrim.

De vraag kan gesteld worden: "Waar heeft Gods gemeente het leven uit? Of waar hebben zij het leven in?"

Men staat soms verbaasd waar een mens dat in heeft gevonden. Sommigen zijn wat bedrukt door de levensomstandigheden. Anderen hebben een psalmvers in de gedachten. Anderen kunnen hele verhalen vertellen. Samengesteld uit verzen en teksten, die allemaal op elkander zijn gestapeld. Maar als dan de vraag gesteld wordt: "Waar bestaat de grond van het leven uit?" Dan blijft het antwoord vaak uit.

Maar als de dichter van Psalm 84 dit gevraagd wordt, dan geeft hij een heel ander

antwoord. Hij geeft een antwoord waar hij het op kan wagen op weg naar de eeuwigheid. Dit mogen wij niet vergeten. Want wij reizen naar de eeuwigheid. Nog een korte tijd en wij staan voor de grote troon van God. Daar staan wij alleen. Dan is er niemand die de handen kan opleggen. Dan zegt niemand: *U moet maar vertrouwen hebben, of het is zeker van God geweest in het leven.*

Maar dat zal geen gewicht in de schaal leggen. In de grote Godsontmoeting staan wij alleen voor God. Dan zullen wij zonder verschrikking God moeten kunnen ontmoeten. Dat kan alleen als wij bedekt zijn door het kleed van Christus' gerechtigheid.

De dichter is een mens, die met God te doen kreeg. Hij kreeg daardoor met de eeuwigheid te doen. Daar is voldoende stof in begrepen om bij de aanvang van het nieuwe jaar over te denken. Heeft de dood en de eeuwigheid een plaats in uw leven gekregen? Vaak horen wij, dat het wonder van de levensvernieuwing bij ieder niet even duidelijk is. Daar kunnen wij onderscheiden over denken. Maar toch zullen wij het persoonlijk moeten weten. Al is het bij velen vaak bestreden, als God het leven schenkt dan wordt de dood en de eeuwigheid op het hart gebonden. Daar komt de ziel niet meer van onder uit.

Dan wordt het waar, wat Bunyan beleefde toen hij de stad Verderf ontvluchtte en hem de vraag gesteld werd, waarom hij het zo benauwd had.

Hij antwoordde: "Ik moet God ontmoeten en dat kan ik niet. Ik moet sterven en dat kan ik ook niet." Daaruit werden de werkzaamheden geboren. Dan ziet u hem gaan met een vracht op de schouder. Als de vraag gesteld wordt, hoe hij aan de wetenschap is gekomen van de dood en de eeuwigheid, dan wijst hij op de rol, die hij draagt. Hij zegt: "In dat boek heb ik het gelezen." Gods Woord is in zijn zaligmakende bediening overtuigend in zijn ziel geopenbaard.

Vanaf dit ogenblik heeft hij geen rust meer gekend onder het hol van zijn zielevoet.

Daarover heeft de dichter van Psalm 84 geschreven en ons de weg des levens voorgehouden.

Als wij aan de dichter vragen: "Wat is uw levenskracht?" Dan geeft hij in de tekstwoorden daarop antwoord. God de Heere is een Zon en Schild. Als wij over de Godskennis van de dichter denken merken wij op dat hij zegt: "God de Heere."

Hij heeft meer dan de algemene kennis en schriftkennis van God. Elk mens heeft een bepaalde maat van Godskennis. Dat is de vrucht van de overblijfselen na de diepte van de val. Zelfs de heidenen hebben deze kennis. Ze zullen daarom voor God niet te verontschuldigen zijn.

Vader Hellenbroek vraagt in het vragenboekje: "Waaruit kunnen wij God kennen?"

Hij antwoordt: "Uit de natuur en de Heilige Schrift."

Een atheïst wordt niet geboren maar gemaakt. Er is ook een algemene kennis van God uit de Heilige Schrift. Daar wijst de apostel op als hij voor Agrippa staat en zegt: "Geloofst gij, koning de schriften? Ik weet, dat gij ze geloofd." Maar met deze kennis is Agrippa verloren gegaan.

De dichter van Psalm 84 heeft meerdere kennis. Hij zegt: "God de Heere." Hij is op een wonderlijke wijze door Gods Geest vernieuwd en wedergeboren. De Heere heeft hem in heilige relatie gebracht met het wezen van het genadeverbond. Hij is niet op een onheilige wijze met het verbond werkzaam geworden. Hij heeft niet vastgesteld: "Ik ben gedoopt, ik ben een verbondskind, ik leun nu op de beloften van het verbond. Als ik dat nu mag aangrijpen, hoor ik bij het ware volk van God." Zo werkt de Heilige Geest niet in het hart van Gods verkoren gemeente. De dichter kent God de Heere, die op zaligmakende wijze Zich in zijn leven heeft geopenbaard.

Hij kent God de Heere als de God des eeds en des verbonds. Als vrucht daarvan zijn de onderhandelingen begonnen tussen God en de ziel. In de onderhandelingen zijn er

werkzaamheden ontstaan tussen God, Die Zich in de Schrift ging openbaren. De geheiligde Godskennis gaat hij omschrijven. God de Heere is een Zon en Schild.

Daar openbaart hij zijn kennis in. Hij kent de Godsopenbaring en verklaart deze in beelden uit het natuurlijke leven.

Zoals de Heilige Geest zo vaak en op vele plaatsen deze wil gebruiken om de gemeente te onderwijzen.

Wanneer ontdekt in de natuur de mens dat de zon er is? Dat is 's morgens als wij wakker worden. Als het licht wordt in de natuur. Dan zeggen wij: "De zon is opgegaan."

Als de zon opgaat wordt het licht. Dan gaan wij de dingen onderscheiden. Dan kan je het zien en dan kan je vele dingen ontdekken. Als de ware Godskennis in het leven openbaar wordt, gaan wij verstaan wat de dichter ons tracht duidelijk te maken.

Want als God Zich in het leven gaat openbaren, geeft Hij licht over Goddelijke zaken. Dan valt er licht over het persoonlijke leven. De Heere heeft de ziel laten zien, wie God was, maar ook wie de mens was.

God de Heere is een Zon. Er is licht gevallen in zijn leven. Hij heeft twee dingen gezien. Bij het ware Goddelijke licht heeft God geopenbaard de heiligheid, de alwetendheid en de rechtvaardigheid Gods. Hij heeft God gezien in Zijn Zelfopenbaring. Voor deze wist de ziel niet, dat er zulk een God was.

De ouden zeiden: "De ziel gaat een onbekende God aanroepen." Al zou u uw leven lang in de kerk hebben gezeten zonder de ware Godsopenbaring, is dat zonder de zaligmakende kennis van God. Door de ware Godsopenbaring gaan wij pas zien Wie God is. Dan gaan wij God zien in de openbaring van Zijn heilige deugden. Er komt licht en datzelfde licht scheurt ook het bestaan van de mens open. Dan valt er licht in de vuile kerker van ons leven. Door het ontdekkend licht van de Heilige Geest ontdekken wij een bestaan, dat voor God niet kan bestaan. Daar vindt u een bron van wanbedrijven, vol van goddeloosheid. Dan staat ons leven in het licht van de alwetendheid Gods. Daardoor kan de mens geen bestaan meer vinden voor God. Vanaf dit ogenblik wordt ervaren, dat God ons leven moet afkeuren. De ziel keurt zichzelf ook af. *Wee mijner, wee mijner, dat ik zo heb gezondigd, de kroon is van mijn hoofd gevallen.* Wat een ontzaggelijke, smartelijke ontdekking is dit toch als ons leven zo wordt geopend. Dan komt de ziel aan de weet, wie hij is voor God. Dan kunnen wij onze schande niet meer bedekken. Alles is naakt en openbaar voor de ogen van God, met Wie wij te doen hebben. Waarom worden deze zaken ons voorgehouden?

Het is immers bij de aanvang van het nieuwe jaar. Wat zal ons wedervaren? Maar zeker is, dat God ontmoeten de grootste ervaring zal moeten zijn.

Wij herinneren ons eens een gesprek over de genade. Er werden mededelingen gedaan over de betrekking op God en de liefde tot God. Nadat het verhaal uit was, werd er een vraag gesteld: "Hoe is het met de zonde in uw leven? Hoe is het met de schuld?"

Weet u wat het antwoord was?

Van de zonde en de schuld heb ik niet zoveel last. Er was dus overgeslagen waar God mee gaat beginnen. Want God gaat beginnen met de breuk tussen God en de ziel aan te wijzen en ook de oorzaak te tonen waardoor ze ontstaan is. De Heere maakt de zonde tot zonde en de schuld tot schuld. Hoe wordt dat in de ziel geleerd? Nog altijd in de weg, waarin de Heilige Geest de geestelijkheid van de wet gaat bekend maken. Want door de wet is de kennis der zonde. Ik wist niet dat begeren zonde ware, als de wet niet had gezegd: "Gij zult niet begeren." Als de dichter van Psalm 84 een terugblik geeft van zijn leven en wij vragen: "Hoe bent u in Sion gekomen? Wat is de grond en de ervaring van het leven?" Dan zegt hij: "De Heere is een Zon." Hij heeft licht gegeven en ik zag Wie God was en wie ik was.

De Heere is een Zon, dat wijst naar een ontdekkend licht.

Het wijst ook naar een vruchtbaarmakend licht. Hij wijst op de koestering van het licht. Het heeft een verwarmend vermogen. Het geeft weer het onderscheid tussen het algemene en zaligmakende werk van de Heilige Geest.

De door de algemene overtuiging getuigende mens kan zeker spreken over de diepte van de val. En toch missen van hetgeen de Heere Zijn keurlingen leert. Namelijk dat de wonderlijke ontdekking altijd gepaard gaat met het trekkende vermogen des Heeren. Want de Heere trekt de ontdekte, verloren zondaar naar Zich toe.

Dat doet de ziel voor God in het stof buigen. Zie zulk een ontdekt mens in de kerker te Babel. Hij kende, dat de Heere God was. Er staat niet, dat hij ging erkennen dat de Heere God was. Hij ging kennis van God krijgen. Zie er één drie dagen en nachten kruipen in Damaskus. Hij ligt gebogen voor God, het is met hem afgelopen. De Heilige Geest geeft in de weg van ontdekking licht en toch schreeuwt de ontdekte zondaar naar de levende God. Hij wordt door de trekkende kracht aan de zijde Gods gebracht.

De Heere is een Zon, niet alleen in Zijn ontdekkend licht, maar ook in Zijn trekkend en lokkend licht. Ik zal ze lokken, Ik zal ze trekken. Hij zal naar het hart van Jeruzalem spreken. Dat wordt het wonder als de Heere de zondaar de beminnelijkheid van God en Zijn dienst gaat leren.

De Heere is een Zon ook in Zijn vruchtbaarmakend vermogen.

Ook dat weet de dichter. Alleen de Heilige Geest heeft het dode leven tot nieuw leven kunnen verwekken. De ziel, die wedergeboren wordt, gaat Gode leven. Hij ontvangt andere ogen, andere oren, een andere mond, een ander hart. Want de genade Gods betreft niet de buitenkant, maar het ganse leven.

De zon kan zich bedekken in de natuur. Het is niet altijd licht. Er kunnen wolkenvelden komen voor de zon. Het kan duister worden. Dan moet de mens in de schemer verder lopen.

Een oud kind van God schreef eens het volgende: Het was stikdonkere nacht, ik ben in de nacht aan het lopen gegaan. Ik heb alles ondersteboven gelopen wat nog overeind stond. Nee, het is niet altijd licht in het leven van Gods kinderen.

De Heere is een Zon en Schild.

Wat heeft de Heere daarmee willen zeggen? Hij is een Schild? David heeft in Psalm drie gezegd: "Hoe zijn mijn tegenpartijders vermenigvuldigd." De strijd wijst dat er wat te roven is. De kapers vallen nooit een leeg schip aan.

Dit is tot onderwijs, tot troost in de strijd van het leven. De duivel valt nooit aan op een gewillige onderdaan van de hel. Hij valt aan op de onderdanen van het Koninkrijk Gods. Hij tracht de goederen en het leven te roven van de levende gemeente. Daarom gaat de strijd het ganse leven verder, er kan geen stil zijn wezen. Maar hoe bang kan het toch zijn in het leven. Als in de tijd van de kapers op zee de boten op de thuisreis voeren, dan zat in de top van de mast een uitkijk om te letten op de naderende schepen. Als dan een kaperschip de bloedvlag hees, wisten zij dat het op hun leven is aangelegd. De strijd kwam en de uitkomst was vaak onzeker.

Gods kinderen weten van de strijd op leven en dood. De strijd tegen de driehoofdige doodsvijand.

Nu getuigt de dichter te midden van het bestreden leven: "De Heere is een Schild."

Dat is een opmerkelijke zaak. Bunyan schrijft, dat hij afdalende van berg Sion

Diabolus tegenkwam. Hij had de gedaante van een monster. Ik verschrikte van zijn stem. Ik zag zijn wapenrusting. Met grote kracht viel hij aan, maar met het schild mocht ik de vurige pijlen opvangen.

De dichter spreekt niet over een schild als God woord, maar, *God de Heere is een Schild*. Wat ziet en weet hij als hij deze dingen schrijft?

Hij mag schuilen bij God, Die hem van dood levend maakte en de weg ten leven deed gaan. Het binnengaan in het Sion Gods is gewaarborgd, omdat in de strijd van het leven de Heere zijn bedekking en kracht is.

Hij heeft in de strijd niet te strijden, hij weet dat in de strijd tegen de driehoofdige vijand in eigen kracht niet is te strijden. Dan zal hij de nederlaag moeten lijden. En hoeveel nederlagen zijn al geleden, omdat in eigen kracht gestreden werd?

In de tekst staat: "God de Heere is een Schild."

Wat heeft hij daarmee beleden? Dat zijn veiligheid en overwinning is gewaarborgd in het bedekt zijn achter de Heere. Daarvan heeft de profeet Jesaja gesproken: "God stelt heil tot muren en voorschansen."

Hier belijdt een kind van God, dat in de strijd van zijn leven hij zijn veiligheid vond achter God, Die hem voor tijd en eeuwigheid voor Zijn rekening heeft genomen.

Ook de dichter van Psalm 118 spreekt van deze geloofswetenschap.

Want de wapenen in de strijd zijn niet onze wapens. Ook onze bekering is geen wapen. Ook onze geloofsoefeningen niet.

De satan gaat niet op de vlucht voor onze ervaringen en onze vermeende krachten. Maar tegen de Koning van de kerk heeft hij geen vermogens.

Hoor de strijdende gemeente daarvan zingen:

*Sta op, verlos mij Heer.
Gij hebt, o God weleer
Getoond voor mij te waken,
Mijn haters onderdrukt,
En mij 't gevaar ontruikt;
Gij sloeg hen op de kaken,
Verbrekend onverwacht
Hun tanden door Uw macht;
'k Heb d'overhand verkregen.
Gij, Heer, alleen, Gij zijt
Verwinnaar in den strijd,
En geeft Uw volk den zegen.*

Zie, dit is de kracht van het geloofsleven.

Waar is uw veiligheid bij de aanvang van het nieuwe jaar? Als in dit jaar de schaduwen van de dood komen, waar is dan uw bedekking? Is dit in uw doop, uw belijdenis, uw kennis van de waarheid? Dacht u daar sterkte in te vinden zonder de persoonlijke en bevindelijke kennis van de God van hemel en aarde?

Wij zullen bedekking moeten hebben in Hem, waar de dichter in de tekst van komt te spreken. Hij is een Zon en een Schild. Dat is de levenskracht van Gods volk, zij putten uit de geschonken levensgenade.

Dat overdenken wij in **de tweede gedachte**.

Hij zal genade en eer geven.

De Heere zal dit geven, dat is een getuigenis van hun hart. Het komt op uit de verborgen omgangen met de Heere. Zij zijn mensen, die van het gegevene leven

moeten en willen. Zij spreken hier niet over de planting van de genade. Maar over de genade, die de Heere ook in hun verder leven heeft willen schenken. Dus de nadere genade-openbaring van boven. Daar kunnen zij niet buiten leven. Zij ontvangen deze op hun lege bedelaarshanden als een vrije en toch verworven deel.

Hij zal genade geven. Het gaat hier ook niet over het verschil van de algemene genade en de bijzondere genade. Hoe graag zou de gevallen mens dit onderscheid willen uitwissen en zelfs aan de algemene genade hoop verbinden voor de eeuwige staat.

*Gij had mij o vijand hard gestoten,
Tot vallens toe mij onderdrukt
De Heere bewaart Zijn gunstgenoten
De Heere heeft Zelf mij uitgerukt.*

Hij heeft geleerd, dat hij in deze strijd niet te strijden heeft. Hij heeft geloofd, dat de heere het voor hem opneemt in alle omstandigheden des levens.

Wij overdenken de levenskracht van de pelgrim. In de strijd is God de Heere zijn Zon en Schild. Hij heeft in de strijd de toevlucht mogen nemen tot de God van zijn leven.

Dat is de kracht van de ganse gemeente des Heeren.

Velen hebben van de uitreddingen in het leven een grond gemaakt. Sommigen hebben de algemene bediening als zaligheid beschouwd. Denkt u maar aan Israël. Zij zijn samen door de Rode Zee geleid en hebben manna gegeten en uit de steenrots gedronken. Ja, zij hebben samen onder de leiding van de Wolk- en Vuurkolom geleefd. Maar het meerdere deel is niet ingegaan.

Dus al de voorrechten, die de Heere geeft, zelfs het meeleven met de kerk, het delen in de openbaring van de verbondsgoederen, is geen bewijs van hartvernieuwende genade. Juist deze onderscheidingen zijn nodig en ze kunnen bij velen ergernis verwekken. Het godsdienstige gemoed van velen kan het ook niet aanvaarden. De onderscheidingen tasten immers onze ijdele verwachting aan en neemt af wat als grond voor de eeuwigheid werd gesteld. Toch worden de onderscheidingen door de gemeente Gods bemind en aanvaard.

Zij begeren de ontdekkende waarheid, omdat de eeuwigheid voor ogen staat. Zij begeren dat de lijn zo scherp mogelijk wordt getrokken. Het is een toetssteen.

Wij moeten bekeerd worden, zoals de Heere al Zijn volk bekeert. De dichter spreekt over de vruchten van de bijzondere genade. Het woord genade is door velen op de lippen genomen en er zijn vele boeken over geschreven. Toch past het woord genade alleen op de lippen van de misdadiger. Er staat niet: "Ik zal om genade vragen." Maar: "Hij zal genade geven." Dat wijst op de toediening van Boven. Het zijn de genadeblijken van God. Ze zullen blijven in het leven der Gemeente. De dichter heeft dat gezegd in de strijd van zijn leven. Dat willen wij nader overdenken.

De satan kan nooit ongedaan maken wat God geschonken heeft in het leven van Zijn kinderen. Wat van God is ontvangen, is blijvend. De satan kan de genade niet uitroeien. Dat is niet denkbaar, er zou dan een afval van de heiligen zijn. Hij is wel onder de toelating in staat om de genade aan te tasten. Hij kan onder de toelating zo ver gaan om de ziel in te fluisteren, dat het niet ervaren is en niet van God is geweest. Wat u meent te bezitten voor de eeuwigheid komt uit de kennis van de waarheid, het is niet verder dan een verstandsbeschouwing. Dat komt omdat u onder de waarheid leeft en een gevoelig gemoed bezit. Bovendien hebt u veel van Gods kinderen horen spreken en dat is nagepraat in het verstand.

Dat kan de ziel doen zuchten en naar God doen roepen: "Heere zou het alles nog mis zijn voor de eeuwigheid?"

Daarom zegt de dichter: "Hij zal de genade geven."

Uit de bron van Christus' verdienste wordt de genade geschonken, maar ook verlevendigd. Daardoor geeft de Heere duidelijkheid over Zijn Eigen werk. Ook wordt daardoor een terugblik vergund in hetgeen de Heere heeft verheerlijkt. Daardoor laat de Heere ook de Bron zien, waaruit de genade spruit.

Wat zou het groot zijn als de Heere bij de aanvang van dit jaar dit aan u moge schenken. Wanneer het ervaren mag worden, neemt de Heere ook dadelijk de twijfels weg. Dan mag beluisterd worden:

*"Ik heb het zelf uit Zijn mond gehoord,
Wat sterveling zou mij schenden?"*

De genadeschenking doet Gods gunst in de ziel ervaren. De Heere staat voor Zijn Eigen werk in. Hij zal geven wat nodig is om dit Mesech door te komen.

Hij zal genade en eer geven.

Tegenover eer staat het woord eerloos. Als de Heere genade schenkt, komt er een eerbare wandel. Dat komt openbaar in het levenspatroon. Dat is te horen in onze taal. Dat is te zien in de daad. Dat drukt zich af in het gewaad dat wij dragen.

Als dit nu wordt miskend, dan hebben de oude kinderen van God het altijd mis gehad. Maar toch wil ik het liever met het oude volk wagen op weg naar de eeuwigheid.

Hij zal genade en eer geven.

Dat geeft een eerbaar leven. Eer geven wil ook zeggen iemand een bepaalde plaats geven. Op de aarde krijgt de kerk een plaats van God. Dat is geen plaats van de wereld. Want als u van de wereld waard, dan zou de wereld het hare liefhebben. Maar omdat u van de wereld niet zijt, daarom haat u de wereld. Maar weet, dat zij Mij eer dan u gehaat heeft.

Weet u het onderscheid tussen de medailles die de wereld geeft en die de kerk krijgt? De medailles, die de wereld elkander opspelt zitten op het kleed gespeld. De medailles van de kerk worden in het vlees geprikt.

Zij laten ook littekens na. Zij worden door de Heilige Geest geheiligd. De Heere staat voor de genade Zelf in. De Heere zal de genade kronen. De Heere zal de genadevruchten openbaren.

Gij hebt ons gemaakt, koningen en priesters.

Waarom zegt de dichter ons dit alles? De strijd van toen is nog dezelfde. Ook toen waren er de velen, die eer zochten. Want de mens is een eezoeker. Hij leeft in alles zijn val uit.

Hij is een eezoeker in zijn godsdienst. Hij heeft zichzelf altijd op het oog. Waar genade wordt ervaren, is het niet belangrijk wat een ander zegt. Het is belangrijk te weten, wat God van ons zegt.

Hij zal genade en eer geven. Nu in de tijd en in de toekomst in de eeuwigheid.

Hij zal ook het goede niet onthouden, die in oprechtheid wandelen.

Dat wijst ons naar de onderhouding op de levensweg. Doch voor wij het overdenken zingen wij **Psalm 77: 7 en 8.**

De levenskracht van de pelgrim.

Dat wilde de dichter ons leren. Wij zongen:

*"k Zal gedenken hoe voor dezen,
Mij de Heere heeft gunst bewezen."*

De vraag mag gesteld worden: "Wanneer gaf de Heere de gunst? Wat waren de omstandigheden? Zou u de plaatsen kunnen aanwijzen?"

De gemeente Gods kijkt terug, maar ook vooruit. Als wij weten Wie God voor ons was in het verleden, zou dat verwachting geven voor de toekomst. Achteruit zien is een daad van het geloof. Vooruitzien is ook een daad van het geloof. Dat is een wonderlijk zien. Want Hij zal het goede niet onthouden, degenen, die in oprechtheid wandelen.

Dat wijst op de levensonderhouding.

U kunt weten dat in het leerstuk van de Goddelijke voorzienigheid de onderhouding voorkomt. De onderhouding is de almachtige kracht Gods waardoor Hij alle dingen onderhoudt en doet blijven in hun wezen. Het is een eenzijdige daad van God. De pelgrim weet dit.

Hij is door genade op de weg gezet en gehouden. Voor de toekomst mag hij zich veilig weten in de leiding des Heeren.

De toekomst kan voor de gemeente des Heeren donker zijn. Hij zal het goede niet onthouden. Er staat niet, dat de Heere Zijn kinderen niet iets onthoudt. Dan kan de Heere doen naar Zijn hoge wijsheid.

De Heere geeft aan Zijn keurlingen lang niet alles waar zij om vragen. Ja, waar zij soms biddend om gezocht hebben. Maar naar Gods wijsheid niet hebben gekregen en waar zij de Heere later voor danken. Dan zeggen zij: "Dank u, o Heere, dat u al mijn ijdele, onwetende en dwaze gebeden niet hebt verhoord."

De onderhouding voor de toekomst is: "Hij zal het goede niet onthouden."

Wat is het goede? Dat is wat God naar Zijn wijsheid voor Zijn kerk bestemd heeft. Er is een tijdelijk goed, een geestelijk goed en een eeuwig goed.

Dan moet men soms leven van stukjes vlees, die de raven brengen. Of uw maal doen, met hetgeen een weduwe voorziet. Met meel en olie van de hemel waar de Heere op bijzondere wijze voor wilde zorgen.

Dan wil de Heere het goede geven langs een wonderlijke weg. Maar Hij zal het goede niet onthouden. Hebt u ooit gezien, de rechtvaardige verlaten en zijn zaad zoekende brood? Hun brood is zeker en het water gewis.

Voor de toekomst heeft de dichter krediet op God. Hij zal het goede niet onthouden. Hij gelooft wat Zondag één belijdt. Voor tijd en eeuwigheid is hij voor rekening van God.

Moet Gods volk er dan soms niet zeer arm door? Ja, soms zeer arm. Zo zelfs dat ze leven bij de dag. Maar de Heere zal onderhouden. De gemeente des Heeren weet, dat zij van God onderhouden worden.

Er is ook een *geestelijke onderhouding*.

De Heere kan Zijn volk geestelijk veel of weinig geven. Waarom zou de Heere Zijn volk zo kort houden? In de natuur schijnt het een tijd te zijn, waarin ieder zeer ruim leeft. De schijn van geestelijke overvloed bedriegt.

Vroeger legden de kinderen de dubbeltjes op tafel, maar nu eisen zij de guldens. Het is wel een vreemde en bange tijd.

Maar laat ons denken over het goed in het geestelijke leven. Waarom houdt de Heere Zijn kinderen vaak kort? Wij leven in een tijd van verspilling. Ook Gods kinderen moeten ervaren er veel door te brengen. Daarom geeft de Heere zoveel dat ze niet omkomen, maar ook zoveel dat ze geen spaarbankboekje van de genade kunnen aanleggen. Weet u waarom God Zijn volk zo kort houdt? Omdat de Heere Zijn volk zo graag om Hem verlegen ziet. Hij heeft een vermaak in een bedelende kerk. Dat is steeds opnieuw onze lege handen uitsteken naar de hemel. Het zijn de uitgangen van het hart, zij zijn de Heere behaaglijk.

Hij zal het goede niet onthouden, zij komen niet om op de levensweg. Maar er staat wel bij wie het goede niet onthouden wordt. Die in oprechtheid voor Hem wandelen. De genade Gods wordt gekend in een geestelijke oprechtheid. Als de ongerechtigheid vermenigvuldigt zal de liefde van velen verkouden. De ongerechtigheid openbaart zich als vrucht van de liefdeloosheid. Gods kinderen zijn oprecht gemaakt.

De Heere zegt: "Die in oprechtheid wandelen."

Zij hebben een recht wandel. Er is geen bedrog in hun leven. Zij leven in een oprecht leven voor God en mensen.

Zo heeft de Heere ons een boodschap gegeven bij de aanvang van het nieuwe jaar.

Wij willen vragen: "Bent u ook zulk een pelgrim? Verstaat u de gangen door de dichter aangewezen? Of verwekt deze waarheid wrevel in uw hart?"

Het is ook een pijnlijke waarheid. Steeds maar het onderscheid te moeten aanhoren tussen bekeerd en onbekeerd. Over het ware leven en wat er zo op kan gelijken.

Steeds te horen van het bevindelijk leven is aanvaardbaar of het wekt opstand. Steeds de dood in Adam en het leven in Christus te beluisteren is voor het vlees niet aangenaam.

Het stervende leven van het levende volk is echter een noodzakelijke waarheid. Want zo oefent de Heere Zijn kinderen voor de toekomst. Gods Woord zegt het ons en de bevinding der heiligen heeft het bewezen. Dat is geen harde waarheid, maar het is een eerlijke benadering van het zieleven. Het gaat over de oprechtheid der vromen over het leven der genade.

Wij zullen voor God niet kunnen verschijnen met hetgeen van ons is. Dan zullen wij moeten staan met hetgeen van God is ontvangen. Dat is eerlijk van God gekregen. Het is in de strijd geoefend. Dat is het goed dat nimmermeer vergaat. De dichter zong er van:

*"Zal hij ongestoord verwerven.
En zijn Godgeheiligd zaad,
Zal 't gezegend aardrijk erven."*

Amen.